

Nemzeti Muzeum

Regyevelij Ujsag

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NOVI SAD, KRALJA PETRA UL. 30. I. EMELET
Telefonszám: 21-37, éjjel 20-58.
SZUBOTICA, Kralja Aleksandra 9. Telefon 6-70

Noviszád, 1930. évi szeptember 28
VASÁRNAP
XI. évfolyam 227. szám

Előfizetési ára: egy óra 40 dinár, három óra 120 dinár. — Külföldön egy hónapra 50 dinár. — Egyes szám ára hétköznap 1.50 dinár, vasárnap 2 dinár. Megjelenik hétfő kivételével mindennap reggel

A noviszádi vásár

Ünnepe van ma Noviszád dolgozó társadalmának. A fellobogózt házak csak külső díszei annak az ünnepnek, amelyet a céltudatos munka akar ma megülni. Összefogott az a széles réteg — ipar és kereskedelem — amely évszázadok óta jellegzetességet ad a Dunabánság székhelyének. Az alkotó pozitív munka kikivánczolt szűkre szabott hétköznapi keretéből, hogy demonstrálja azok vasakarátát akik mindennel szemben megmutatják, hogy dolgozni kell, mert dolgozni érdemes.

Az első noviszádi nemzetközi mintavásár azonban messze tulszárnyalja a noviszádi kereteket. Nem csak a Dunabánság, hanem az ország számottevő ipara és kereskedelme is igazolja ennek a tegnap megnyílt első vásárnak fontosságát. Együttal bizonyítéka annak is hogy Noviszád városa méltán foglalja el azt a helyet, amelyet lakosságának szorgalma, akarata, tehetsége és képessége alapján kivívott magának, mert nemcsak a belföld, hanem a külföld is felfigyelt a vásárra.

Nagy jelentősége van az első noviszádi mintavásárnak azért is, mert épen most nyílt meg. Senkisé akarja és nem is tudhatja bizonyítani, hogy a mai közgazdasági helyzet valami rózsás. Sőt mindenki tudatában van annak, hogy a mezőgazdaság világhozzásza erősen visszahat az iparra és kereskedelemre is. Egészen természetes, hogy egy kifejezetten földmívelő államban sokkal inkább érzik ezt a válságot mint máshol. Az ilyen körülmények között megrendezett első noviszádi nemzetközi mintavásár lesz hivatva igazolni, hogy minden mezőgazdasági világválság ellenére erős és egészséges közgazdasági életünk, amely anyagi és erkölcsi sikert eredményez a kiállítóknak és a vásár rendezőségének.

Ez az optimizmus hat át mindenkit és teszi lehetővé a gazdasági élet egészséges fejlődését. Akik figyelik az ipar és kereskedelem hatalmas munkáját a mai súlyos viszonyok közepette, azok tudják, hogy nincs ok semmi csüggedésre vagy kishitűségre. A nagy világválság kintásait mi is érezzük ugyan, anélkül azonban, hogy ez bármilyen módon zavarólag hatna a gazdasági élet vérkeringésére. Természeti kincsekben annyira gazdag országban élünk, hogy bármely irányú válságot és annak következményeit kivédhetjük.

A gazdasági életnek ez az egészséges optimizmusa, amely az egész országot áthatja, különös mértékben észlelhető a Dunabánságban. Az alkotnívágyás, dolgozni akarás és tudás fényes bizonyítéka a noviszádi nemzetközi mintavásár, amely tulajdonképpen csak első lépését jelenti annak a nagyarányú fejlődésnek, amelynek csak ezután kell bekövetkeznie.

Az ország kereskedőinek és iparosainak bizalma, hite kell, hogy erőt adjon mindenkinek a reá váró feladat elvégzésére. Az ország sorsának irányítói nyugodtan támaszkodhatnak munkájukban erre az osztályra, amely tudatában van mindannak, amit tesz. Tudja, hogy munkája nemcsak a maga számára, hanem az egész ország részére is gyümölcsöt terem. Ezért kérjük a kormány megbízásából tegnap megjelent kereskedelmi minisztert, hogy mint tárcája hű sáfárja legyen továbbra szószólója és támogatója annak a bizó, dolgozó társadalmi osztálynak.

Óriási érdeklődés mellett nyitotta meg Demetrovics Juraj kereskedelemügyi miniszter a noviszádi nemzetközi mintavásárt

A miniszter meglekintette a kiállítást és legnagyobb meglegedését fejezte ki a látottak felett — A megnyitásról hódoló táviratot küldtek a királynak és üdvözlő táviratot a miniszterelnöknek — Tegnap egész nap hatalmas látogatottságnak örvendett a kiállítás

Ragyogó őszi napfény ömlött el tegnap délután a noviszádi uccákon s tette még színesebbé Noviszád ünnepiesen, fellobogózt házait és kedvezett az első noviszádi nemzetközi mintavásár megnyitásának. Az uccák forgalma már a kora reggeli órákban megkészszerződött és különösen a kiállítás hoz vezető utak teltek meg a látogatók sokaságával. A kora reggeli órákban a kiállítás területén még kopácsoltak a munkások, az utolsó kalapácsütések hangzottak el és reggel kilenc órakor a kiállítás egész területén mindenki elkészült és a mintavásár díszbe öltözött, fellobogózt várta Demetrovics Juraj kereskedelemügyi minisztert hogy a kiállítást megnyissa.

Fogadtatás a vasutállomáson és a kiállításon

A noviszádi vasutállomáson hatalmas néptömeg gyűlt egybe, egyrészt, hogy a miniszter megérkezését várja, másrészt, hogy a krusevaci dalárdistákat az állomáson üdvözölje. A Dunabánság részéről Máties Szevtomir bán és Nikolics Milan bányhelyettes vezetésével az összes bányai főtisztviselők, bányai tanácsosok jelentek meg a vasutállomáson, míg Noviszád városa részéről dr. Borota Branisláv polgármester és a városi tanácsosok jelentek meg. Ugyancsak megjelent az állomáson Miroszavljevics Koszta, a noviszádi kereskedelmi és iparkamara elnöke, valamint a kiállítás igazgatósága Popovics Pécija elnök Krajaevics Gy. Bernold Sz. alelnök vezetésével, Szekulics D. igazgató kíséretében. Ott láttuk Noviszád gazdasági és kereskedelmi életének többi reprezentáns férfait is. A minisztert Máties Szevtomir bán fogadta, majd az állomásról egyenesen a kiállításra hajtottak, ahol a város nevében dr. Borota Branisláv polgármester üdvözölte néhány meleg szóval a kereskedelmi minisztert és a bánt. Utána Popovics Pécija Pavle a kiállítás elnöke a következő szavakkal üdvözölte a minisztert:

— Miniszter ur! Athatva a hála őszinte érzésével, hogy meghívásunkat ellogadta és részt vesz a kiállítás megnyitásán van szerencsém a miniszter urat úgy a kiállítás igazgató bizottsága, mint az összes gazdasági szakemberek nevében üdvözölni és Önnek szívélyes isten hozottat kívánni.

— A mai súlyos gazdasági válság idején gazdasági világunk hálával szentléli a királyi kormány termékeny, törvényadó cselekvését, azzal a mély meggyőződéssel, hogy az a nagy gond, a melyet a királyi kormány a gazdasági viszonyok szanalását szem előtt tartja, végül is a kívánt eredményhez fognak vezetni.

— Azzal a kívánsággal, hogy magunk is részt vegyünk abban az építő munkában, amelyet Öfelsége a király a múlt évi január 6-ikai történelmi manifesztumával tett lehetőségessé, arra törekszünk, hogy a gazdasági élet fejlesztésére fordított erőfeszítéseinknek látható bizonyosságát is adjuk és így mint hűséges és segítő munkatársak könnyítsünk azokon a terheken amelyeket az illetékesek a nemzeti jólét megalkotása végett magukra vettek.

— Miniszter ur, a mintavásárnak ez a mai megrendezése vidékeink gazdasági rétegeződésének világos képét nyújtja Önnek és azt a határtalan szeretetet dokumentálja, amelyet mezőgazdáink, gyáripárosaink, kereskedőink és kézműveseink elhivatásuk iránt éreznek.

— Tudva azt, hogy a kiállítások és mintavásárok a hazai munkálkodás igazi kifejezői, azt kívántuk, hogy elsősorban azt mutassuk be, amit mi magunk tudunk alkotni, hogy ezzel alátámasztást adjunk annak az akciónak, mely önálló nemzetgazdaság megalkotására törekszik.

A mai nehéz harcban, amelyet a kereskedelmi verseny jelent, hazánk gazdasági élete

csak akkor tudja a megérdemelt helyeztet meghódítani, ha szilárd és tartós alapra helyeződik, ha fejlődést mutat fel és ha a széles fogyasztó közönség bizalmát megkapta,

hogy mindezt elérje ahhoz kétség nélkül még sok idő és sok munka kell, mindenek előtt pedig tömegeinket meg kell győzni arról, hogy országunkban is lehet minőségileg is jól termelni és ezért elsősorban kötelességünk, hogy a nagyközönséget olyan cikkekkal lássuk el, amelyeket a belföldön készítenek.

— Azzal a mély meggyőződéssel, hogy a kiállítások és mintavásárok által a mi tömegeink is erre a meggyőződéésre jutnak, és ezzel nemzeti gazdaságunk szebb jövőjét teszik lehetővé, a legmelegebben üdvözöljük Önt Miniszter ur és kérjük, hogy a maga részéről is továbbra támogassa törekvéseinket, hogy így együttes erővel, elválaszthatatlanul törjünk utat és tegyük lehetővé a jugoszláv nemzetgazdaság szebb jövőjének ki alakulását.

— Boldogok vagyunk, hogy ebből az alkalomból is megkérhetjük Miniszter urat arra, hogy a legfelsőbb helyen, Öfelsége a királynál tolmácsolja alattvalói hűségünket és azt a határtalan hálát, amelyet az ország gazdaságának emberei Öfelsége az ország gazdaságának leghatalmasabb védnöke iránt éreznek.

— Mégegyszer örömről fejezzük ki

Miniszter urnak a felett, hogy megjelent a kiállításon és arra kérjük, hogy a mintavásárt megnyitni méltóztassék.

A kereskedelmi miniszter megnyitja a kiállítást

Popovics Pecija Pavle szavainak elhangzása után Demetrovics Juraj kereskedelmi miniszter a következő beszéddel nyitotta meg a kiállítást:

— Tisztelt Uraim! Nagy örömmel jöttem ide, önök közé, hogy közelebbi kontaktusba léphessenek a dunabánsági gazdasági körökkel és hogy meggyőződést szerezzek munkájuk eredményéről. Eljöttem, hogy lássam azt a munkát, amelyet a dunabánsági gazdasági körök kifejtettek.

Már maga az a tény, hogy önök olyan eredményes munkát végeznek, igazolja azt, hogy sorainkban nem szabad a pesszimizmusnak felülkerekednie.

Az a körülmény, hogy önök dolgoznak és fáradoznak, a legjobban cáfolja meg a pesszimista hangulatot, amely súlyos gazdasági viszonyok között mindig fel szokta ütni a fejét. Ez tehát egy megnyugtató jelenség, amelyet itt tapasztalok.

Bárhova tekintünk, azt látjuk, hogy országunkban megindult a termelés munkája.

És ha egyébről sem volna szó, mint arról, hogy az áldozatkészség szelleme felülkerekedett a negáció szellemén, már az is olyan eredmény, amely rendkívül nagy jelentőségű. Ez az áldozatkészség szelleme az egész országban mély gyökereket vert. Mindenütt az előrehaladás iránti kívánság nyilvánul meg. Ezt bizonyítja egyébként a noviszádi kiállítás is.

Noviszád új orientációkat keres.

Ez a város mindig a nemzeti kultúra fáklyavivője volt és most a gazdasági előrehaladás terén igyekszik érvényesülni. Már azzal a ténnyel, hogy Noviszád a Dunabán ság székhelye lett, a város olyan előnyös helyzetbe került, amely mindenképpen figyelemre méltó. S ugyanez a gazdasági orientáció, amelyet Noviszád követ, az egész országban is tapasztalható.

A cselekvésnek és termelésnek szelleme a legjobb garancia arra, hogy nemzetünk áthidalja a legsúlyosabb gazdasági nehézségeket is.

Ez a kiállítás csak kezdete a nagy munkának, amely még Noviszádra vár. A gazdasági válság nemzetközi jelentőség és mi mindent megteszünk, hogy a legnagyobb akadályokat is elhárítsuk utunkból. Új korszakban élünk, amikor a nemzeti erőket összefogtuk a termelés jelszavával. Ez a körülmény a legnagyobb biztosíték arra, hogy

minden tekintetben megfeleljünk azoknak az intencióknak, amelyek öfelsége a király 1929. január 6-iki manifestumában lefektetett.

Kötelességünk ezek után, hogy az összes pozitív erők összefogjanak a közös és együttes munkára és ha ezt elértük országunk felvirágzásának mi sem állhat többé útjában. Elérkezett a nemes vetélkedés ideje és mennél jobban fejlődnek az egyes vidékek, annál több szolgálatot tesznek közgazdaságunk érdekeinek.

Köszönöm önöknek uraim a szívélyes fogadtatást és az ímént kifejtett kívánságok kíséretében megnyitottnak nyilvánítom az első noviszádi mintavásárt.

A miniszter beszéde után lelkes eljénzés hangzott fel, majd a miniszter és kísérete áthaladt azon az ajtón, amelyet vasredőny választott el a kiállítás helyiségétől és amelyet a miniszter beszéde után felhúztak.

A miniszter kíséretében volt Matics Szvetomir dunai bán, Nikolics Milan bánhelyettes, Vujics Milan kereskedelmi osztályfőnök, Nikolics Milan földművelésügyi

osztályfőnök, dr. Borota Branislav polgármester, Momirovics Veljko dr. rendőrfőnök, Miroszavljevics Koszta az iparkamara elnöke, továbbá az összes közgazdasági intézmények vezetői, valamint a kiállítási bizottság teljes létszámában.

A miniszter ezután Szekulics Dusan kaulauzálása mellett a kiállítás megtekintésére indult. A miniszter igen figyelmesen tekintette meg először a földszinti nagy kiállítási csarnokban levő pavilonokat és fülkékét, ahol

a rádiókereskedők, fényképészek, vas-kereskedők, szerszámkereskedők, fényképeszeti cikkek kereskedői, fürdőszoba berendezési vállalatok, szikvizgyárosok cipőkészítők és egyéb kereskedők állítottak ki szebbnél szebb árukat.

A miniszter hosszabb ideig tartózkodott Bernold Szilveszter renkívül szép és művészi ízléssel berendezett fülkéje előtt, továbbá Nisevics Szava, majd a Philips rádió pavillon előtt, nagy figyelemmel tekintette meg továbbá a Handler és Grossmann cég nagyszerű fürdőszobaberendezését, a pompás fayence kirakásokat, amelyeket Ivo Baum készített, valamint a központi fűtésberendezést, amely a Spirka József cég gyártmánya. Igen nagy tetszést váltott ki a Weltmann gyár kiállítási pavillonja, továbbá a felső emeleten a Kulpin gyár nagyszerűen berendezett fülkéje, az elegáns Soa pavillon, a pompásan berendezett Meinel pavillon, a Holik cég gyönyörű fülkéje, a Micics és Kamler szerb vászongyár rendkívül izléeses pavillonja, a szubotica paplangyár, Nagyfejeő izléeses kiállítása, továbbá Eckstein Simon, a szisziaki Teszlics-gyár impozáns pavillonja, az érdekes jerichoi rózsakiállítás, Moser Bruno zemuni szőlőszetnek pavillonja, a pompás piroti csilímek, a Pax készítményei, az Alba tükörgyár pompás kiállítása és a Vitrum tükörgyár remek készítményei.

Nagyon tetszett a miniszternek továbbá az Alterno-Relais cég rádiókiállítása, Barta és Társa fényképeszeti pavillonja, a Kramer Testvérek nagyszerű kiállítása, a Báros és Brachfeld cég gépkiallítása, a Brandecker kulai szövetygyár, valamint Klein Jenő, kötött és szövött áru kiállítása, az Engel és Fia kerékpár és varrógépkiallítása, az odzsaci kendergyár pavillonja, Fellegi József nagyszerű autóműhelye, a Hofherr és Schrantz cég mezőgazdasági gépeinek a kiállítása, Lütze Rudolf cipőkiallítása, Marinkov szremszkarlovcei bortermelő kütünő aszutor pavillonja, a Szörme kereskedelmi és gyáripari rt. (Parkas Mór) kiállítása, az Első Jugoszláv Kémiai gyár, Schiff Avram cég remekbe készült ponyvapavillonja, a Sportmagazin, Irsai József kiváló izléeses berendezett fülkéje, Vadász Béla kiállítása, valamint a reichenburgi trappisták érdekes csokoládépavillonja.

Az udvari helyiségekben nagy feltűnést kelt a Schomann és Bauer gyönyörűen megépített pavillonja, amelyben műkögyártmá-

Demetrovics Juraj kereskedelmi miniszter nagy beszéde a mai gazdasági helyzetről

A kiállítás bizottsága délben egy óraker bankettet rendezett a Kraljica Maria szállodában Demetrovics Juraj kereskedelmi miniszter és a meghívott előkelőségek tiszteletére. A banketten elsőnek dr. Dungyerszki Gedeon szólalt fel.

Öfelsége a királyra emelte poharát.

A bankett résztvevői állva hallgatták végig a felkösztöt és lelkesen éljenztek a királyt.

Ezután Miroszavljevics Koszta, a noviszádi Kereskedelmi és Iparkamara elnöke emelkedett szóásra.

Demetrovics Juraj miniszterre üritette poharát,

hangsúlyozva, hogy a miniszter mindig szíven viselte a gazdasági élet érdekeit és a noviszádi gazdasági körök is teljes bizalommal vannak eltelve személye iránt. A szónok azzal végezte beszédét, hogy a kereskedelmi miniszter tolmácsolja Noviszád

KORHEC

fabrika salame i kobasičarske robe
SUBOTICA

Telefon: Fabrika 729 Glavna radnja 728 Filijala 727

5495

A Dunabánság egyik legnagyobb és legmodernebb húsfeldolgozó üzeme.

Ajánlja I. rendű szalámi és hentesáru készítményelt.

Füstölt hússok, füstölt és só-

zott szalonna, ugyszintén

garantált tiszta sertészsir

25kg-os kannákban, vagy

tetszés szerinti 50, 100,

: 200 kg-os hordókban. :

nyait mutatja be, valamint a futaki uradalom rendkívül izléeses háza. Megemlitendő még

a noviszádi városi kertészet miniatűr faiskolája, valamint az összes parkrészeket, amelyeket Ajvaz Milos városi főkertész rendezett be.

Az udvaron még számos sátozt ütöttek fel, amelyekben különféle vásári árukat is árulnak. Igen érdekes a reklám pavillon is, melyet a Schmolka hirdetővállalat készített. A Schmolka cég a kiállítás összes reklámanyagát nagy szaktudással intézte.

Biztosították a kiállítást

A noviszádi mintavásár épületét tűz és betörés veszélye ellen a „Sava“ általános biztosító társulatnál biztosították. Ez a körülmény újabb bizonyíték annak, hogy a „Sava“ biztosító intézet, amely egyike a legnagyobb hazai intézeteinknek, a nagyközönség teljes bizalmát élvezi.

A megnyitás alkalmával hódoló táviratot menesztettek öfelsége a királyhoz és üdvözlő táviratot Zsivkovics Petar miniszterelnökhöz.

Demetrovics Juraj miniszter csak déli tizenkét óraker fejezte be körutját a kiállításon és

a legnagyobb meglepését fejezte ki a bizottság előtt a látottak felett, A miniszter ismételen hangsúlyozta, hogy a noviszádi kiállítás ugy a kiállított anyag, valamint a rendezés szempontjából is rendkívül meglepte.

Délután fél egy óraker a miniszter kíséretével a báni palotába hajtatott és délben egy óraker megjelent a Kraljica Marija éttermében, ahol diszbedet rendeztek a miniszter és az előkelőségek tiszteletére.

szeretetését és ragaszkodását Noviszád diszpolgárának, Zsivkovics Petar miniszterelnöknek.

Ezután általános figyelem közepette Demetrovics Juraj kereskedelmi miniszter emelkedett szóásra. Meglepedését fejezte ki, hogy magánkezdeményezésből kifolyólag ilyen gyönyörű kiállítást rendeztek Noviszádon. Véleménye szerint az összes nemzetközi kiállítások és mintavásárok azt a célt szolgálják, hogy a kereskedők és gyárosok tökéletesítsék termékeiket. E tekintetben azt a tapasztalatot szerezte, hogy a mintavásárok az áruknak bizonyos specializálódását eredményezik és hogy a kiállítók egymással versengenek, hogy minél jobbminőségű árut hozzanak piacra.

A királyi kormány tényezői a legnagyobb figyelemmel kísérik ezeket a gazdasági megmozdulásokat, amelyek nagymértékben járulnak hozzá a gazdasági élet egészségesebb fejlődéséhez. A kormány irányelve az, hogy az összes pozitív eröket összpontosítani kell azzal a céllal, hogy előbbre halad-

hassunk. Ezeket az irányelveket már öfelsége a király is megadta és semmi kétség, hogy ez az út a nemzeti megújodáshoz vezet.

Mi — mondotta a miniszter — akik magunk is annakidején pártemberek voltunk, a legjobban állapíthatjuk meg, hogy

a párturalom alatt is volt bizonyos fejlődés, de ez a fejlődés senkit sem elégitett ki.

A többi államokhoz viszonyítva mi tulajdonképpen nem haladtunk, hanem visszafeljöttünk. Annak idején az embereket aszerint ítéltük meg, hogy milyen párthoz tartoznak, radikálisok-e, Pribicevics-pártiak, vagy demokraták. Ez a pártpolitikai helyzet, amely visszás állapotokat teremtett az országban, ma már megszűnt. Nem akarunk többé tudni róla. Nem kívánunk különbséget vonni egymás között. A cél az, hogy összegyűjtsük mindazokat, akik a haladás elvét követik, mert csak a haladással érhetjük el a jobb jövőt.

Kétségtelen, hogy a mai gazdasági viszonyok sulyosak. De kétségtelen az is, hogy a mi népünkben megvan a jóakarát, hogy mindent megtegyen a helyzet javítása érdekében. E tekintetben néhány szóval megemlékezni kívánok arról, ami önöket noviszádiakat a legjobban érdekli. A gabonaneműek árhanyatlása az a bizonyos pont, amely körül most az agrárországok érdeklődése összpontosul. Mint ismeretes

az összes agrárállamok külön szervezeteiket alakítottak azzal a céllal, hogy a gabonaárak zuhanását megakadályozzák.

Az Egyesült Államok és Kanada saját tulprodúciójukban fulladnak meg. Sulyosítja a helyzetet, hogy

legutóbb a szovjet kormány bagatell áron óriási gabonamennyiségeket dobott a piacra azzal a szándékkal, hogy az európai államokban fokozza a munkanélküliséget és zavarokat idézzon elő.

Az orosz kormány nem törődik azzal, hogy Oroszországban az emberek éhen pusztulnak, a szegény paraszttól erőszakkal veszik el a gabonát és használják fel külföldi propagandára. Legutóbb is ötszáz ezer tonna gabonával árasztották el az oroszok az európai államokat.

Ezek ellen a tünetek ellen mindannyiunknak össze kell fogni és védekezni. Mert tagadhatatlan tény, hogy az oroszok legújabb akciója odairányul, hogy felgyujtsák a világot.

Mit kellene most már tenni, hogy a gabonaárak nívóját emeljük?

Hogyan helyezhetjük el mezőgazdasági terményeinket a legelőnyösebben a külföldi piacon?

Véleményem szerint az egyedüli kivezető út az, ha fejlesztjük a belföldi ipart és a nyereségüket a belföldön dolgozzuk fel. Intenzíven foglalkoztam ezzel a kérdéssel és arra a megállapításra jutottam, hogy országunkban kétféle hétésszáz ezer kisbirtokos van. Ezeknek a birtokoknak hozadéka katasztrofális holdanként nem haladja meg az ezer dinárt. Ha tekintetbe vesszük, hogy ezek a kisbirtokosok egyuttal családok is, megállapíthatjuk, hogy a nép olyan csekély jövedelemmel rendelkezik, hogy csak nagyon nehezen élhet meg belőle. Ennek az a természetes következménye, hogy ezeket az embereket más irányban is foglalkoztatni kellene, ezt pedig csak úgy érhetnők el, ha iparunkat továbbfejlesztjük. Nyíltan megmondom, hogy

sokkal okosabbnak tartom a belföldi ipar fokozását, mint a gabona erőltetett kivitelét.

Nem szabad azonban emellett elhanyagolni a mezőgazdaság tökéletesítését sem.

Fokozni kell a hozadékot és a termés minőségét.

A nemesített mag a termény minőségének egyik fokmérője, a jó minőség pedig jó elhelyezésre is talál a piacon. Ha tehát a mezőgazdaság tökéletesítése mellett a belföldi ipart is fejlesztjük,

szükségtelenné válik a külföldi áruk behozatalának forszírozása és emelkedik a lakosság fogyasztóképesége.

Országunk strukturája olyan, hogy minden remény meg van arra, hogy a legsúlyosabb gazdasági krízist is leküzdjük, ha ezeket a szempont-

Hamásnők irigykedve nézik gyönyörű haját-

azá tette

PARFUMERIE ELIDA

ELIDA SHAMPOO

DONNE 10 LITRES DE MOUSSE

tokat figyelembe vesszük.

A miniszter ezután érdekes példát hozott fel a szláv faj életképességére és szívóságára. Amikor legutóbb Nisben járt az ottani dohánygyár felszentelésén, Nis mellett egy régi török tornyot látogatott meg, amelyben annakidején a törökök ezer koponyát helyeztek el.

Ez az ezer koponya szimboluma a törhetetlen szláv dacnak, amely már akkor is szembeszállt a török kényuralommal.

Ha népünk ilyen erényekkel rendelkezik, hogy a török kényuralomnak is ellent tudott állani,

minden remény megvan arra, hogy a sulyos gazdasági helyzettel is szembeszállva végigküzdje magát a megpróbáltatásokon.

Ez a mi fajunknak az elánja és jellemrajza és ezt a népet nem kell féltetni.

A miniszter végül köszönetet mondott a rendezőbizottságnak a kiállítás sikeréért és sok szere-

rencsét kívánt hozzá.

Demetrovics Juraj nagy tetszéssel fogadott beszéde után Popovics Pecija Pavle, a rendezőbizottság elnöke a bánt üdvözölte, majd

Matics Szvetomir bán szólalt fel, aki kijelentette, hogy a dunabánsági közigazgatás a királyi kormánnyal párhuzamosan mindent meg fog tenni a gazdasági viszonyok megjavítása érdekében.

Végül Borota Branislav dr. polgármester emelkedett szólásra és a város nevében üdvözölte a banketten résztvevő előkelőségeket, valamint a Dunabánság polgármestereit, akik a város meghívására eljöttek Noviszádra, hogy a kiállítást megtekintsék.

Délután három órakor a kereskedelmi miniszter és kísérete Szremszki Karlovaira utazott, ahol megtekintette az ottani bor, gyümölcs és turisztikai kiállítást.

Egész vagyonát jótékony célra hagyta dr. Amon Pál

Végrendeletében a szaléziánus rendet nevezte meg örökösének

Kalocsáról jelentik: Tegnap bontották fel az elhunyt Amon Pál dr. prelátnak végrendeletét. Az elhunyt főpap igen jelentékeny vagyont hagyott hátra. A kiváló egyházférfi, akiről nemcsak Noviszádon, de mindenütt ahol megfordult jól tudják, hogy életében is igen sok jót tett a szegényeknek,

végrendeletében is a szegényeket tette meg egyedüli örökösének.

A végrendeletben csaknem teljes vagyonát Don Bosco fiaira, a szaléziánus atyákra hagyta, akik az elhagyott és nyomorék munkásgyermekek megmentésével foglalkoznak.

Végrendeletében azonban Amon Pál dr. kikötötte, hogy a szaléziánusok a kalocsai egyházmegye valamelyik helységében folytassanak ilyenirányú tevékenységet.

TÖZSDEZARLATOK

A dinár árfolyama. Budapest 10.03—10.11, Bécs 12.48—12.54, Berlin 7.41—7.43, London 274.3.

Zürich. Beograd 9.12, Budapest 90.23 és fél, Páris 20.23 és fél, London 25.04 kétnyolcad, Newyork 515.45, Brüsszel 71.90, Milanó 26.99 egynegyed, Madrid 55, Amsterdam 220.90, Berlin 122.73, Bécs 72.74, Szófia 3.73 egynegyed, Prága 15.29 háromnegyed, Varso 57.75, Bukarest 3.06 és fél.

Csikágó. Buza: Lanyha. Szeptember 74.5, de-

cember 72 hétnyolcad, március 81 hétnyolcad, május 84 ötnyolcad. Tengeri: Lanyha. Szeptember 82.25, december 78.25, március 79 ötnyolcad, május 81 hétnyolcad. Zab: Csendes. Szeptember 43.75, december 47 egynyolcad, március 51 egynyolcad, május 53 egynyolcad. Rozs: Tartott. Szeptember 35, december 36 hétnyolcad, március 39 ötnyolcad, május 10 egynyolcad.

Winipeg. Irányzat: Lanyha. Buza október 70, december 72.75, május 79 háromnyolcad.

Nagy érdeklődés mellett nyitották meg Noviszádon
tegnap délelőtt

a kertészeti és virágkiállítást

A kiállításon élő és művirágokat is bemutatnak

A noviszádi nemzetközi mintavásár megnyitásával egyidejűleg a Dunjics Radoszláv uccában a Bernold féle gyár mellett egy kisebb és igen érdekes kiállítást is megnyitottak: a kertészek virágkiállítását, amely igen szépen sikerült és amelyet a kertészek egyesülete rendezett meg. A kiállítást öt teremben és az udvaron rendezték meg és a legszébb és legérdekesebb virágfajtákat mutatták be a hivatásos és amatorkertészek. A kiállításon a következők tüntek fel:

Pilz L., Noviszád, dália és disznóvirágokat állított ki, Szladek Vince Szombor, különböző fikusokat, Begovics István noviszádi kertész gyönyörű rex begoniákat és gerberákat, Forster nyugalmazott tanácsnok pompás dália- és begoniagyűjteményét mutatta be, Cibula: tulipán és más virághagymákat állított ki, Barfusz István Noviszád délnövények gyűjteményét mutatta be, Balogh Gyula Senta tubarózsákkal és krizantémokkal vett részt. Bernhard V. Sztarivrbász dália, szekfü és rózsza kiállításával vett részt. Igen érdekes Nagy Sándor tájkertész kiállítása, amelyen rajzokkal mutatott be kerttervezeteket, közöttük Öfelsége dedinjei kastélyának kertjét, amelyet egy francia tervező munkája alapján végzett el, Breit-

wieser Péter Novivrbász rózsagyűjteményével szerepel, Pilz Károly Noviszád kaktuszgyűjteményét mutatja be. Gyönyörű szép Bahl István noviszádi kertész kiállítása, amelyen pálmákat, kaktuszokat és virágkötészetet láthatunk. Rendkívül érdekes az élővirágokból összeállított párna. Aich Nándor izléses virágcserepeket állított ki, Barfuss Ede fikusokkal, rózsákkal és dáliaakkal vesz részt a kiállításon, Bahl Károly kaktuszokat, szoba növényeket és szekfüket állít ki. Az udvaron faiskola cikkeket mutatnak be: Német József Noviszád, a szombori városi kertészet, Kiss Béla szubotícai és Nagy Sándor Noviszád továbbá Goeser A. Szombor.

A kiállítás iránt Noviszádon igen nagy érdeklődés mutatkozik és arról a Reggeli Ujság jövő vasárnapi számában fényképes cikkben is beszámol.

Olcsó tüzifa!

3543

Mindennemű száraz tüzifa kapható a minőségben erdei ölekre rakva, a futaki országúton lévő településen. Kívánatra házhoz is szállítunk. Bővebbet
Cara Dusana ul. 10. d. u. 2-6-ig. Telefon 28-72
Ugyanott tügy és hárs tűréselt anyag kapható

Népszövetségi körökben attól tartanak, hogy kiábrándulást fog kelteni a közvéleményben a jogi főbizottságban felmerült nézeteltérés

Henderson angol külügyminiszter elutazott Genfből

Genfből jelentik: A népszövetségi főbizottságok már annyira előrehaladtak munkájukban, hogy a jövőhét elején a közgyűlés ismét megkezdheti érdemleges munkáját. A jogi főbizottságban

váratlanul nagy nehézségek merültek fel a népszövetségi alapokmány módosításának kérdésében.

A módosításokat a párisi szerződéssel való összhangbahozatal teszi szükségessé. A főbizottságban erős ellenzés nyilvánult meg elsősorban a skandináv államok részéről, a szankciók kiterjesztésével szemben.

Mégnehezebb akadályt okoz az ugynevezett fenntartás kérdése. Egyes delegátusok ugyanis a módosítások során

érvényesíteni akarják azokat a fenntartásokat, amelyekkel kormányaik a szerződés aláírásakor éltek.

Ilyen körülmények között nincs kizárva, hogy

a közgyűlés nem tud ebben az évben érdemlegesen dönteni és kénytelen lesz a kérdést újabb bizottság elé utalni, noha a főbizottság számos tagja attól tart, hogy

a döntés elődázása kiábrándulást fog kelteni a közvéleményben.

Henderson angol külügyminiszter tegnap elhagyta Genfét és visszautazott Londonba, ahol jelenlétét a birodalmi értekezlet előkészítése teszi szükségessé. Elutazása előtt látogatást tett Briandnál, Scialojánál és Curtius külügyminiszternél és hosszabb megbeszélést folytatott velük. Briand és Scialoja előtt az angol külügyminiszter hirszerint szóba hozta a tengeri leszerelés kérdését.

A Népszövetség szociális főbizottsága a jövő év május havára hívta össze azt az értekezletet, amely az ártalmas kábítószer gyártásának korlátozásáról fog tárgyalni. Az értekezletre azokat az államokat is meghívják, amelyek nem tagjai a Népszövetségnek.

A csikágói gabonatőzsde vezetősége nem engedélyezi a külföldi államok rövid határidőre szóló megbízásainak lebonyolítását

A rendelkezéssel az orosz gabona beözönlését akarja megakadályozni a tőzsde

Csikágóból jelentik: A gabonatőzsde vezetősége úgy határozott, hogy további intézkedésig

nem engedélyezi a külföldi államok rövid határidőre szóló megbízásainak lebonyolítását.

Ez az intézkedés a szovjet eladási megbízásainak a következménye. A szovjet részéről mint ismeretes, az elmúlt napokban hét és félmillió bushelt dobtak rövid határidőre szóló eladási megbízások formájában a piacra.

Ma és a következő napokon az APOLLO Tonkinoban
a híres német tonfilmsláger

Wien, du Stadt der Lieder

Elejétől végig telve bécsi humorral

Kezdet: 3, 5, 7 és 9¼ órákor

SPITZER

szőrmemodelljei
világvárosiak kivi-
telben, minőségben
és olcsók

SZUBOTICA
Szokolszka utca 3.
Zagreb, Ilica br. 44.

Autóbuszjáratok a noviszádi kiállítás alkalmából

A noviszádi villamos társaság a nemzetközi kiállítás alkalmából autóbuszjáratot létesített a vasuti állomástól a kiállításig. A forgalmat a palánkai autóbusz vállalat három kocsija bonyolítja le az állomástól a Mátyás király, Magyar, Lövész, Vasut, Kralja Alekszandra, Kralja Petra utcákon át a kiállításig. Az autóbusz megálló helyei a következők: Vasutállomás, Hotel Szrpszki Kralj, Putnik iroda, Kraljica Marija szálló, a püspöki palota és a kiállítás előtt. A menetdíj az állomástól a kiállításig öt dinár.

Magyar népjóléti miniszterre neveztek ki Ernst Sándor pápai prelátust

Budapestről jelentik: Horthy Miklós kormányzó tegnap kelt kézirataival az elhunyt Vass József dr. örökébe népjóléti és munkaügyi miniszterre nevezte ki Ernst Sándor pápai prelátust. Az új népjóléti miniszter tegnap letette a hivatali esküt.

Gaekvar, Baroda maharadszája, a leggazdagabb indiai fejedelmek egyike, jelenleg Európában tartózkodik. A maharadsza mesés kincseskamrájában van egy másfél méter hosszú szőnyeg, amely gyémántokból és rubinokból készült és amelyen India ékszerészei tizenöt évig dolgoztak.

Pozsonyban levették a műorról a német hangos filmeket

Pozsonyból jelentik: A rendőrség közbenjárására a német hangos filmeket Pozsonyban is levették a műorról. Allítólag jelentés érkezett a rendőrségre arról, hogy tüntetés készül és ezért történt az intézkedés.

Hatalmas közönség várta tegnap reggel a noviszádi vasuti állomáson a kruseváci Obilics dalárdát

A dalárda lekéste a reggeli személyvonatot és csak a gyorsvonattal érkezett meg Noviszádra. Jól sikerült hangversenyt rendezett a dalárda tegnap este a noviszádi Szlobodában.

Tegnap már a kora reggeli órákban hatalmas közönség gyűlt össze, hogy illő fogadtatásban részesítse a kruseváci Obilics dalárda tagjait, akik — mint azt a Reggeli Újság jelentette — Noviszádra jöttek, hogy ott vendégszerepeljenek. A dalárdának reggel 8 óra 20 perckor kellett volna a noviszádi vasutállomásra érkezni, mivel azonban a beográdi személyvonatot lekésték, csak

délelőtt fél tíz órakor érkeztek a gyorsvonattal Noviszádra,

ugyanazzal a vonattal, amellyel Demetrovics Juraj kereskedelemügyi miniszter is megérkezett. A kruseváci dalárdistákat a noviszádi kulturszövetség kiküldöttei várták, élükön Popovics Szteván, rajtuk kívül pedig Plavics Nikola a város nevében, a báni tanácsosok és hatalmas közönség várt a vendégekre.

A vonat menetrendszerű pontossággal futott be az állomásra és a perronon harsony éljenzés hangzott fel. A hatvan tagu

dalárda kiszállott a vonatból és külön csoportosult és meghatott zsviozással fogadta a noviszádiak üdvözlését.

A vendégeket a kultur szövetség nevében Popovics Szteván üdvözlötte meleg hangon, majd Plavics Nikola műszaki tanácsos Noviszád város nevében mondtott isten hozottat

a kruseváci dalárdistáknak.

Az üdvözlő beszédek elhangzása után a dalárdisták és a noviszádiak is menetté formálódtak és a vasut, valamint a Kralja Aleksandra utcán keresztül a báni palotába vonultak, ahol a nagy teremben díszes fogadtatás volt. Amerre a vendégek elvonultak az egész városon keresztül, lelkesen éljenztek őket. A báni palotában megtartott üdvözlő beszédek után a vendégeket egyes családokhoz osztották be, majd tegnap este kilenc órai kezdettel a Szloboda szálloda nagy termében hangversenyt adtak, amely fényesen sikerült. A hangverseny után tánc volt amely a kora reggeli órákig tartott.

A prágai rendőrség erélyes rendszabályokkal megakadályozta az újabb németellenes tüntetéseket

A rendőrök attakot vezettek a tüntetők ellen

Prágából jelentik: Pénteken, a késő délutáni óráktól kezdve valóságos hadi táborozás képét mutatta a belváros. Az utcák és terek teljesen megteltek lovas és gyalogos rendőrökkel és esendőrökkel. A gyalogos rendőröket és esendőröket rohamsisakkal és szurnyos fegyverrel szerelték fel.

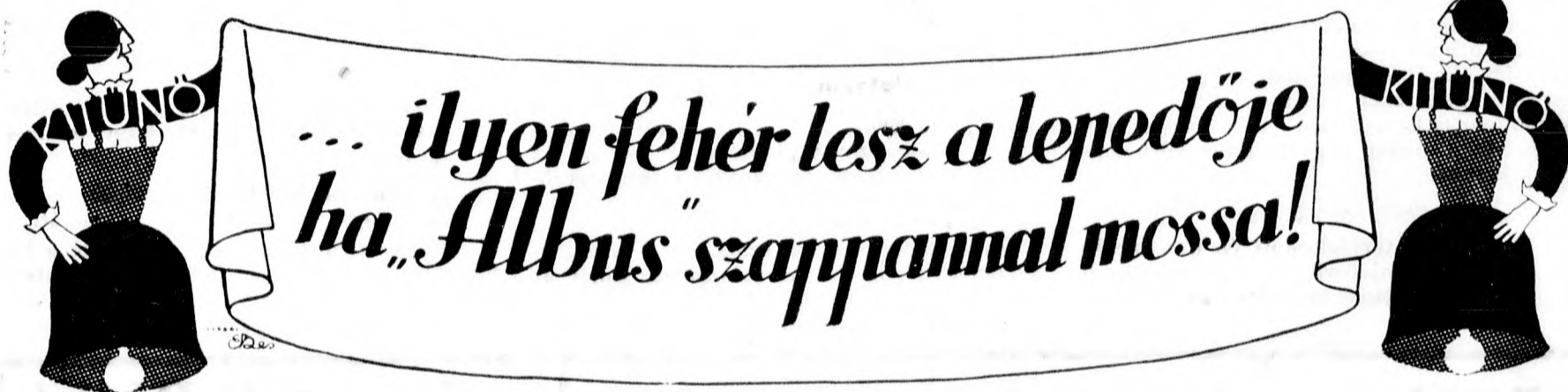
A Vencel teret karhatalmi osztagok zárták el és a térre csak igazoltatás után lehetett bejutni. Nagyobb tüntetésekre nem került a sor főleg azért mert az esti órákban megeredt az eső. Kisebb csoportok igyekeztek itt-ott összeverődni és tüntetni, ezeket azonban a rendőrség nyomban szétoszlatta.

Csak 9 óra tájban sikerült egy nagyobb csoportnak bejutni a Vencel térre. A lovasrendőrség erre

lőbbizben megrohmozta a tüntetőket

és szétszórta a kiálló csoportokat. A esendőrség szuronytszegezvet isztította meg minden esetben a Vencel teret.

„Tányérodba tyukot kappant,
Nagymosáshoz ALBUS-SZAPPANT,”

Szerdán kezdi meg előadásait a noviszádi Szerb Nemzeti Színház

Első estén Manojlović Todor „Centrifugális táncos” c. misztériuma kerül bemutatásra

A noviszádi Szerb Nemzeti Színház október 1-én, szerdán nyitja meg színi szezonját és ez alkalommal elsőnek Manojlović Todor-nak, a hírneves szerb színműírónak és költőnek a Centrifugális táncos című misztériumát mutatja be. A misztérium iránt — tekintettel annak nagy beogradi sikerére, amit az elmúlt színházi szezonban ott elért — Noviszádon is igen nagy érdeklődés nyilvánul meg. A Centrifugális táncosban mutatkozik be először a noviszádi közönségnek a tehetséges és szimpatikus színművésznő, Popovics Miléve, akinek partnere Sztarcsics Viktor a kitűnő drámai hős szerelmes és operett énekes lesz. Sztarcsics a beogradi, zagrebi, szpliti és szarajevói színházakban aratott már eddig is nagy sikert. Mellettük mutatkozik be még Orlovics Milán, aki szintén kitűnő színművész, valamint Avramovics és Jovanovics színművészek. A színtársulat egyik erőssége Perics-Paunovics Szofija színművésznő, aki az elmúlt esztendőben a beogradi színházban ért el nagy sikereket.

Ezenkívül még ezen az estén lép fel Sztotirović színművész, a beogradi színház tagja, valamint Jovanovics Sz., Sztójesević Lj., Dusanovics, Hartinovics és mások.

A jegyek elővételben a Szloboda pénztáránál, valamint a Szlavija könyvkereskedésben kaphatók. Csütörtökön a Vöröshajú kerül bemutatásra, Perics Paunovics Szofijával a főszerepben. Szombaton délután ismét a Centrifugális táncos kerül bemutatásra, este előadás nincsen. Vasárnap délután a Vöröshajú, este pedig Molnár Ferenc Olimpiáját mutatják be.

A színházhelyek bérletre is kaphatók.

Választásra készülnek Ausztriában

Bécsből jelentik: Valamennyi lap pártállásra való tekintettel azon a nézetet van, hogy a parlamentet feloszlatják és rögtön kiírják az új választásokat, amelynek végrehajtása a keresztényszocialista kisebbségi kormány feladata lesz.

Újból Izmet pasa kapott megbízást a török kormány megalakítására

Ankorából jelentik: A köztársaság elnöke a képviselőház vezetőkörével folytatott tanácskozás után Izmet pasát bízta meg a kormányalakítással. Jólétesült helyen azt hiszik, hogy Izmet pasa rövidesen megalakítja kormányát, miután programját a néppárttal közölte. Az új kormány valószínűleg már holnap bemutatkozik a parlamentben.

Erőteljes kormánybuktató akciót indít Romániában az Avarescu párt

Avarescu marsall királyi kihallgatás után kezdte meg akcióját

Bukarestből jelentik: Avarescu marsall tegnap pártjának végrehajtó bizottságában beszámolót tartott, Karoly királynál történt kihallgatásáról. Felhívította a pártot, hogy erélyes munkával segítsék kormánybuktató akciójában.

A párt elhatározta, hogy sorozatos gyűléseket tart az országban, amelyeken bírálat alá veszik a Maniu kormány ténykedését.

Politikai körökben az Avarescu párt lelkes készülődéséből arra következtetnek, hogy Avarescu marsall a királyi kihallgatás során bátorítást nyert kormánybuktató akciójának megindítására.

Veszedelemes házasságszédelgőnek esett áldozatul dr. Miljkovics Milutin szubotica egyetemi tanár özvegye

A szerelmes özvegy négy házat iratott át a szélhámosra, aki kétszer megszökött az esküvője elől

Páratlanul érdekes ügyben folytat nyomozást a szubotica rendőrség bünyügyi osztálya. Dr. Miljkovics Milutin volt szubotica egyetemi tanár özvegye, született Schatz Mária ötvenhét éves szubotica uriasszony feljelentést tett Medakovics Dusan rendőrkapitánynál, a rendőrségi bünyügyi osztályának a vezetőjénél

Ignjatovics Radiszav harmincöt éves kétes foglalkozású fiatalember ellen, hogy az házasságszédelgéssel minden vagyonából kiforgatta.

Ugyanakkor dr. Miljkovicsné az államügyészségen is megtette a feljelentést volt vőlegénye ellen.

Özvegy Miljkovicsné feljelentéséből rendkívül szenzációs házasságszédelgési ügy bontakozik ki a nyomozhatóságok előtt.

Dr. Miljkovicsné egy dúsgazdag hamburgi gyárosnak a leánya, akinek többmillió dinár értékű vagyona volt. Férje, aki a szubotica jogi fakultásnak volt tanára, három évvel ezelőtt halt meg és szintén tekintélyes vagyont hagyott az özvegyére. Dr. Miljkovics Milutinné tekintélyes vagyonának legnagyobb részét ingatlanokba fektette. Mintegy háromszázezer dinár értékű háza van Szuboticán a Cara Lazara ucca 34. sz. alatt, Beográdban pedig négyemeletes bérháznak a tulajdonosa.

A dúsgazdak özvegy leginkább

Szuboticán tartózkodott és itt ismerkedett meg Ignjatovics Radiszav harminchat éves kétes foglalkozású fiatalemberrel.

Ignjatovics beográdi illetőségű ugyan, az utóbbi évben azonban igen sokat tartózkodott Szuboticán, Noviszádon és a Dunabánság többi városaiban. Az elegáns, jó megjelenésű fiatalember csakhamar intim viszonyba került az idősebb uriasszonnyal.

Dr. Miljkovics Milutinné beleszeretett új ismerősébe, aki rövid idő alatt teljesen hatalmába kerítette az özvegyet. Ignjatovics házasságot ígért dr. Miljkovicsnének és rávette az asszonyt, hogy az irassa reá a vagyonát.

A házasságkötésnek először a mult hónap elején Beográdban kellett volna megtörténie. Az esküvő kitűzése után

dr. Miljkovics Milutinné három beográdi bérházát átíratva Ignjatovics Radiszav nevére.

Az özvegy asszony már erősen készült a menyegzőre,

de Ignjatovics megszökött az esküvője elől.

Dr. Miljkovicsnének sikerült felkutatni vőlegényét és meg is bocsátott neki, mert megígérte neki, hogy Bácska Topolán megesküszik vele és csak azt kötötte ki, hogy a dúsgazdag özvegy a szubotica házat is átíratja a nevére. Dr. Miljkovicsné és Ignjatovics Radoszláv Szuboticára jöttek és az egyik ügyvéd előtt fiktív adásvételi szerződést kötöttek, mely szerint dr. Miljkovicsné százezer dinárért eladta Ignjatovicsnak a Cara Lazara ucca 34. szám alatti házat, amelynek körülbelül háromszázezer dinár az értéke. Ignjatovics az adásvételi szerződést beterjesztette a szubotica telekkönyvi hiva-

Lényeges árleszállítás

A munkába sietőnek
ideális reggeli a könnyen elkészíthető

OVOMALTINE-tej

Ez a reggeli lehetővé teszi a napi fáradalmak elviselését és kellemes ízű.

Nagy doboz 56.— dinár, közép doboz 32.— dinár,
kts doboz 16.— dinár.

talhoz a ház átírása végett és menyasszonyával Topolára utazott, hogy megtarthassák az esküvőt.

Ignjatovics, akinek most már a dúsgazdag özvegy csaknem egész vagyonát sikerült megszereznie, az esküvő előtt ismét megmondolta magát és megszökött a menyasszonya elől.

A szerelmes özvegyasszony elkeseredésében Szuboticára jött és megtette a feljelentést volt vőlegénye ellen. Dr. Miljkovics Milutinné feljelentésében kérte, hogy akadályozzák meg a szubotica telekkönyvi hatóságoknál Cara Lazara ucca 34. szám alatti házának az átírását.

A Reggeli Ujság munkatársa beszélgetést folytatott dr. Miljkovics Milutinnéval, aki már második napja minden idejét a rendőrségen tölti és sürgeti a feljelentésére megindított nyomozás lefolytatását. Dr. Miljkovicsné nem volt hajlandó részleteket mondani az ügyéről és csak annyit jelentett ki, hogy

még mindig szereti Ignjatovics Radiszavot és nem kívánja, hogy letartóztassák.

A bűnvádi feljelentéssel csak az volt a célja, hogy visszaszerezze vagyonát.

A szenzációs ügy kimenetele elé a legnagyobb érdeklődéssel tekintenek Szuboticán.

Megérkeztek

dus választékban az őszi
ujdonságaim!

Kötött, szövött és trikoárak, valamint harisnyák és keztyűkben. - Nagy választék férfiingek és nyakkendőkben. Mindennemű kézimunkaanyagok, pamutok az összes színárnyalatokban. Az összes D. M. C. cikkek állandóan raktáron!

Csak a legjobb gyártmányokat tartom és gyári árakban árusítom. Tekintse meg kirakataimat!

Burghardt Dániel

árubáza az „Arany csillaghoz”

NOVISZAD

Kralja Petra ul.

26

Szenta város gazdasági bizottságának ülése

Felére szállítják le a városi tisztviselők városi drágasági pótlékát

Pénteken délelőtt tizenegy órakor Szenta város gazdasági bizottsága a tisztviselők drágasági pótlékának rendezése ügyében ülést tartott Gyorgyevics Szlobodan elnöklété mellett.

Az ülésen tekintve annak pénzügyi oldalát, a gazdasági bizottság tagjai csaknem teljes létszámban megjelentek.

Az ülésen úgy a mezőgazdasággal foglalkozó köröknek, mint a tisztviselők és a város helyzetének alapos áttanulmányozása után

a gyűlés úgy határozott, hogy a tisztviselők drágasági pótlékát az okszerűség és méltányosság elvein le kell szállítani.

A tisztviselők drágasági pótlékának le szállítására fontosságuknál fogva igen nyomós okok vezettek.

A tisztviselők drágasági pótlékát még 1925. évben javasolta kiutalni Rudics Ignác földbirtokos, amit akkor a közgyűlés el is fogadott. A tisztviselők fizetése akkor még

nem volt rendezve, a helyzetük mind sulyosabbá vált és ezért a közgyűlés rövid vita után elfogadta a javaslatot. Annak idején a pénz értéke változó volt, miért is a város természetben utalta ki a pótlékot és a tisztviselőknek lisztet és fát utalt ki.

A földműveléssel foglalkozó osztály annak idején rentabilis helyzetben volt és így a rájuk rótt terheket könnyebben viselték. A helyzet azóta lényegesen megváltozott. A mezőgazdaság terén krízis jelentkezett, amely válságos helyzetbe sodorta a mezőgazdasággal foglalkozó polgárokat.

A tisztviselők időközben a pénz értékének rendezése után nem természetben, hanem pénzben kapták pótlékaikat. Majd fizetési osztályba sorozták őket és a viszonyoknak megfelelőleg emelték is fizetésüket, hogy abból meg tudjanak élni. Időszzerű lett volna ugyanakkor a pótlékot törölni, azonban a város nem törölte, hanem évről évre felvették a költségvetésbe és állandóan kiutalták a tisztviselőknek.

Ezen személyi kiadások, amelyhez ter-

mészetesen hozzájárultak még más kiadások is, maguk után vonták a városi pótdadó fel-emelését, amely az utóbbi időben 130 százalékot tett ki, noha a törvény csak negyven százalékot engedélyez. A városi pótdadó magassága súlyos terheket jelent a gazdaság részére, amely egyébként is nehéz anyagi helyzetbe került a gazdasági helyzet leromlása folytán és vagy egyáltalában nem tud vagy csak kis mértékben tud eleget tenni pótdadó kötelezettségének.

A gazdasági bizottságot a legnagyobb méltányosság vezette arra, hogy a tisztvi-

Utazáshoz,

tartózkodási engedélyhez, házasságkötéshez, honosítás, visszahonosítás, illetőséghez szükséges hatósági valamint egyéb magánokmányokat külföldi megbízás alapján Magyarország területéről gyorsan és pontosan beszeresz és rendeltetési helyére juttat

SZEKÉR ANDRÁS

nyugalmazott miniszteri tanácsos hatóságilag engedélyezett okmánybeszerző irodája
BUDAPEST, VIII. Kisstáció u. 9. földszint 1.
Válaszbélyeg. 4256

selők pótlékát leszállítsa lehetőleg olyan mértékben, hogy ezáltal a gazdaközönseget a nagy kötelezettségek alól részben felmentse, másrészt azzal a tisztviselők se legyenek sújtva.

A gazdasági bizottság úgy döntött e kérdésben, hogy azoktól a tisztviselőktől, akik természetben rubát kapnak, a drágasági pótlék kiutalását teljesen megvonja, míg a többieknek ötven százalékkal leszállítja.

A legutóbbi városi közgyűlésen a képviselők úgy határoztak, hogy a tisztviselők városi gazdasági pótlékát beszüntetik, azonban ezen határozatot a felettes hatóságok formai okokból elutasították, mert a közgyűlés külön tárgyaként kellett volna tárgyalni, nem pedig a költségvetés egyik tételeként.

A városi tisztviselők drágasági pótlékának rendezése már régóta huzódó ügye Senta városának, amelyet végül is sikerült úgy megoldani, amely valószínűleg teljes megértéssel találkozik az érdekelt feleknél. Ezzel a megoldással a gazdaközönség nagy megterhelése lényegesen csökken, viszont a tisztviselőktől sem vonják meg a pótlékot egyszerre, hanem a követelmények és körülmények figyelembevételével fokozatosan.

Az érdekes ügyben a város képviselőtestülete keddi közgyűlésén határoz.

Felmentették és azonnal szabadlábra helyezték

a kilenc gyermekes gyilkos anyát, aki leütötte részegeskedő férjét

Beeskerekről jelentik: A beeskereki törvényszék Pejovics Velimir tanácsa tegnap délelőtt fejezte be a férjgyilkos Pavlovics Vera gyilkossági bűnperében a főtárgyalást. Pavlovics Mátyásné hosszú ideje rosszul élt a férjével és ez év június harmadikán újolag összeveszett részegeskedő urával. Krumplispogácsát készített aznap ebédre és ura kifogásolta, hogy

miért sütötte új burgonyával, mikor a ré-givel jobb.

A feldühödött férj a pogácsás tálat földhöz vágta, majd

felkapott egy konyhakést és üldözöbe vette kétségbeesetten menekülő feleségét.

Az asszony a verandára szaladt, ahol férje a sarokba szorította. Az elvadult ember

feléje dőlt, mire Pavlovicsné hirtelen felkapta az ott heverő kapát és kétszer ura fejére vágta.

Pavlovics összeesett és néhány óra múlva sérüléseibe belehalt.

A tárgyalás során a vádlott azzal védekezett, hogy tettét

önvédelemből követte el.

A tegnapi folytatolagos tárgyaláson felolvasták a helyszíni szemléről felvett jegyzőkönyvet, majd dr. Deveserszki Szevan ügyész tartotta meg a vád, dr. Bratic Dusan védő pedig a védbeszédét. A bíróság a déli órákban hirdette ki ítéletét és

Pavlovics Verát a szándékos emberölés vádjától felmentette.

Az ítélet indokolása szerint

az asszony jogos önvédelemből cselekedett.

Pavlovics Verát azonnal szabadlábra helyezték.

KOVÁCS SÁNDOR

okl. gépészmérnök urnak, **NOVISAD**

Alulírott ezuttal a legnagyobb elismeréssel fejezem ki Önnek az Ön által részemre gyártott 15.000 kaloriás és 81 táblás jéggyárról, mert úgy gazdaságosságával mint üzembiztonságával, valamint teljesítményével teljesen meg vagyok elégedve.

Teljes tisztelettel
BÁLINT JÁNOS

sórraktáros, szikviz- és jéggyáros
TEMERIN

**A
noviszádi kiállításon
okvetlen tekintse meg**

a

PHILIPS-RADIÓ

és a

KONRATH D.D.

együttes kiállítását!

5496

Petrovoszelo lakosságának monstre pöre a község ellen

400 földigénylő indít pert a község ellen

Mint ismeretes Petrovoszelo községe a községi földekből a szegénysorsu lakosság között félholdat osztott ki, amelyért mindössze egy métermázsza buzát kért. Azonban a volt beográdi tartomány ezt megsemmisítette, mert szerinte

csak az agrárigénylők számára oszthatott volna ki földet.

A petrovoszeli érdekeltek jogorvoslatért a közigazgatási bírósághoz fordultak, amely

ítéletében kimondotta, hogy a községnek jogában állott kiosztani a földeket s egyben megsemmisítette a tartomány határozatát.

Közben az ügy komplikálódott. Maga a község is megfeleltette a közigazgatási bíróság döntését hivatkozván arra, hogy a községi földeket csak nyilvános árverésen lehet eladni. Az államtanács formai okokból meg is semmisítette a közigazgatási bíróság ítéletét s új ítélethozatalra utasította.

Petrovoszelo községe nem várta be az új íté-

letet, hanem

már előre visszavette a szegényektől a parcellákat.

A polgárság köréből többen próbapert indítottak amelyet meg is nyertek. A község azonban nem volt hajlandó birtokukba visszahelyezni a tulajdonosokat, noha a noviszádi törvényszék világosan kimondta, hogy mindaddig használhatják a parcellákat míg a közigazgatási hatóság érdemleges határozatot nem hoz.

Mint értesülünk a petrovoszeli földigénylők a noviszádi törvényszék határozata értelmében

birtokháborítás címén mintegy kilenecszázan pert indítanak a község ellen

s illetékes fórum előtt dr. Ludaics Milos szentaj ügyvéd utján kéri birtokukba való visszahelyezését.

Jogászörökben nagy érdeklődéssel tekintenek a monstre pör kimenetelére.

A szuboticali vasutigazgatósági és rendőri bizottság október másodikán kezdi meg a vasúti sorompók felülvizsgálását

Amerikai mintára megszüntetik a sorompókat és halálfejes figyelmeztető táblákat függesztenek ki az átjáróknál

Az új vasúti törvény rendelkezései alapján a szuboticali vasutigazgatóság a napokban kezdi meg a vasúti átjárók felülvizsgálását. A felülvizsgálás elrendelését siettetta a szeptember negyedikén Szubotican történt katasztrófa, amelynek az áldozatai súlyos kártérítésre tartanak igényt a kincstárral szemben. A vizsgálat során megállapítják, melyek a legsürgősebben megszüntethető sorompók.

A vasutigazgatóság a vizsgálat megkezdéséről

értesítette a szuboticali rendőrség közlekedésügyi osztályát is. Mint értesülünk a vasutigazgatóság kiküldött bizottsága, Medakovic Dusan rendőrkapitány a közlekedésügyi osztály vezetője és két városi képviselőtestületi tag vesz részt a sorompók felülvizsgálatában. A városi képviselők Szubotica lakosságának az érdekeit fogják képviselni a bizottságban.

Az egyik szuboticiai temetőben márványtáblás sirja van egy macskának

Egy hatvanhét éves külön leány temette el koporsóban kedvenc macskáját. — Szuboticán óriási felháborodást keltett a kegyeletsértés

Az utóbbi napokban igen sok szó esik Szuboticán arról, hogy a görögkeleti temetőben márványtáblás sirja van egy macskának.

A vallásos érzésű szuboticiai szerbség körében legnagyobb felháborodással tárgyalják a megdöbbentő kegyeletsértést, amelyet az egyik legelőkelőbb szuboticiai szerb család külön leány leszármazottja, Milinovic Bosziljka hatvanhét éves leány követett el.

A macskát a múlt év tavaszán, vagyis több mint egy évvel ezelőtt temették el a szuboticiai görögkeleti temetőben, a különös sírhely azonban eddig elkerülte a görögkeleti hívők figyelmét és csak néhány héttel ezelőtt Milinovic Bosziljka halála után patant ki véletlenül a botrány.

A Crnojeviceva uccán, amely a szuboticiai szerbség centruma, izgatott csoportok tárgyalják esténként a hihetetlennek tetsző ügyet és napok óta mindig többen járnak a temetőbe, hogy megtekintsék a szokatlan sírhelyet. A Reggeli Újság munkatársa is kint járt a görögkeleti temetőben, hogy személyesen győződjék meg a hír valóságáról.

A Crnojeviceva ucca végén terül el a görögkeleti temető, amely egyik legszebb temetkezési helye Szuboticának. A baloldali bejáraton át, a temető háza mellett lehet bejutni a szépen gondozott temetőbe. A bejáratától rövid az út a macska sírjához. A temető egyik legelőkelőbb pontján van a Milinovic család ősi temetkezési helye. A hatalmas térség közepén kápolna áll, amelyet szépen gondozott park övez. A kápolnában nyugszanak a Milinovic család család elhalt tagjai. A temetkezési helyet sövénykerítés választja el a többi síroktól. Néhány lépésre a Milinovic család kápolnájától párhuzamos vonalban áll az Osztojics család kápolnája, amelyben minden vasárnap délelőtt gyászmisét tartanak.

A két kápolna között, a Milinovic család temetkezési helyét elválasztó sövénykerítés tövében alusza örök álmát a megszentelt földben eltemetett macska. Fekete márványtábla jelöli a macska sírhelyét:

A fekete márványtombon kranybetükben csillog a név és az évszám. Az első pillanatban megállapítható, hogy a sírt különös gonddal tartják rendben. A síremlék mindkét oldalán egy-egy hervadó virágcsokor fekszik mellette pedig halomban hevernek a hervadt virágok és bizonyítják, hogy Domenico sirja nem volt elhagyatott.

Csika Akszentijánál a görögkeleti temető öreg sírásójánál érdeklődtünk, hogy miként került a temetőbe a macska hullája. A sírásó megilletődéssel büszkén meséli:

— En ástam a sírját. Kétszáz dinárt kaptam érte a kisasszonytól.

Kérdéseinkre bőbeszédűen előadja, hogy Domenico nem valami közönséges macska volt.

— Gazdaasszonyával bejárta az egész világot — dicsekszik a sírásó.

— Agyban aludt és egy szakácsné, meg egy szobalány viselte állandóan gondját.

A macska temetése a múlt év tavaszán folyt le. Milinovic Bosziljka kétségbeesetten zokogott a sírnál és egy nagy virágcsokrot helyezett el a márványra. A macska holttestét selyemleppellel borították le

érekoporsóba helyezték, és fekete selyempárnát tettek a feje alá.

Milinovic Bosziljka, a macska egyetlen gyászolója gyakran kijárt a sírhoz és mindannyiszor virágot hozott kedvenc állatjának.

Mint megtudtuk, Domenico tizenöt éves korában aggkori végelgyengülésben halt meg. Tíz árvája maradt vissza, akiknek Milijovic Bosziljka kegyelettel viselte gondját, de a tiz közül egyik sem tudta betölteni szívében a Domenico halálával támadt űrt. A különködő leány mintegy két héttel ezelőtt halt meg Szuboticán. Temetésén a résztvevők nagy tömege jelent meg. A temetésen tünt fel az embereknek a különös sírhely.

Értesüléseink szerint a szuboticiai görögkeleti papságnak már egy évvel ezelőtt tudomása volt arról, hogy a macskát a temető földjébe temették, de semmit sem tettek a kegyeletsértés megátolására. A papság felháborodott tiltakozására Milinovic Bosziljka azt válaszolta, hogy az övé a föld, amelyet ősei örök áran vásároltak meg és azt temetteti oda, akit akar.

Buzás László.

Weltmann Leopold vas és rézbutorgyára Noviszád, Szrémszka ulica 12. A gyárat 1925-ben Weltmann Leopold alapította és a gyár üzemét patkógyártással kezdte meg. Az elmúlt évek során a gyár nagy állami megrendeléseket bonyolított le patkó és vagonalkatrészekben. Az 1925 évi megnyitón a noviszádi sajtó képviselői is részt vettek a gyár megnyitásánál és ekkor alkalmuk volt arra, hogy a gyár egész üzemét mozgásban megtekintsék. A sajtó akkor a legnagyobb meglepéssel emlékezett meg a gyár modern felszereléséről és kitűnő működéséről. Az idei évben a gyár vas és rézbutorgyártással is kibővítette üzemét s habár csak rövid ideje van üzemben, a legizlősebb és legszolidabb butorokat állítja elő. Egyébként olvasóink figyelmét felhívjuk a gyár mai hirdetésére.

Hamarosan megkezdik a szentatornyosi országot kijavítását

A szentatornyosi országot, amely pedig a legfontosabb utvonala Szentának, mivel ezen az uton bonyolódik le a tanyavilág legnagyobb forgalma, már évek óta a legrosszabb karban van, úgyhogy a nagy forgalom zavartalanságának biztosítása nehéz akadályokba ütközött.

Ez indította a tanyai gazdákat arra, hogy a rongált állapotban levő s nagy fontossággal bíró utvonalt azonnali kijavítását sürgessék meg a Szent város képviselő testületénél.

Szent város több közgyűlésen vitatta meg a gazdasági szempontból fontos ügyet, azonban a város annak idején annyira rossz anyagi viszonyok között volt, hogy érdemleges határozatot nem hozhattak.

A képviselő testület végül is elhatározta hogy anyagiakat nem kimélve a város forgalma feljavítása érdekében az utat kijavítja. A javítás tervrajzát s a költségvetést jóváhagyás végett felterjesztette a város a báni hivatalhoz, amely azt most jóváhagyta.

A város most 15 ezer darab kockakő és 120 köbméter zuzott kő beszerzésére árlejtést ír ki, ugyszintén árlejtést ír ki az ut kijavítására is.

Ha az időjárás megengedi, úgy hamarosan hozzáfognak az ut kijavításához még az ősz folyamán, ha pedig az időjárás azt nem engedné meg, úgy tavasszal. A munkálatok alkalmával sok szentai munkás áll munkába, ami jelentékenyen csökkentené a szentai munkanélküliek nagy számát.

A „D motorkerékpár“ képvisellete

Fellegi József
autómechanikai műhelye
Noviszád, Telefon 21-27

Fellegi József autómechanikai műhelyébe belépve, legelőször is a nagy hengerköszörű gépre (Zylinderschleifmaschine) leszünk figyelmesek, mely gép egyedülálló az egész Dunabánság területén. Ezen gép igen értékes és precíz szerszám, ilyen géppel csak nagyobb üzemek és gyárak rendelkeznek u. m. „Fiat“, „Daimler“, Mercedes stb. Fentnevezett műhely a Dunabánságnak egyik legmodernebbül berendezett autómechanikai műhelye. Állandóan nagy raktáron különféle gyártmányu alumínium és öntött vas dugattyók (Kolben). A műhely olyan precízen van megszervezve, hogy ugyanazon a napon amelyen elhoznak egy-két hengert köszörülés végett, készen elvihetik dugattyúkkal és dugattyúgyűrűkkel ellátva.

Átvettem a világmárkás „Gittermetall“ kompozíció képviselőt (Braunschweiger Hüttenwerk G. m. b. H.), amely kompozíció grafittartalmu. Ennek az az előnyös tulajdonsága van, hogy a tengelyt nem rongálja és hogy nagyon olcsó.

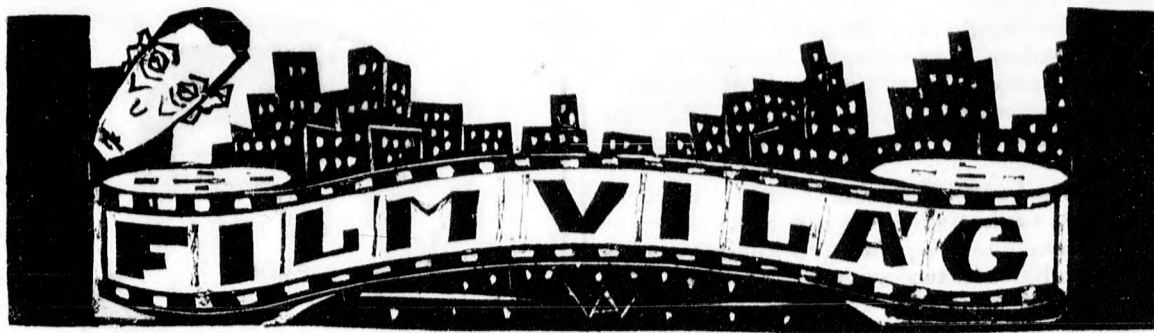
Ugyszintén átvettem a „D“ motorkerékpár képviselőt (Deutsche Werke A. G. Kiel). Ezen „DR9“ és „D Sport R 10“ kerékpárok újabb fejlődését mutatják a nevezett cég modelljeinek. Az utóbbi évek minden tapasztalata, a technika minden előhaladása és a közönség igényei együttesen játszottak közre eme kerékpár készítésénél, hogy szép, tartós és teljesítőképes legyen.

Bizonyos, hogy ez a kerékpár is rövidesen oly keresett lesz és népszerű, mint a Fellegi József autómechanikai műhelyének többi cikkei...

Valódi angol divatszövetek

Óriási választék uril öltönyök, ulsterek, raglánok, felöltők, téli kabátok, divatnadrágok részére, valamint a hozzávaló anyagok. Olcsó, szabott árak.

Jaša Wiegenfeld
NOVISAD, Kr. Petra 13.

Beszélgetés Hollywood legszimpatikusabb fiatalemberével

„...Ő a legszimpatikusabb filmszínész Hollywoodban, ... amiben pedig nem reménykedtem!...”

Ezeket a szavakat a filmvilág egyik veteránja mondotta, aki több mint negyven esztendő telt el a színpadon és a filmnél. William De Wolff Hopper, egész Amerika kedvence valóban a legalkalmasabb ember arra, hogy ítéletet mondjon a fiatal filmteljesítmények fölött. Hopper oly régóta ismeri Amerika művészvilágát, hogy ilyen ítéletmondásban az ő kompetenciája mindenek felett áll.

S mit gondolnak, kedves olvasóink, kiről beszélt ilyen lelkesen? John Mack Brownról, a fiatal filmszínészről, arról az emberről, aki rövid két esztendő leforgása alatt vált világhíressé, legalább olyan híressé, mint addig Amerikában mint futballista volt.

— Még sohasem kívántam úgy egy fiatal filmsztárt megismerni — folytatta Hopper — mint Brown. Hogy őszinte legyek egy felfújt és dicsőségére büszke embert véltem benne találni, aki aligha közelíthető meg. S ma is csalódom, hogy az a közvetlen és szerény ember, akét benne találtam, a filmnél ilyen nagy sikert érhetett el. Rajta kívül van még Hollywoodban több szimpatikus és közvetlen filmszínész, mint Ramon Novarro, William Haines, Buster Keaton és mások és ezek mind nehezebben vívták ki a dicsőséget mint Brown. Esztendőikig küzdöttek érte, mint statiszták és kitartó munkával váltak híressé, de Brown valósággal becézte a sors. És annál inkább csodálatos, hogy ez után is szerény és közvetlen maradt.

Mack Brown még két év előtt mint centerhalf ejtette bámulatba egész Amerikát. Magam is résztvettem egy nemzetközi mérkőzésen, amikor a közönség a vállán vitte ki Brown. Brown már akkor is egy nap több levelet kapott, mint a fiatal film sztárok együttvéve. Mójában volt tehát, hogy elkényeztetett és beképzelt legyen. S mégsem vált azzá.

Brownal először egy barátomnál találkoztam. Egy karosszékben ült és kislányát a térdén ringatta.

— Mister Brown — kezdtem a beszélgetést — gratulálok ahhoz a nagyszerű alakításához, amelyet a Perzselő vágyakban nyújt.

— Oh, kérem — válaszolta, — a Perzselő vágyak valóban jó hangos film, Greta Garbo pedig elragadó benne... De nézze csak, az én kis anygalkám most kapja meg az első fogait...

Félbe kellett szakítanom az interjút és közelebről érdeklődni az első fogak iránt.

Valóban, ez a szerénység és közvetlenség meglepett. A büszke és felfújt filmszínész helyett egy közvetlen embert, jószágos és boldog apát találtam. Brown egyszerű és szerény ember maradt még sikerei tetőpontján is...

Egyik újságíró nem elégedett meg mindazzal, amit Mack Brownról Mister Hopper elmondott, hanem személyesen akarta megalkotni véleményét felőle. Elutazott tehát Arizonába, ahol King Vidor filmrendező vezetésével Mack Brown most új filmjén dolgozik.

— Mondja kedves Johnny, mit tart Ön Mister Hopper kijelentéséről — kérdezte meg a filmsztárt.

— Ugy hiszem, hogy Hopper ur kissé túloz. Az emberek mindig jók voltak velem szemben és ennek köszönhetem a szerencsém. Mindig annyira el voltam foglalva, hogy másra nem gondolhattam, csak arra, hogy tökéletesen végezzem el a munkámat. Ma sok fáradság kell ahhoz, hogy a kitűnő futballistákat legyőzhesse az ember. Ugyanez érvényes a filmnél is. Mikor a filmhez jöttem s megismerkedtem Ramon Novarroval, Róbert Montgomeryval s másokkal, azt mondtam magamban: „Johnny szívem, ha ezekkel kell konkurrálnod, ez olyan harc lesz, amilyen még nem volt az életemben. S mint minden jó futballista, aki tréneréhez fordult tanácsért, én is a rendezőmhöz fordultam. S minden rendbejött és sikerrel jártam...”

Igen, itt van Mack Brown nagy sikerének titka, a közvetlenségében és szerénységében s ezért a legszimpatikusabb fiatalember ma Hollywoodban.

Ugy gondolom, ebben Önök is egyetértenek velem. k. d.

Pillanatsfelvételek Babelsbergből

Irtá: Peter Lu

Negyvenfokos nap süt a vidék puha, sárga homokjára, amelyben mint forró szurokban sülyed el a látogató cipője. A hatalmas, egyenesvonalu Ufa műtermek plasztikusan és élesen válnak ki a nyári égboltozatból. Egyes facsoportok gyenge árnyékot vetnek maguk körül. „A Szahara szélén” álmodik delet Babelsberg.

A hangosfilm csarnok — amelyet különben túlfut a jupiterlámpák szurós fénye — most mint jótévő hős tér áll a nyári melegben. Kimerülten lélekzünk fel és pihenünk meg a titokzatos bejáratoknál. Kábelek és gummicövek hevernek a padlón nag jósszevisszaságban a nagy apparátus első jelei. Valahol hátul hangzik a kiáltás „Csend!” és valamennyien megállunk. Senki sem mozdul. Valahol egy film egyik része kezd most peregni, dolgozik a felvevőgép és a mikrofon, átveszi a műteremben az egyeduralmat. A mikrofon figyelmeztető jelét mindenki kötelességszerűen, egyetlen lépés és az egész film ellomlik. Az asztalosok földbegyökerezett lábakkal állnak, fent a magasban egy festő áll félbemaradt mozdulattal egy hatalmas festett falomb előtt. S mindaddig tart ez a mozdulatlanság,

amíg a rendező egyetlen intésére végeszakad a mikrofon uralmának és a műterem hirtelen megfagyott élete újból elevenen megindul.

Nevetés, tanulás, parancsok, színes kosztümök festői össze-visszasága, ez az előterme a szentélynek, amit a jupiterlámpa fénye és a mikrofon alkot. Néhány emberrel több itt alig jön számításba. Kíváncsian vegyülünk el a filmek ebben a seregében. A oodrász ug yáll itt a lányok seregében, mint valami jóakaratu családfő, láthatólag örvend a gyermekeinek: kedvesen és bohókásan szalad végig pamacsával az arcon és orrocskákon, kezében a hatalmas puderes doboz. S körülötte vidám össze-visszaságban a táncosnők serege...

Egy kissé oldalt, érezhetően elhatároló kört vonva maga körül áll a főszereplő nő. Ugy látszik, ez az első felvétele, mert az újságírókhoz nagyon kedves. A Rosenmontag kosztümje van rajta, világosszöke copfocskák csüngenek le a gyermekarc mellett. — Hát persze — mondja — a hangosfilm-

nél nagyon kell vigyázni mindenre, mimikának és hangnak egybe kell vágnia, tökéletesnek kell lennie. — Egészen egymagában áll ez a kedves teremtés ebben a zürzavarban, mint valami fényes csillag a borus égboltozaton, amint kikandíksál a felhők közül.

Eles csengetés: felvétel! Minden szem a rendezőre szegeződik, aki telve lendülettel áll a kör közepén, félig parancsolva, félig biztatón s megkezd embereivel a próbát. „Te” ez a megszólítás mindenkihez, ami az együvértartozás szuggesztív erejét adja. A rendező minden filmnek az agya, a központ, amely épít és teremt, irányít és alkot. A Rosenmontag főpróbája megkezdődött...

RADIÓ MŰSOR

Vasárnap, szeptember 28

Beograd. 9: Istentisztelet átvitel a pravoszláv püspöki templomból. 10.30: Gramofonhangverseny. 12.30: A rádiózenekar déli hangversenye. 13.30: Ujsághírek. 16: Népdalok cigányzene kísérettel. 19 és 15 Botics Luka születésének századik évfordulója. 20: Átvitel Prágából. 22: Ujsághírek. 22.15: Séta Európán keresztül.

Budapest. 9: Ujsághírek, kozmetika. 10: Római katolikus istentisztelet. 11.15: Evangélikus istentisztelet. Majd: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. 2: Gramofonhangverseny. 3.30: A földművelésügyi minisztérium rádióelőadássorozata. Dr. Kotlán Sándor: A metyekőr. 4: Rádió Szabad Egyetem. 5.15: Akom Lajos dupla férfikvartettjének hangversenye. 6: Az 1. honvéddalvezéred zenekarának hangversenye. 7.15: Nagy Margit, az Operaház tagjának magyar dalestje Polgár Tibor zongora és Rácz Béla cigányzenekarának kísérettel. 8.15: Sport- és löversenyeredmények. 8.30: Az Országos Kamaraszínház előadása a Stúdióban. Utána: Időjelzés, időjárásjelentés. Majd: A rádió házikvartettjének hangversenye.

Wien. 10.30: Dostal orgonaművész játéka. 11.5: A Holzer zenekar játéka. 1: Bizet: Carmen című négyfelvonásos operája a párisi nagyopera előadásában gramofonon. 4: Dostal zenekar. 5.55: Utazás a Medvék szigetére, utirajz. 6.40: Az egyedüllet dala, versek. 7.20: Népszerű dalok vegyészara. 8: Időjelzés, sporthírek, holnap mősor. 8.10: Holleander: Öt másodperc rádiódramája. Utána a Gangelberger zenekar játéka.

Praha. 4: Katonazene Budweisből. 6: Elmélet és gyakorlat a szocializmusban. 6.30: Német dalok, hírek. 7.30: Az oberammergaui passziójátékokról. 7.40: Vavrszik: St. Vencelmise. 8: A cseh filharmonikusok hangversenye a Smetana teremből. Dvorsák: Szlav táncok. 10: Időjelzés, hírek. 10.15: Löverseny Chuchelben, közvetítés. 10.20: Hírek. 10 és 25 Pozsony.

Hétfő, szeptember 29

Beograd. 10.30: Gramofonhangverseny. 11.20: Víz állásjelentés. 11.55: Pontos idő. 12.45: A rádiókvar-tett déli hangversenye. 13.30: Ujsághírek. 17.05: Felolvasás Turgenyev műveiből. 17.30: Vukovics Piija népdalokat énekel. 18: Schwartz Richard előadása az operák átviteléről. 19.30: Francia nyelvoktatás. 20: A budapesti mősor átvitele. Mozart hangverseny. 21.30: Pontos idő és hírek. 21.45: Viting operaénekes hangversenye. 22.15: Átvitel a Ruski Cár étterméből.

Budapest. 9.15: Hangverseny. 12.05: Az Országos Postászenekar hangversenye. 4: Aszonyok tanácsadója. 5: Dr. Császár Elemér egyetemi tanár előadása: Képek a magyar irodalom multjából. Közreműködik báró Szentkeresztthy négy Nyerge Rózsi. 5.30: Bura Sándor és cigányzenekarának zenéje. 6.35: Német nyelvoktatás. 7.15: Rádió amatőrposta. 8: Mozart-est. Közreműködik Sándor Erzszi kamaranékesnő, az Operaház örökös tagja és az Operaház tagjaiból alakult zenekar. Utána: Időjelzés, időjárásjelentés. hírek. 9.35: Dr. Brucker György németnyelvű előadása: „Organisationen im Dienste der Zusammenarbeit der Nationen”. Utána: Időjárásjelentés. Majd: A Fejes szalózenekar, az Ostende tangó- és jazzband, valamint Toll Árpád és cigányzenekarának hangversenye.

Wien. 11: Gramofon. Ismert operák nyitányai. 12: Winternitz zenekar. 3.20: Geiger zenekar. 8: Időjelzés, időjárás, holnap mősor. 8.5: Bevezetés a műelemzés Strauss Richard Don Quixotejéről, zenekari példakkal. 8.20: A bécsi szimfonikus zenekar hangversenye.

HIREK

1930
Szeptember
28
VASÁRNAP

Római katolikus: Vencel. Protestáns: Vencel. Görög-keleti (szeptember 15) Nikita. A nap kel 5 óra 31 perckor, nyugszik 17 óra 25 perckor. A hold kel 13 óra 16 perckor, nyugszik 20 óra 51 perckor.

Időjárás: (A noviszádi katonai meteorológiai állomás jelentése). Borult idő a drávi, szávi és tenger melléki bántásban, derült idő az ország többi részében. Átlagos hőmérsékletek: minimum Plevlje 4, maximum Szplit 26 fok.

Időjárás: Tulnyomóan derült idő az egész országban, a hőmérséklet csökkenésével. Noviszádon derült idő várható. A hőmérséklet 10 és 25 fok között fog változni.

— **Espereskerületi gyűlés.** A kulai esperesi kerület papsága ezidei őszi tanácskozmányát e hó 24-én tartotta Kulán dr. Aczél Gyula esperes elnöke alatt. Mint érdeklődő vendégek jelen voltak a környékbeli görögkath. plébánosok is. Gyűlés után a jelen voltak Raile Károly kulai plébános szíves vendéglátásában részvételük.

A Cecília egyházi női énekkar összes tagjait felkértem, hogy a hétfőn este 6-7 óráig tartandó énekóra eljönni sziveskedjenek. Csütörtökön, a dr. Amon Pál volt apátplébánosunk lelkiüdvéért tartandó rekviemen éneklünk. — Karnagy.

— Október negyedikén hangversenyez Szuboticán a kruseváci Obilics dalárda. A kruseváci Obilics dalárda dunabánsági körútja során október negyedikén érkezik Szuboticára és este kilenc órakor hangversenyt tart a szuboticei Városi színházban. A kruseváci énekeseket ünnepi fogadtatásban fogják részesíteni Szuboticán. A hangverseny előkészítésében több társadalmi egyesület vesz részt és így annak sikere már előre is biztosítottnak tekinthető. A dalárda műsorán a következő jugoszláv szerzők művei szerepelnek: Rimicki, Mokranjac, Krsztics A hangversenyen Muravljen Anatolije karmester vezényel.

„VIKTORIA“

Tűkőr és üvegcsiszoló NOVISAD Trg Knjeginja Zorka 15
Régi buzatér (3858) Ajánlja az összes e szakmába vágó munkákat, legjobb kivitelben és a legolcsóbb árakban!

— Rövidesen megalakul a Dobro Delo Szomborban. A téli nagy munkanélküliség fokozott tevékenységre készíti a jótékonyági egyesületeket. Az elmúlt hetek azonban azt mutatták, hogy a meglévő jótékonyági egyesületek nem tudják főleg anyagi hiányában teljesen megszüntetni a nyomort, melynek többek között a szombori közbiztonsági viszonyok megromlása is következménye. A nyomor a bűneszkény egyik főmotívuma és ezért preventív intézkedésekre van szükség. Épp ezért a téli időszak s téli nyomorúság közeledtével mozgalom indult meg Szomborban, hogy más városok példájára alakuljon oly humanus egyesület, mely az összes jótékonyági egyesületek egybefolyásával segítsen a város szegénysorsu lakosságának nyomorán. A „Dobro Delo“ néven rövidesen megalakuló szervezet népkonyhák, ruhasegélyekkel, tüzelőanyag, tej stb. kiosztásával igyekszik feladatának megfelelni. Az akció élén dr. Petrovics Dusan kerületi inspektor és dr. Makszimovics Sztevan áll s a szervezés munkájában a már fennálló jótékony egyesületek vezetői is kivétel nélkül résztvesznek.

— A noviszádi Ingenykenyer közgyűlése. A noviszádi Ingenykenyer és Napközi gyermekotthon egyesület október 12-én délelőtt 11 órakor tartja meg rendes évi közgyűlést az egészségügyi palotában. Ugyanakkor lesz a tejkonyha ünnepélyes megnyitása is.

— Ma kezdődik Szuboticán a fűszerkereskedők szuboticei kongresszusa. A fűszerkereskedők mai országos kongresszusára a szombat délutáni vonatokkal a Dunabánság minden részéből érkeztek résztvevők. A vendégeket az állomáson bizottság fogadta, amely gondoskodott elszállásolásukról. Este a Nacional szállodában ismerkedési este volt. A kongresszus ma délelőtt kilenc órakor kezdődik a szuboticei város háza nagytermében.

Deszkát, lécet és épületefát

legolcsóbban LIŠIĆ FATELEPÉN Temerin ut
CSATORNÁN TUL 3767

— Fényképes igazolványt kapnak a noviszádi tejárusok. Noviszád város gazdasági hivatala felhívja mindazokat a tejárusokat, akik Noviszád város területén tejet árúsítanak, hogy október elsejétől kezdve az illetékes rendőrhatalóság által kiállított fényképes igazolvánnyal kell rendelkezniük. Aki nek nincs ilyen igazolványa, tejet nem árúsíthat.

— Ezerlejeseket hamisított egy mérnök Romániában. Bukarestből jelentik: Turnszeverint és környékét néhány héttel ezelőtt valóságilag elárastották hamis ezerlejesekkel. A megindított nyomozás során Marinescu kataszteri mérnök lakásán nagybemennyiségű hamis pénzt, valamint száz, ötszáz és ezerlejes bankjegyeket találtak. A mérnököt letartóztatták, de az ügyben még számos, szenzációs letartóztatás várható.

SZERÉMI TŰZIFA, SZÉN és KOKSZ

legjobb minőségben, legjutányosabb áron kapható
LESZMEISTER FATELEPÉN, NOVISAD
Kamenici ut végén (Vasuti átjárótól balra). Telefon 24-78.

— Hétfőn délelőtt kezdődik Budapesten a nemzetközi légi kongresszus. Budapestről jelentik: A kilencedik nemzetközi légi jogi kongresszus hétfőn délelőtt tizenegy órakor nyílik meg a Magyar Tudományos Akadémia dísztermében. Az ünnepélyes megnyitón megjelenik a kormány képviselője, a diplomáciai kar és a kongresszus nagyszámu külföldi résztvevője. A kongresszusra mint ismeretes Jugoszlávia is elküldte képviselőit.

— A Franciaországba kivándorlók figyelmébe. A noviszádi munkásbörze az alábbiak közlésére kért fel bennünket: Mindazok, akik a zagrebi francia kivándorló társaság noviszádi megbízottjától garancialevelet kaptak utlevélváltás céljára, tartoznak utleveleiket legkésőbb ez év október 4-ig a noviszádi munkásbörze (Madjarszka ucca 42) irodájában bemutatni, illetve azt átadni, hogy idejekorán besorozást kaphassanak a transzportba. Azok, akik valamely oknál fogva nem szereztek utlevelet, tartoznak a jelzett határidőig a garancialevelet bemutatni, meghosszabbítás végett, mert a francia kivándorló társaság megbízottja állását likvidálja.

TŰZIFÁT, KOKSZOT, SZENET

beszerezhet VINKOVICS FATELEPÉN
NOVISAD, Futaki ut (Közkórház mellett.) Telefon 22-57

— A szentai polgármester a noviszádi mintavásár megnyitására utazott. Szentáról jelentik: A noviszádi mintavásár rendezősége a kiállítás megnyitására meghívta a Duna bántás városainak polgármestereit. A mintavásár megnyitása Szentá városát a városi tanács megbízása folytán Gyorgyevics Szlobodán polgármester képviseli.

— Grand Hotel Saranovics nagytermében Karlovcin, vasárnaptól csütörtökig ingyen borkóstoló a legjobb karlocai borokból.

gyengeség
étvágytalanság
vérszegénység

ellen

Betegségek, operációk után üdülőknek nélkülözhetetlen erősítő ital

Kapható minden gyógyszerárban!
főlerakat:

Grossinger, Novisad
a katolikus nagytemplom mellett

— Gyomor, bél és anyagcserebetegségeknél a természetes „Ferenc József“ keserűviz az emésztőszervek működését hathatósan előmozdítja és így megkönnyíti, hogy a tápláló anyagok a vérbe kerüljenek. Orvosi szakvélemények hangsúlyozzák, hogy a Ferenc József viz különösen ülő életmódnál igen hasznos gyomor és bélszabályozó szer. Kapható mindenütt.

— A dunai bántás jóváhagyta a szuboticei gazdák beszerzési szövetkezetének a lap szabályait. A szuboticei gazdák körében már régebben mozgalom indult meg fogyasztási és beszerzési szövetkezet alapítására. Mátics Sztvetomir dunai bántásban a napokban aláírta az alapszabályokat. A mezőgazdasági szövetkezet Szubotica székhellyel kezdi meg működését, azonban azt kiterjeszti az egész bántásra. A szövetkezet legközelebb megtartja közgyűlést és azon megállapítja részletes munkakörét.

SCHWERER JÓZSEF

meghatalmazott okl. építőmester a Rom. kath. hitközség bérpalotájának tervezője és művezető ÉPÍTÉSZE, elvállal minden magasépítési tervezést és kivitt, átalakítási és tatarozási munkákat végrehajtást. Szolid árak és lelkiismeretes munka. Költségtérsek és ajánlatok díjmentesen. Iroda: a Rom. kath. hitközségi bérpalota, Novisad

— Reformerek, gumifűzők, baskótők és melltartók raktáron és mértékután Bart L. Petra Zrnjszkoq ucca 17.

— Három évre ítelték Igics Gyura deszpotzsvetiiváni földmivest. A noviszádi törvényszék kétnapi tárgyalás után hirdette ki ítéletét Igics Gyura deszpotzsvetiiváni földműves bűnügyében. Az ügyesség azzal vádolta Igicsét, hogy 1929 szeptember 5-én, Igics Pela tizenhét éves leányra revolverből rálőtt, de a golyó szerencsére csak a leányvállat érte és nem okozott súlyosabb sérülést. A noviszádi törvényszék ezért háromévi börtönre ítélte Igics Gyurát.

— Olvassa el a Brandecker posztógyár hirdetését a 29. oldalon.

A legszebb kabátok, kosztümök és ruhák

Spang Katicánál készülnek

Novisad, Kralja Petra ul. 23. 4422

— Diákok részére összecukható vaságyak, afrikpárnák igen olcsón kaphatók HEMLER butorületében, Noviszád.

VAJDA

a kiállítási bizottság egyedüli meghatalmazott fényképésze. Felvételeket készít az egyes kiállítókról. Előjegyzés a 201-202 számú iülékben

— Kardos hirdetőváltalat, noviszádi (Wilsonov trg 7.) cég reklámkiállítása ugy izléses elrendezése, mint a kiállított dolgok szépsége, mint praktikus volta miatt kellett feltűnést. A fenti cég több elsőrangú német gyárat képvisel, melyek mind reklám, propaganda, ajándék cikkeket gyártanak, melyek már nálunk is közkeveltségnek örvendenek. A cég képviseli a legnagyobb ily gyárat a Luppe et Heilbronner G. m. B. H. müncheni céget is, mely a kiállításon noticeblockokkal, órákkal, levélnehezékekkel, késekkel, papírágókkal, cigarettá tárcákkal, jelvényekkel (Abzeichen), azonkívül fémcímkekkel, plakátokkal stb. szerepel, melyek a kivitel szépsége, mint a minőség tekintetében versenyen kívül állnak. E gyár készítményein kívül fellelhető itt többfajta ceruza a legkisebbtől a legnagyobbig, tükrök, gum miballonok, gyermekjátékszerek és sok más fel nem sorolható cikkek. Minden kereskedő megtalálhatja itt a neki való reklámot.

POPOVIĆ 3643
DESZANKA KRÉM
minden más krémet felülmul. A kozmetika csodája.
Egyedárusítás:
HELLER I VAŽONJI, VEL. KIKINDA

— Budapesten egy autó felszaladt a járdára és három járókelőt elgázolt. Budapestről jelentik: Súlyos autószerencsétlenség történt tegnap délben a Horthy Miklós uton. Egy autó felszaladt a járdára és elgázolt három járókelőt. Az egyik Vida Vilmosné 62 esztendősi uriaszony, súlyos sérüléseket szenvedett, a mentők a Bakay szanatóriumba vitték. A másik két elgázolt ember Bodóczy Antal 61 esztendősi ügyvéd és 21 éves egyetemhallgató fia, nem szenvedtek életveszélyes sérüléseket és a mentők kérésükre lakásukra szállították őket. Az autó tulajdonosát, Delia Zsigmond kereskedőt előállították az elsőkerületi kapitányságra. Elmondotta, hogy meg akart állni az uttest szélén, de a sebességi váltót rosszul huzta meg. A kocsit ahelyett, hogy előre ment volna, hátra indult, felszaladt a járdára és falhoz lapította a három embert.

— Aki sovány és ideges, vagy álmatlanságban szenved, igyon GERBER-féle DUP LA MALATA „GOLIÁT“ fekete sört.

— Megalakult a természetbarátok szuboticiái köre. Ma délelőtt kilenc órakor tartja meg alakuló közgyűlését a szuboticiái természetbarátok egyesülete a munkáskamrában. Az egyesület kirándulásokat fog rendezni a Fruskagorába.

— Felhívás! A kiállításra érkező igen tisztelt vidéki közönség szíves figyelmét felhívom raktáromon dus választékban levő eredeti angol kelmékre, őszi és téli anyagok megtekintésére. Olcsó árak mellett a legjobb elkészítést biztosítom n. b. vevőimnek. Számos látogatást kér Malesics Andrija, angol uri és katonai szabó. — Noviszád, Dungyerszki palota.

KATYANSKY VIDOSAVA táncanárna
szeptember 21-én nyitja meg
TÁNCISKOLÁJÁT
a POLG. LÖVŐLÉBEN (Futóski put) Legmodernebb táncok!
Felnőtteknek 8-11-ig, diákoknak külön oktatók 6-tól fél 8 óráig.
Gyermekeknek d. u. 4-6 óráig. Beiratkozni és érdeklődni lehet naponta Noviszád, Ustavska ulica 24. alatti lakáson. 4102

— Üzleti jubileum. A noviszádi Lütze Rudolf cipőüzlet mely 1880-ik évben alakult, a napokban ünnepelte fennállásának 50 éves jubileumát.

— Szentá város árverésen eladott 15 darab lovat. Szentáról jelentik: Szentá városa pénteken a tulajdonát képező 15 darab lovat nyilvános árverésen 37.450 dinárért eladta. Az eladás a városra nézve előnyös volt.

— Nézzé meg az odzsaci fonó és kötélverőgyár kiállítási pavillonját.

Eladó nagyobb mennyiségű fajtiszta nemes GYÜMÖLCSFA, diszfa, vadonc, diszcsereje. Báró Tallián Tibor Mária-telepi gyümölcs faiskolájában Nová Kamizza, Bánát. Árjegyzéket díjmentesen küld Nagymihály Antal faiskola kezelő.

— Rogaska Slatina. A kiváló Tempel forrás ásványvize már a legrégebb időtől fogva elismert gyógyhatású vese- és epehólyagbántalmaknál. A Styria forrásvíz gyógyítja az összes gyomor- és bélmegbetegedéseket, míg a Donat ásványvíz a legeredményesebben gyógyít epekő, elhízás, cukorbetegség, máj és csuszos- valamint aranyeres megbetegedéseknél. Kérje ásványvizünket minden üzletben. Vezérképviselőt és lerakatát a volt Szerémség és Vajdaság részére Bracska Csilikovics, Noviszád.

— Letartóztatott vasuti tolvaj. Néhány héttel ezelőtt vakmerő lopás történt a szubotica—szombori vasuton. Ismeretlen tettes ellopott egy amerikai asszonytól egy ridikült, amelyben akmányok és ezer dollár volt. Az asszony személyleírását adott a tolvajról és ennek alapján tegnap délután a szuboticiai rendőrség letartóztatta Bozsik János harminchét éves szuboticiai szabósegédet, aki a rendőrségen történt kihallgatásakor beismerte a lopást. Bozsik a lopás után Zágrebba folytatta útját és a zágrebi állomáson még egy amerikai asszony ridiküljét lopta el. A másik ridikülben azonban csak 10 dollár és 300 dinár volt. A rendőrség folytatja a nyomozást, mert az a véleménye, hogy veszedelmes tolvajt tett ártalmatlanná.

— Használtszerűre van szüksége? Vegyen be este 2-3 ARTIN-dragéet s korán reggel normális bőséges, enyhe ürülés lesz az eredmény. Kapható minden gyógyszertárban. Egy doboz ára 8.— dinár s tartalma 4-6 használatra elég.

KATYANSKY VIDOSAVA tánciskolájában
(Lövölde, Futóski put)
ma ösztánc 8-12-ig, jazzbanddel
Uj tanítványokat felvessz,
tanítási napokon, héttől, szerda és pénteken este 8-tól fél 11 óráig

FUTBALLEREDMÉNYEK

Makkabi—Bácska 2:1 (0:1). Egyik csapat sem játszotta ki teljes formáját, mert a mérkőzés közben támadt erős szélvihar károsan befolyásolta a játékot. A vezető gólt a Bácska szerzi meg, a Makkabi büntetőrugással egyenlít. Vig góljával szerzi meg értékes győzelmét a Makkabi. Bíró: Zsivánovics.

Elégtételt kapott a becskerekai bíró. Becskerekéről jelentik: Podgradszki Joszif becskerekai futballbíró a múlt vasárnap elszenvedett súlyos sértésért teljes elégtételt kapott. Az országos bírótanács igazgatótanácsa megállapította, hogy Szegedinszki Nesztor felhatalmazás nélkül vezette a mérkőzést és ezért őt a bírói teendők alól felfüggesztette, egy idejűleg a mai napra kitzűzött és Oszijeken lejáró Jugoszlávia—Szlávia mérkőzésre Podgradszkit küldte ki bírónak.

A Bánság vasárnapi sportja. Becskerekéről jelentik: Szeptember 28-án a bánsági labdarugó alszövetség területén a következő bajnoki mérkőzéseket játszották le:

Becskeréken: Obilics pályán Orao—Jedinstvo, Obilics—ZsSK. Bíró: Bikar (Pancevo). A Borac pályán: Borac—Rádnicski, Vojvodina—Schwaebise. Bíró: Babinszki. Délelőtt a tartalékok játszanak. A ZsSK pályán Borac—Rádnicski, Vojvodina—Schwaebise ifjúsági. Bíró: Mojics Ivan.

Kikindán: Koszovo—Delija (Mokrin). Bíró: Klein.

Novibecsejen: Jedinstvo—Szlóven (Kikinda). Bíró: Schubert (Becskerék).

Vrsacon: Rádnicski—Trgovacski és Privrednik—Dusan Szilni. Bíró: Mojics Milorad.

Belaerkván: Belaerkvai SK—Rádnicski. Bíró: Rakics.

Ban. Karlovácon: Rádnicski—Granicar (Belaerkva). Bíró: Bogojev (Kovin).

Pancevon: Jadran—PSK. Bíró: Jankovics (Becskerék) Jedinstvo—Banat. Bíró: Petrovics.

Szentá AK—Tri Zvezde. Ma vasárnap a jöképességű Szentá AK mérkőzik Apatinban az ottani Tri Zvezde fiatal elsőosztályú csapattal. A mérkőzés favoritja a rutinozottabb Szentá AK. Bíró: Peics.

A szentá Rádnicski Molon. A szentá Rádnicski ma barátságos mérkőzést játszik a moli Szokoval. Rádnicski győzelem várható.

TEKINTSE MEG!
vételkötélezelettség nélkül ujonan berendezett
gramofonosztályunkat
Polydor, Brunswick, His Masters Voice
gramofonok és lemezek
kedvező részleteztetésre is kaphatók
Vig Zsigmond Sándor
zeneműkereskedés Subotica Kérje díjmentesen nagy árjegyzékünket

Szenzáció!
Bő választék a legmodernebb női télikabátokban
Dinár 600 - tól felfelé. Szabott árak
Jaša Wiegenfeld-nél
4333 NOVI SAD, Kr. Petra 13.

Lusztig Lajos, Novi Sad
bank és váltóüzlet. Osztálysorsjáték főárusítása
Vizumbezérés saját napi kurirral 4330

A haladó gazda lapja
A MUNKA
Mojelenik hetenkint egyszer 20-24 oldalas terjedelemben.
Előfizetési díja egész évre 80 dinár.
Mutatványszámot bárkinek küld a kiadóhivatal.
Subotica, Knjaza Mihajla ul. 2.

Dr. Heiszler Szanatorium
és
fürdő
A Dunabánság legmodernebb gyógyintézete bejáró és fekvő betegek részére. Iszappakolások. Gőzfürdő.
(Hétfőn és csütörtökön női gőzfürdő) 5 5 1 7

Eladom
egy hold lábón álló
szőlőtermésemet
amely a Ribnyákon a hajóállomás mellett fekszik. A szüretet betegség miatt nem tudom megtartani. Érdeklődők forduljanak:
Özv. Vulko Vida, Noviszád, Željeznicka 1. alá

TELKEK
a Futaki uton, Hölher és Schrautz gyár mellett olcsón eladó, esetleg havi 250 dináros részleteztetésre. Alkalmas házépítésre, ugyanint kereskedelmi célra is. Bovebbet Weber, Noviszád, Postanszka ulica 14. 4410

Elsőrendű
tégla
és holdfarku
cserepet
bármilyen mennyiségben a legolcsóbb áron bármelyik állomásra szállít
Molnár Sándor téglagyára St. Moravica.
4225

TŰZHELYEK, KÁLYHÁK
fekete és zománcozott kivitelben, továbbá
VADDISZNÓ
védjeggyel és kétvanu olcsó kiárusítom
KUSZLI GYULA
vaskereskedés
Noviszád, Tomerini ucca 8

Noviszádon
butorozott szobát
keresek október hó 1-re a város bellerületén. — Ajánlatokat a kiadóhivatalba kérek.
5518

Olcsó könyvek
Uj Nagy-Világatlas, Világ-irodalomtörténete, Biológia, Psychopatologia, Angolnyelvtan, Béta természetes gyógymódja és szépirodalmi könyvek, valamennyi új állapotban, rendkívül olcsón eladó, valamint egy pár kercesolya. Cim a noviszádi kiadóban. 4413

Trg. Oslobodjenja 3. szám alatti házban
egy lakás: 5 szoba, fürdőszoba az összes mellékhelyiségekkel november 1-re kiadó
Bovebbet 4215
Pašičevo ulica 22.

— Hasfűzők, méret után 110 dinártól, fejfebb. Fischer J. és Fia, Noviszád.

Kovács fest, tisztít! Sombor, Kralja Petra 2

Mit lát a fotoriporter a Dunabánságban?

Két ezer család áll munka nélkül s néz súlyos gondokkal a nehéz tél elé Sztarakanizsán

Kanizsán vagyunk. A városba vezető főútcán, mint valami nagy szörnyeteg széles szája nyeli el az érkezőket... Erősen egymásmellé ékel, tarka színpompájú házak sorakoznak pontos rendben. A város inkább községnek tetszik néma csendjével, amit csak elvétve zavar meg a forgalom zajos lármája. Mintha végzetes álom szárnyai súlyosodnának a városra, kihaltak, életlennek látszik... ha kocsis megy végig az uccán, szinte bántóan zörög és a kocsisa is immelámmal nógatja görnyedő lovát. Az uccán járó embereken is valami ólmos ernyedtség mérvül, mintha nehéz lenne nekik élni, valamit tenni, cselekedni, bántó nemtörődomséggel néznek egy-egy fejük felett elhúzó madár után...

Pedig a város életképességét árul el uccáival a spéken gondozott, még zöld fákkal, nagy, biztos házaival, kiépített utáival. Es ilyen szép utakon jutunk el Kanizsa egyik legnagyobb büszkeségéhez: a népkerthez. Az embert itt csodálkozás fogja el, ahogy a pompázó rózsák szín és illat tobzódásába feledkeznek. Ebben a kertben van a híres kanizsai csodafürdő, amely nemesak országos, hanem annak határain túl is hírt és elismerést ért el gyógyító hatásával. A népkertben van még a híres faiskola is, a mely 30 holdon magában foglalja az Európában létező összes fafajokat. Merész vonalú, komolyságot érzékeltető városháza van Kanizsának, szép posta épülete, amit 35 hold föld árával váltottak meg. Hát hiszen, ha régi öregek is annyit áldoztak volna a fejlődésért, — mondják a jó kanizsaiak — akkor már régtől fogva nálunk szaladna át a Tiszán a szubotica-beeskereki vonat.

A város élén Matijevics Lázár polgármester áll, aki betegsége miatt a város ügyeinek vezetésében az utóbbi időben bi-

zony nem igen vehetett részt, de munkásságában mindig a város és a polgárság jólétét tartja szem előtt. A polgármester betegsége alatt Tatics Alekszander főjegyző vezeti az ügyeket, aki szintén haladó és minden emberi megmozdulást pártoló ember. Itt említjük meg dr. Batta Pétert, aki szívvel-lélekkel magán viseli városának és polgárainak gondjait. Akármilyen mozgalom indul meg, dr. Batta Pétert mindig a kezdeményezők között látjuk. A város lakóinak adóelengedés kell, dr. Batta mindjárt megcsinálja a kérvényt és addig kérvényez, addig sürget, míg 10—20 százalékkal leengedik a jó kanizsaiak adóját. A város és a társadalmi élet fejlesztésén, a kultúra terjesztésén fáradoznak az egyes egyesületek elnökei és elnöknői. A kaszinó elnöke, Huszágh Miklós aki a kultúra terjesztését apai örömmel végzi, a katolikus népkör elnöke székében Firány Lajos káplán hirdeti a mindent átfogó emberi jóságot, a keresztény nőegylet elnöknői tisztjében özvegy Tripolszky Józsefné, míg a zsidó nőegyletében Weiszberger Ignácné vezetik a jótékonyági akciók erkölcs nemesítő és a szegényeknek megélhetést biztosító cselekedeteit.

A kaszinói asztalok mellett, sűrű cigarettá füst leple alatt előkerülnek aztán a kanizsaiak kívánságai és panaszai is. Egyik, másik nagyot sóhajt: „Hát bizony sok az adó, azután a buza meg a kukorica olesó” és megindulnak a panaszok és kívánságok és egymás után buggyannak ki a fáradt és reménytelen szájakon. Egyik csoport azért panaszkodik, hogy nem lehet elhelyezni a gabonát. A kanizsai gabonakereskedő csak tíz dináros árejtéssel veszi meg a kis gabonájukat, ezért az árért meg nem adják oda, a nagyobb városok meg messzi vannak és a hasznot ráfizetik a szállításra. Egyik es-

port meg erősen vitatja, hogy milyen jó volna, ha járásbírószágot, vagy szolgabírószágot kapna Kanizsa városa, hogy így az amugy is nagy szentai járást kettéosztanák és Horgos és Martonos népe Kanizsára vinne árúit és növesztené idegen forgalmát. Mostanában erősen foglalkoznak azzal az eszmével, hogy a pénzügyigazgatóságot Nova Kanizsáról Sztara Kanizsára helyezték át, mert míg a bánáti oldalon kétezerrel kevesebb fizető van, addig ha Sztara Kanizsán lenne a pénzügyigazgatóság, kétezerrel kevesebb embernek kellene átmenni, ami különösen télen nehéz, amikor a Tiszán való átkelés, a hid hiánya miatt igen gyakran életveszélyes. Keserű gunnyal állapítják meg a kanizsaiak, hogy a tönkre menés az utóbbi években igen nagy népszerűséget ért el Kanizsán. A tiszai vashid is igen foglalkoztatja a jó kanizsaiakat, de ami csak a messzi távlat ködében dereng, mint valami megváltó csoda, ami után hiába áhitoznak. Oriási és döbbenetes sulyként nenezedik a kanizsai vezetők a munkanélküliek kérdése. Talán az egész országban nincs aránylag olyan sok munkanélküli, mint Kanizsán. Közel két ezer család van kenyér nélkül és most ennek a kétezer családnak téli ellátása áll reménytelenül a kielégítésre és a vezetők felelőssel gondolnak az eljövő tél elé.

A szépen fejlődő város felett a súlyos gazdasági válság alaposan megsuhogtatta kéréllhetetlen kaszáját, de a kanizsaiak remélik, hogy egyszer a gazdasági válságnak is vége szakad s szebb napok virradnak majd Kanizsára.

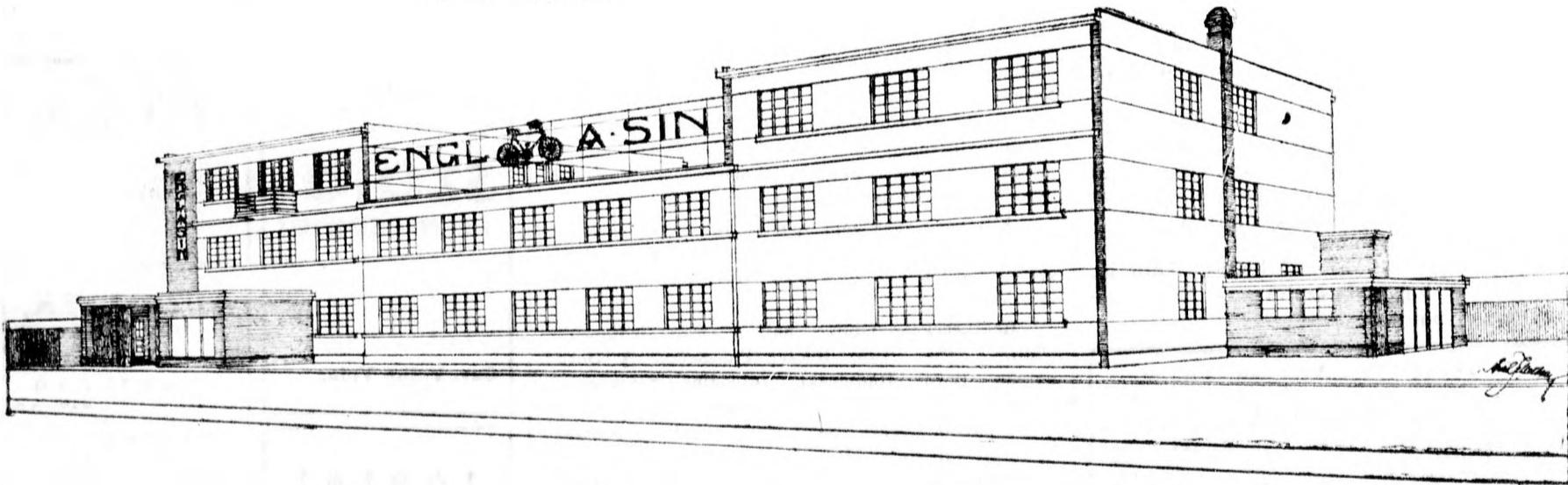
Varnyu Tivadar.

Még valami olesó. Templomból megy haza a község két legjobb gazdája és emígyen elmélkednek.

I-ső: Hja-hja minden drága, minden csak a buza olesó...

II-ik: Még kihagyott kend valamit mert a Polich és Varga ékéje Kuláról is olesó. Olvassa el hirdetésünket.

Engl A. Sin, Novi Sad Radnicska 8. (A Krámer Testvérek gyárával szemben) Mali Liman

Az egész országban nagy hírnévnek örvendő céget 1900-ban alapította Suboticán a jelenlegi tulajdonos édesatyja, Engl Adolf. Akkor a cég csakis varrógépeket és kerékpárokat adott el kicsinyben és a tulajdonos vas-szorgalommal és helyes üzleti érzéssel az esztendő során egyre inkább bővítette az üzemet. A legnagyobb lendületet a háború után vette a cég, amikor megnyitotta külföldi méretű angróosztályát és a vidéki városokban is kezdett fióklerakatokat létesíteni. Engl Lajos a cég jelenlegi vezetője és tulajdonosa a háború befejezése után vette át az üzlet irányítását. Üzletét lépésről, lépésre fejlesztette és csakhamar megalapította a cég novisádi, osijekai, zágrebi, ljubljani, velikibečkereki, staribečjeji és velikakikindai fiókjait. 1929 őszén a cég szuboticáról központját Noviszádra a Dunabánság székhelyére tette át, ahol a Mali Limanon, szemben a Kramerféle gyárral a Radnicska utcában nagy központi raktárhelyiséget épített és ugyanitt helyezte el

az irodát is.

Az idei esztendő őszén a cég jelentős fordulathoz ért, amennyiben a legközelebbi hónapokban fogja megnyitani kerékpárgyárát, amely elsőrendű német szakmunkások vezetésével foglalkozni fog tura-, verseny-, valamint gyermekkerékpárok előállításával. A modern berendezésű kerékpárgyár nemcsak a belföldet fogja ellátni jó kerékpárokkal, hanem a külföldet is, főleg pedig a balkáni államokba fog bicikliket szállítani. A kerékpárokat a legjobb nyersanyagból a legapróbb részleteiben is a noviszádi gyártelep fogja előállítani. Megemlítendő hogy Jugoszláviában eddig nem állítottak elő kerékpárokat és mivel a belföldi előállítás a vámok és szállítási költségek megtakarítását is jelenti a kerékpárok ára jelentősen olcsóbb lesz a külföldi kerékpároknál, úgy hogy a legszegényebb néposztály is olcsón juthat megbízható és szolidépítésű kerékpárokhoz. A gyár építését a jónévű Melka noviszádi építész végzi

és előreláthatólag még november hó folyamán üzembe jön, úgy hogy a tavaszi idényre a jugoszláviai kereskedőknek módjukban lesz már szükségüket belföldön fedezni.

A gyár egyébként állandóan 100—150 munkásnak fog kenyeret adni és így szociális szempontból is igen üdvös hatással lesz annak megalapítása és örömmel üdvözölhetjük a cégtulajdonosnak ezt az egészséges eszméjét.

A cég képviseli a MINERVA varrógépgyárat is Jugoszláviában, amely a legrégebb ilyen gyár az autóállamok területén, ezenkívül pedig a ZMAJ ljubljani elektromos battériagyár termékeit is forgalomba hozza.

Az Engl A. Sin cég egyike Novisad legkomolyabb és legjobban fejlődő üzemének és cégeinek amely nemcsak Novisadon és a Dunabánságban hanem az egész országban is jólismert és amelynek kereskedelmi jelentősége is évről évre egyre jobban növekszik.

Jubiláris ünnepek Noviszádon, bajnoki mérkőzések a vidéken

Két első és tíz másodosztályu bajnoki a mai forduló programján

A jól megszervezett és igen nagyszerűnek ígérkező NAK-jubileum ünnepei ma kulminálnak. Dél előtt fél 9 órakor ünnepélyes hálaadó istentisztelet lesz a beltéri katolikus templomban. Negyed 10 órakor a Juda Makabi—NAK kézilabdaesapatok mérkőznek a NAK pályán, a hölgyek nemes küzdelme vezeti be a mai nap sporteseményeit. Fél tíz órakor kegyeletes menet záródik ki a temetőbe, hogy megkoszorozza a jubiláló NAK egykori lelkes harcosainak sírját.

Dél előtt 10 órakor a szuboticei SzMTC—NAK ifjúsági csapatok mérkőznek. A NAK vezetősége helyesen cselekedett, hogy anyagiakat nem sajnálva, az ifjúságot is foglalkoztatja. Nagyon szép játéka van kilátás. Dél előtt 11 órakor nyílik meg a sportkiállítás a NAK-pályán tornateremben, amely időrendben felsorakoztatja az egyesület huszesztendőn elért sikereinek szimbólumait.

Dél előtt fél 12 órakor ünnepi diszkozyülés lesz a pályán, fél 1 órakor pedig diszbed a Lövölde helyiségeiben. A banketten osztják ki a díszplaketteket az egyesület érdemesebb tagjainak és jobbarátainak.

Délután fél 3 óras kezdettel folytatódnak a jubiláris mérkőzések a

MAKABI—VOJVODINA

találkozóval, amely a bajnoki szezon elején nagy érdeklődésre tarthat számot, minthogy mind a két csapat elérte legjobb formáját. A Makabi az előző napi Bácska-mérkőzéssel a lábában áll ki, és így aligha akadályozhatja meg a Vojvodina kiszórányu győzelmét.

A mérkőzés után 4 órakor a jubiláló NAK emléklapokat ad a résztvevő csapatoknak, majd fél 5 óras kezdettel a

BÁCSKA—NAK

mérkőzés kerül lejátszásra. Az ünneplő NAK bizonyára parádés játékot fog mutatni, de a Bácskával szemben győzelemre nem számíthat.

Ezzel a mérkőzéssel be is fejeződik a nagyszerűnek ígérkező jubiláris ünnepi program.

A vidéken ma a bajnoki mérkőzések egész sorát játsszák le. Mitrovicán az ottani Gradjanszki küzdelme a noviszádi Rádnicskival kiszórányu Gradjanszki győzelmét ígér, mert a Gradjanszki jó formában van, mult vasárnap Sabácon döntetlenül mérkőzött a Mácsvával. Rumán a Spárta a bajnok Mácsvát látja vendégül. A mérkőzés favoritja a Mácsva, bár a Spárta a saját miniatűr pályáján veszedelmes ellenfél.

Petrovácon a Szlovácski a hirtelen feljavult PAK-ot látja vendégül. Az ellenfelek egyenrangúak, a Szlovácskinak nagyon jól kell játszania, ha győzni akar. Palánkán a Szloga a petrovaradini Hajdukkal mérkőzik. A Szloga győzelmé valószínű. A Temerini TC a petrovaradini Gradjanszkit látja vendégül itt is a vendéglátó csapat győzelmé valószínű. Csiben a noviszádi Szlavia mérkőzik az Omladinával. A Szlavia minimális győzelmét várjuk. Csurugon a kamenicai Fruskogorac — úgy mint két héttel ezelőtt — valószínűleg ma sem tudja megakadályozni a Hajduk győzelmét. A Koviljon lejátszásra kerülő Sajkás—Noviszádi Trgovacsiki mérkőzés győztesét a Trgovacsikiban látjuk. Mitrovicán a Podrinje—rumai Szremac és a Trgovacsiki—indjijai Rádnicski mérkőzések során az előbbinek a Podrinje a favoritja, az utóbbinak az eredménye teljesen nyílt. Bjelinán a Zora a mitrovicai Poszavinával mérkőzik. A Poszavina győzelmé valószínű.

Ma délután három elsőosztályu és két másodosztályu bajnoki mérkőzés lesz Szubotícán

A Sportnak az SzMTC, a SzAND nak a Ferrum, a Villanytelepnek pedig a ZsAK lesz az ellenfele

Ma rendkívül mozgalmas napja lesz a szuboticei futballsportnak. A mai nappal indul meg teljes iramban az őszi bajnokság és három első osztály, továbbá két másodosztályu bajnoki mérkőzés kerül lejátszásra. A mérkőzések egyébként is rendkívül érdekesekek és előreláthatólag élvezetes sportot nyújtanak majd az érdeklődőknek. Az öt bajnoki mérkőzést két pályán, még pedig a városligetben és a Bácska sporttelepén bonyolítják le.

Legérdekesebbnek a Sport és az SzMTC találkozója ígérkezik. A Sport jóképességű csapata a tavaszi szezon folyamán igen szép eredményeket ért el, sőt az őszi szezon kezdetén is szépen indult, és a szuboticei bajnokesapattól is eldöntetlen eredményt csikart ki. Az SzMTC az új szezonban is szintén igen szépen startolt. A két csapat találkozója minden valószínűség szerint rendkívül izgalmas mérkőzésen szép sportot nyújt majd a közönségnek. Előre láthatólag eldöntetlen eredmény, vagy minimális SzMTC győzelem várható. A mérkőzést Máziés bíró vezeti.

A Ferrum a Bácska pályán találkozik a Szanddal. A mérkőzés rendkívül erős iramnak ígérkezik, mert a Ferrum valószínűleg tradicionálisan mindig a Szanddal szemben játszotta ki a legjobb formáját. A tavasszal is éppen a Ferrum volt az, amely három egyes győzelemmel elűtötte a Szandot a bajnokságtól. A Szand viszont mint a mult heti mérkőzés is bizonyítja, felhagyott lélek nélküli játékkal, sőt tulságos ambícióval feküdt a küzdelemben.

A két csapat a következő felállításban veszi fel a küzdelmet: Szand: Konráth, Beleszlin, Bally, Fischer, Held, Kopilovics I, Sajkovics, Inotai, Kovács, Horváth és Gabrics.

Ferrum: Mahalik, Ceglédi, Szkala, Ruzmann, Bogdán, Zsáki, Dudás, Husla, Sztojánovics, Petőc, Siflis. A mérkőzést dr. Padijen bíró fogja vezetni.

Ugyancsak a Bácska pályán előmérkőzésként bonyolítják le a Villanytelep—Zsak első osztályu bajnoki mérkőzést. A mérkőzésen Zsak nagyobb gólarányu győzelmé várható, de nem lehetetlen, hogy a Villanytelep meglepetésszerűen jól szerepel. A mérkőzést Danis bíró vezeti.

A másodosztályu bajnokságban szintén két érdekes mérkőzés lesz ma délelőtt. Fél tízkor a Bácska pályán a Bunyevác találkozik a Hajdukkal. A mérkőzést Horvátszki Fábian vezeti. Délután a városligetben játszik előmérkőzést a Konobár és a Tank. A mérkőzés vezetésére Percicsét küldték ki.

A vidéken négy első- és hét másodosztályu mérkőzést játszanak.

A szuboticei alszövetség vidéki csoportjában is mozgalmas nap lesz a mai. A vidéki elsőosztályban négy, a másodosztályban pedig hét bajnoki mérkőzés kerül lejátszásra. Sztaribecsejen a Szoko a Dulcissal, Vrbászcon a Szombori TK az ottani Sportklubbal, Odzsacín a Szombori Zsak az Odzsaci Sportklubbal, Apatinban pedig a Tri Zve-

zde a Szentai AK-kal mérkőzik.

A vidéki másodosztályban a Bácskogradistei AK a Sztarakanizsai AK-kal kerül össze Bácskogradistén, Sztaribecsejen a Rádnicski az adai Plava Zvezdával, Crvenkán az ottani SC a szombori Rádnicskival, Kulán a Rádnicski a Topolai JAK-kal, Torzsán az AND a kulai Hajdukkal kerül szembe.

—o—

A szuboticei alszövetség intézőbizottsága három vidéki csapat bajnoki mérkőzéseit felfüggesztette

A miletiesi Sportklub, a novakanizsai Tisza és a bácskimonostori Gradjanszki további intézkedésig nem játszhat bajnoki mérkőzést

A szuboticei alszövetség intézőbizottsága ülést tartott, amelyen a vidéki csapatok fegyelmetlenül seregéről és az alszövetséggel szemben tanúsított hanyagságáról tárgyaltak. Több vidéki csapat ellen súlyos kifogások merültek fel, mert az alszövetséggel szemben egyáltalában nem teljesítik kötelességüket, így nem válaszolnak az alszövetség felhívásaira és annyira hanyagok, hogy még a játékosikat sem igazoltatják le. Az intézőbizottság ezért elhatározta, hogy szigorú intézkedésekkel szoktatja fegyelmre és rendszabályozza meg az engedetlen vidéki csapatokat. Három csapatot, amely ellen a legsúlyosabb panaszok merültek fel felfüggesztett az intézőbizottság. A Miletiesi Sportklub, novakanizsai Tisza és a monostori Gradjanszki további intézkedésig nem játszhat bajnoki mérkőzést. A le nem játszott mérkőzéseket nem igazolja a felsorolt csapatok ellenfelei javára az alszövetség. A tilalom mindaddig érvényben marad, amíg a csapatok az elkövetett szabálytalanságokat jóvá nem teszik.

—o—

Bíróküldés a mai mérkőzésekre. SzMTC ifj.—NAK ifj.: Dobsinszky, Vojvodina—Makabi: Stefanovics. Bácska—NAK: Nikolics, Gradjanszki—Rádnicski: André, Spárta—Mácsva: Zsivánovics, Szlovácski—PAK: Bosnyák, Szloga—Hajduk: Rossier, TTC—Gradjanszki: Mangh, Omladina—Szlavia: Perákeovics, Hajduk—Fruskogorac: Bódy, Sajkás—Trgovacsiki: Hirschler, Rudar—Szoko: Gál, Podrinje—Szremac és Trgovacsiki—Rádnicski: Paranosz, Zera—Poszavina: Sztojadinovics.

NAK hírek. Kérem az alant felsorolt választmányi tagokat, hogy vasárnap f. hó 28-án délelőtt 9 órakor a pályán megjelenni sziveskedjenek: Fehér Pál, Vanyur János, Schelb Gyula, Velicskovics Milán, Maricsek Franja, Begovics István, pénztárosok: Nacsá Mátyás, Göttel János. Délután két órakor: Fratricsevics János, Gausz Viktor, Halmagyi Bandi, Noszák István, Schelb Gyula, Lehrer Ottó, Róth Ádám, Hajdu Vince, Velicskovics Milán, Szkicsák Károly. Pénztárosok: Nacsá Mátyás, Göttel János, Ellenőrök: Göttel Jakab, Gerich Bandi.

Szakosztály elnök.

Vasárnapi sporprogram Szomborban. Valamikor heteken keresztül izgult a város a Sport—Szoko mérkőzés előtt és után, ma csak az öles plakátokról tudja meg az ember, hogy vasárnap találkozik a két rivális. A Sport vidéki bajnok ugyan s a Szoko csaknem a második osztályba került, mégsem lehet előre jóslásokba bocsájtkozni az eredményt illetően, bár papírforma szerint fölényes győzelmé kellene aratnia a Sportnak. Csakhogy a Sport a Szokoval szemben mindig elfogódottan játszik s így — bár nem valószínű — meglepetésszerű eredményt sem lenne szabad csodálkozással fogadni.

ODEON, okt. 28-án

Dupla műsor!

Az ördögnyereg

Nagy cowboydráma 6 felvonásban

Főszerepben: KEN MAYNARD

Egy elcsábított naplója

Érdekesítő erkölcsdráma 6 felvonásban.

Főszerepben

FEC MALTEN — FRED DOEDERLEIN

Városi Mozi Subotica

Péntektől—keddig Szenczió!

ANNA MAY WONG

énekel, táncol és beszél

Hai Tang

Főszereplők

ANNA MAY WONG, FRANZ LEDERER

Előadások kezdete minden nap 4, 6 és fél 9-ór.
Rendes helyárak: 7, 10, 12, 14, 16 és 18 dinár.Kirákatővegek leg-
előbbben Vitrüm tá-
blagyárban, Noviszád,
Futoki put 137. 2222

HAZASSÁG

50 ÉVES önálló iparos
saját háza, kis földbirtoka
van, egyedül álló 40 év
körüli nő ismeretségi ke-
reseti házasság céljából. Le-
veleket „Két luku patkó”
jeligére a novisádi kiadóba.
4437VASKERESKEDŐ férj-
hez adná leányát 500.000
dinár hozománnyal a no-
viszádi helyi viszonyokkal
teljesen ismerős vasszak-
mabeli Izraelita fiatalem-
berhez. Vagyon vagy önál-
lás nem szükséges. Rész-
letes írásbeli ajánlatokat
Schmolka hirdetőiroda No-
visád továbbítja „Zagreb 24”
jelige alatt. 4318

ELADÓ

ELADÓ egy kisebb ház,
ügynökök díjazatnak. No-
visád, Petőfi u. 3.
4434HASZNÁLT DE jókarban
levő női télikabát szőrmé-
vel középtermre eladó.
Megtekinthető: Noviszád,
Vojvodjanska ul. 13/l. 4433ALKALMI VÉTEL. Pá-
risból hozott fekete női té-
likabát moufflonnal és egy
kevesse használt Trench-
coat kabát olcsón eladó.
Noviszád, Primorska 4.
4426Egy és félhold SZŐLŐ
a majori határban és bo-
roszordók eladók. Novisád,
Kamenicska novonaszelje,
Gjorgje Servíckog ulica 12.
4425HARTZER kanári madar-
ak jó éneklők 100 dinártól
kezdve és kalickák, továbbá
1 használt szabógép és
hímző gép esetleg részlete-
re is olcsón eladók. D. Föld-
desdi, Primorska 31.JÓ ÁLLAPOTBAN levő
tetőcserép és disznóvágó-
teknő eladó. Novisád, Us-
tavka 16. 4411ALKALMI VÉTEL. Alig
használt Chevrolet 6 hen-
geres csukott, Renault Mo-
nasix 6 hengeres csukott,
Fiat 509-es nyitott autók
hihetetlen olcsón részlet-
fizetésre is kaphatók. Ér-
deklődők forduljanak Föld-
vári Béla céghez, Novisád,
Temerinska ulica 8. Tele-
fon 26-76. Ugyanott külön-
féle ládák is olcsón eladók.
4339Minden vasárnap
elsőrendű tamburazene
és minden hétköznap
halvacsa
a LEMLER vendéglőben.
Szíves pártfogást kér
Lemler József, vendégfogó
Noviszád, Futoki ut 99.
Kálvária-szemből 4424CSALÁDI HÁZ, jókar-
ban levő eladó, vagy bér-
beadó. Bővebbet Noviszád,
Kamenicska u. 45. 4214HÁZHELYNEK a leg-
szébb helyen negyed hold
telep eladó Darányi telep
III. csoport 233. szám alatt
a katolikus és református
templomok közelében. Bő-
vebbet e lap noviszádi ki-
adóhivatalában. 3491Eladó egy FÜSZERMA-
LOM 4½ lóerős motor zu-
zóval. Noviszád, Futaki ut
70. sz. 4285EGY HOLD TELEP a
szombori vasútvány mel-
lett negyedholdanként is
eladó havi 300 dináros
részletekben. Bővebbet
Noviszád, Ljubljanszka
(Szent István) ucca 7.
4296ELADÓ több házépít-
ésre alkalmas telek, ame-
lyek telexkönyvileg azonn-
al átírhatók. Érdeklődni
Molyac és Hallai fakeres-
kedőnél, Noviszád, Dete-
linara. 4304STRANDUTON egy új
családi ház eladó. Bővebb-
et Horváth fűszerkeres-
kedésben, Strandut, Novis-
zád. 4405TISZTAVÉRO Plymouth
fajkacskók olcsón eladók.
Jocics Györgye szerbiskola
igazgató, Palics. 5513SZABADKÉZBŐL eladó
egy komplett borbély be-
rendezés. Érdeklődni No-
viszád, Trifunovics V. Slo-
vačka ul. 74. 6-8 óráig.
4294Egy használt jókarban
levő 6 üléses, 6 cilinderes,
17-60 P.S. Austro Daimler
gyártmányu nyitott AUTO
D. M. típusu jutányosan
eladó. — Megtekinthető
„Universal”-nál, Noviszád,
Zseljeznicska ul. 77. 4323Egy JOKARBAN levő
fűszerkereskedés berende-
zés azonnal eladó. Novis-
zád, Vojvoda Knjičanina
ul. 11. (Zsidó temető mö-
gött.) 4274JÓHANGU ZONGORA
elkötözés miatt 4000 di-
nárért eladó. Szubotica,
Frankopanska ul. 8. 5520Singer VARROGÉP majd-
nem új, jutányos áron el-
adó. Dudarska (Épres) u. 3.

ALLAST KERES

FÜSZERKERESKEDŐ-
SEGÉD 27 éves, nő, kom-
oly munkaerő, három
nyelven beszél, ír és ol-
vas, bármilyen állást keres.
Szíves megkeresések a no-
viszádi kiadóban. 3740HÁZMESTERNEK ajánl-
kozik központi fűtés, vil-
lany és vízvezeték szerez-
lésben jártas egyén. Címa
a novisádi kiadóban. 4429

APRÓHIRDETÉSEK

egy hétköznap, mint vasárnap
egy szó 1 dinár, NAGY BETŰS 2 dinár
a legkisebb apróhirdetés 10 dinár

URANIA Ton Mozgó Kula

Péntektől IX. 26-28 vasárnapig

LILIAN HARVEY és WILI FRITSCH
a szenzációs 100%-os beszélő filmben

HOKUSZ-POKUSZ

Kurt Goetz hasonló szindarabja után. Rendezte Gustav Ucicky.
Zenéje Rubert Stoltz. Erősen humoros, mindamellett érdekfeszítő
és izgalmas hangos film. amelyben Lilian Harvey és Wili Fritsch
mint mindig, a szívet rohammal meghódítják. Mindenki megsze-
retti őket és boldogan fog ezen csodaszép filmet visszaemlékezni.

Rendes Helyárak Kezdeté este pont 8 órakor

FIATAL BORBÉLYSEGÉD
alkalmazást keres. Somor-
Imre, Temerin. 4409GÉPÉSZ és ELEKTRO-
MÉRNÖK fiatal, Németor-
szágban végzett jó bizo-
nyítvánnyal, tökéletesen
bírja a szerb, magyar és
német nyelvet, a technika
bármely ágában állást ke-
res. Megkereséseket „Inge-
nieur” jeligére a szubotici
kiadóba. 5519SZAKÁCSNŐ vagy min-
dennesi állást keres azonn-
alra jobb családból való
komoly nő. Velika Kikinda,
Djoka Radaka 841. 4430300 DINAR jutalmat kap
aki gyermektelen házasa-
párnak házmestert állást
keres. A férfi elsőrangú
szereplő. Cím a noviszádi
kiadóban. 4321MAGÁNYOS NŐ, jól
főz, minden szakácsnő-
nek ajánlkozik. Cím a no-
viszádi kiadóban. 4345FÜSZER- és csemegeke-
reskedőség, beszél szerb-
ül, magyarul és németül
állást keres. Címe Schmolka
hirdetőben. 4399FŐMOLNÁR, 28 évi
gyakorlattal, több kereske-
delmi és cseremalom szak-
képzett, erélyes volt főmol-
nárja, önállóan szerel, ter-
vez, diagramokat készít,
esetleg azonnali belépésre
állást keres. N. N. főmol-
nár, Maluhev Milan címén,
Subotica. 5512FIATALEMBER ezidei
kereskedelmi érettségivel,
szerb, magyar és német
nyelvtudással állást keres.
Cím a kiadóban. 4440

KIADÓ

A város KÖZPONTJÁ-
BAN pékműhely lakással
együtt kiadó. Bővebbet:
Karch esztergályosnál, Novis-
zád, J. Runjanina 3. 4415ELEGÁNS butorozott
szoba fürdőszoba haszná-
lással október 15-től kiadó.
Sarajevska 10. 4441Az iskolaév megkezdésekor
Gyermekszvettereket
barisnyákat és mindennemű kötött
árut, nagy választékban
MERKUR
kötöttáru-gyár lerakátában szerezze be.
SUBOTICA, Labor-palota, Rudics kitérőnélSULYOK - FEST - TISZTIT
Minta után pontosan festek ● Selyemruhákat festése vagy
hasztitása 24 óra alatt ● Pliaszírozást vállalok ● Feltűnő
olcsó árak ● Noviszád, Futoska ulica 12 4203

LIFKA

A beszélő filmek igazi csodája!
Az élő illúzió! Éneklő és beszélő filmoperett

SZIVEK SZIMFÓNIAJA

„2 Herzen im 3/4 Takt. Rendezter Bolváry Géza

Főszereplők:
Az operett komponista . . . Walter Jansen
Niki Mahler . . . Oskar Karlowics
Viki Mahler fivérék . . . Willy Forst
Hedi . . . Gretl Tholmer
A színházigazgató . . . Szőke Székely
A táncosnők . . . Halmai TiborZenéjét szerezte Robert Scholz. Színhely Bécs, a szerelem, vidám-
ság és hangulat bűbajos városa. Pattogó muzsika, gyönyörű énekek,
pompás táncok, ez a

SZIVEK SZIMFÓNIAJA

Előadások 4, 6 és fél 9 órakor. Helyárak 7, 10, 12, 14 és 16 dinár

NEGYED HOLD telep
házzal együtt, szoba, kony-
ha, mosókonyha és mel-
lékhelyiségekkel bérebe ki-
adó. Noviszád, Darányi
telep I. csoport 91/a. 4305KÜLÖNBEJÁRATU ele-
gáns uccai butorozott szoba
előszobával kiadó. Novis-
zád, Usztavszka 38. 4306Irodának vagy csendes
lakónak KIADÓ november
1-re a mostani Slavija bizt.
bank helyisége, mely áll 2
nagyobb és egy kisebb
szoba, konyha és speiz, két
különbejárattal a helyiség
esetleg fel is osztható. Fel-
világosítással szolgál a ház-
tulajdonos Noviszád, Nje-
goseva ulica 10. A Fehér
hajó vendéglővel szemben.
4232

KERESLET

IDŐSEBB ASSZONY, aki
családtagnak lenne tekintve
kerestetik. Horváth Bandi,
Novisád, Szlovacska 38.
4309JÓL BEVEZETETT pro-
vizíós utazót díszműaru
kereskedők látogatására ke-
resak. Cím a noviszádi ki-
adóban. 4406HAZAT, Temerinska ucca-
hoz közel, lehetőleg 3 szo-
bából álló épületet nagy
udvarral bérebe, esetleg
megvételre keresek. Ügy-
nőket díjazok. Ajánlatokat
kérem Földvári Béla, Tem-
erinska ulica 8. alatt leadni.
43976. HÓNAPI HÁZBÉRT
ELŐRE FIZETEK szoba,
előszoba, konyha és spájz-
ból álló lakásért. Esetleg
előszoba nélkül, de nagy
szoba és konyha legyen.
Kisebb lakóházban feltét-
lenül száraz és féregmentes.
Nem szükséges a város
centrumában, de túl messze
sem. November 1-re. Aján-
latok „Háromszemélyes
csendes lakó” jeligére a
noviszádi kiadóba.BORBÉLY- és fodrász-
tanonc azonnal felvétetik
Bubory fodrásznál, Novis-
zád, Laza Koszticsa u. 22.
4303EGY ELŐKELŐ helybelli
cég október 1-1 belépésre
főmegjelenésű ügyes el-
adót keres. Cím a no-
viszádi kiadóban. 4308GYERMEKSZERETŐ, jobb
családból való urleány két
és fél éves flugyernek mel-
lé kerestetik. Jelentkezni
naponta 12 és fél 2 között
Noviszád, Telecki ucca 28.
4324KIFUTÓ azonnal felvé-
tetik. Cím Schmolka hirde-
tőben, Jevrejska 13. 4444

Házinyulak

olcsón eladók. Megtekinthe-
tők Ustavka ul. 35. sz. alatt.

KÜLÖNFÉLE

ÚJ BILLIÁRD ASZTA-
LOK mérsékelt árban be-
szerezhetők az egyedüli
billiárdkészítőnél J. Gombár
Temerin. 4432SZEbben nem keretez-
nek menyasszonyi koszorút
de drágábban igen. Ifj. Lisák
Mihály úveges, Csantavir.
4431MA vasárnap este SZŰ-
RETI BÁLT rendezek. Szí-
ves pártfogást kér Sovén
Sándor vendéglős Darányi
telep. 4412FAJTISZTA GYÜMÖLCS-
FÁT 45 éve legjobb minő-
ségben Bednarz-féle fatis-
kola, Szt. Kanizsa, szállít.
Kérjen árjegyzéket. 3956MAGYAR NÉMET leve-
lezést otthon elvégzek leg-
pontosabban. Szíves meg-
keresések „Perfekt” jelige
alatt a kiadóba kéretnek.
4315WATPROOF világszaba-
dalmazott folyadék ned-
ves falak elszigetelésére.
Fayance lapok falburko-
lásra, metlachi padlózat-
lapok, színes cementlapok,
chamotte-tégla és por, cse-
répkályhák, kandallók, ta-
karéktűzhelyek, vízvezeték
cikkek, mosdó és falikutak
kaphatók Szanitter Tivadar-
nál. Szubotica, Pasiceva
ul. 10. 5442DIÁKOK tanítását Szu-
boticán szerény díjazásért
vállalja nagy gyakorlattal
bíró joghallgató. Major
Károly, VIII. Boška Duića
14. 5509ELVESZETT Szubotica
belterületén egy nőstény
páva. Becsületes megtaláló
jutalomban részesül. Szu-
botica, Sudarevićeva ul. 3.
5516A DUNA BANSÁGBAN
legnagyobb RÉZMŰVES-
MŰHELY. Pálínkfőzéstől
nagy választékban. Leg-
újabb szerkezetű, saját ki-
dolgozású szőlő-gyümölcs
permetezőgépek. Fagylalt-
gépek, Sínalko készülékek,
rézüstök. Vállalom az ös-
szes rézműveszakmába vá-
gó munkákat. MALOČIĆ
VASZA, rézműves, Novis-
zád, Kisačica ucca 32.
1937Praktikus ujdonság!
Vendéglősi
háziasszonyi
A szabadal-
mazott
gyöngy
bármilyen
húst néhány
perc alatt
teljesen megüt. Megtakarít zsírt,
időt és fáradságot.
Ára csak 25—dinár
Kapható minden vaskereskedésben

Schwartz Testvérek

tűzifa és szén kereskedése

Ajánl elsődrendű szerémi tűzifát, felső sziléziai szenet és kokszt, legelőnyösebb árak mellett apritva és házhoz szállítva. — Nagy raktár épületfa, asztalos és bognárfákba. NOVISAD, Dunapart csatornai zsilipnél, vágóhidál szemben. Telefon 20-09. 4338

I. Gőzfűrészes és Gőzmalom r. t. Stara Kanjiža

A J Á N L

mindennmü asztalos és épületfa és deszka anyagot. lécet, faszindelyt stb. Nagy raktár tölgy, kőris és nyárfa fűrészelt anyagokban. Liszt export! Paprika malom! Tel. 6.

Behrer Vilmos, építész

tervező és vállalati irodája
NOVISAD

Streljačka u. 26. • Telefon 22-38.

ELVÁLLAL:

Épületek tervezését, kivitelét, ellenőrzését, beton és vasbeton munkákat és minden a magas építésbe vágó munkákat 4395

Szőrme

legjobb kivitelben olcsó árak mellett kapható
ZSULYEVICS
szücsnél, SUBOTICÁN
Pasicseva ul. 3. 5510

Nagy telek

rajta 350 m. épülettel
gyárnak, raktárnak, fátelének vagy bármilyen más üzletnek kiválóan alkalmas, a Nagy Limanon a vasútállomással szemben
olcsón eladó
esetleg bérbé is kapható. Közvetítők díjaztatnak.
„ORIENT” 4227
tvornica papirnate robe, Novisad
Pošt. pretinac 98, Telefon 28-50

Ne vegyen rádiót saját érdekében, míg a

2514-es

PHILIPS RADIOT 2007-es

HANGSZÓRÓVAL

nem hallotta.

Egy kapcsolás és égési összeköttetésbe jut!

CSODÁLKOZNI FOG CSODÁS TELJESÍTMÉNYÉN!

Hallgassa meg VÉTELKÉNYSZER NÉLKÜL a különleges Philips gyártmányok gyáriliterakátában

BRAĆA HIRSCH

NOVISAD
KNJEGINA ZORKA
(ezelőtt Buzapiac)
20

MASCHINENBAUANSTALT KIRCHNER & CIE A. G. LEIPZIG O.28 (Deutschland)

Legnagyobb speciális gyár falmegmunkáló és fűrésztelepi gépek gyártására. Modern szerkezetek beépített villanymotorttal. Eddig több mint 20.000 darab Jugoszláviába szállítva. Képviselő a Dunabánság területére

Novi Sad
Futoški put 6
Telefon:
22-96
Olcsó árak!
4332

Béla Vadász

gép- és szerszámlerakata!
Kedvező fizetési feltételek!

I. rózsaburgonyát

fehér- és Woltmanrózsaburgonyát, takarmányburgonyát, babot, szilvát, almát, diót és I. RÉTISZINÁT legjobban és legolcsóbban szállít
LEDERER JENŐ bank és biz. üzlete, főzélék és gyümölcs kivitel
NOVISAD, Vilsonov trg. Tel. 22-14. Raktár Temerinska 38. Tel. 30-15

Hirdetmény

Mint vb. néhai Levinger Armin Novisad csődtömeggondnoka közhírré teszem, hogy 1930. évi szeptember 30-án délután 3 órakor Novisadon (Laze Kostića ul. 17.) nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek el fogok adni rőfösárut, üzletberendezést, kassát stb.

Fenntartom magamnak azt a jogot, hogy megfelelő ajánlat hiányában az árut a jelen árverésen ne adjam el.

Az áru azonnal elszállítandó és a vételár azonnal kifizetendő.

Közelebbi felvilágosításokat irodámban, Miletićeva ul. 55. (Telefon 20-86) adok.

Novisad, 1930. szeptember 23.
Dr. Lampel Béla, ügyvéd
csődtömeggondnok.

4419

ENGL A. I SIN . NOVISAD

RADNIČKA ULICA 8. MALI LIMAN

Tulajdonos:

ENGL LAJOS

Raktáron

ORKAN és GLORIA kerékpárok
MINERVA varrógépek
ZMAJ battériák

Fióklarakatok:

OSIJEK, STARI BEČEJ, VEL. KIKINDA,
VEL. BEČKEREK

4320

A legmodernebb géperőre berendezett fehérnemű

tisztító és vasaló

intézetemre felhívom a n. é. közönség szives figyelmét.

Kapmajer Mihályné, Novisad
4349 Futoški put 43.

Novisad és környéke n.é. hölgyközönség figyelmébe!

Az a hölgy, aki az új divatot keresi forduljon

Pašić női divatszalonba
NOVI SAD, Jevrejska ulica 15

AVALA

dobozgyár

ajánlja saját készítményű dobozait gyógyszeráraknak és az összes kereskedőknek. Olcsó árak. Szolid kiszolgálás. Tekintse meg 133-134 sz. kiállítási pavilonunkat. A nagyközönség sz. pártfogását kérve teljes tisztelettel

MILIVOJ BAKICS

Szerkesztésért és kiadásért felel:
TOMAN SANDOR

4329

Bleyle

Kötött ruha célszerű és egészséges

gyereknek és felnőttnek egyaránt, mert rendkívül tartós és nem akadályozza a bőr légzését. Nagy választékban és olcsón kapható

Klein Jenő

speciális trikoáru üzleteiben
Novi Sad, Veliki Bečkerek, Senta

Kiállítás

a novisadi mintavásáron főépület II. emelet

Utolsó tanfolyam NOVISZÁDON Zseljeznicka u. 72. (5 perc az állomástól)

Dadogás beszéd, féltékenység DEMOSTHENES

Nincs készülék!

Nincs tankönyv!

Dadogók, akadozva beszélők, stb. felnőttek és gyermekek rövid pár hét alatt folyékony, normális beszédhez szoknak. Nem akadályoz a foglalkozásban. Egyéni felvilágosítások nappal és este. Eredeti bizonyítványok és elsőrendű referenciák igazolják a fényes eredményt.

UTOLSÓ FELVÉTEL

október 5-ig naponta 8-12
d. u. 3-6-ig
vasárnaponként d. e. 9-12-ig

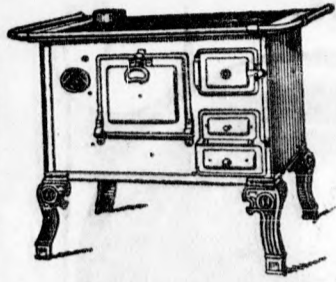

Kerek
reklám-
tükrök

jugoszlaviai egyedi készítője

DEUTSCH KAROLY
Stara Kanjiža

4421

Tűzhelyek

románcozott és fekete, garantált legjobb minőségben és kivitelben nagy választékban kaphatók. Továbbá az összes háztartási és konyhacikkek, épület és butorvasalás, lombfűrészkellékek!

O. Schlotter vaskereskedésében
Novisad, Futoški put 18

8473

MAUXION

Chocolade - Pralinè

S E L Y E M

ÁRUHÁZAMAT október 1-én Jevrejska ucca 6 szám alól **KRALJA PETRA 26. SZÁM ALÁ** (volt Boston-fele cipőüzlet helyiségébe, Burghardt ház)

helyezem át
SATTLER JENŐ, NOVISAD

Üzem átalakítás miatt
eladó

1 Diesel-motor

Benzgyártmány
27 HP kifogástalan állapotban, továbbá egy
Quersiede kessel

7 m² fűtés felülettel.

Bármikor üzemben megtekinthető

MICICS és KAMLER
szerb vasműgyár, Novisad, Futaki ut 130

GOBLEIN

kézimunkákhoz faragott fotel állványokat valamint fa lusztereket, állólámpa állványokat, butor, oltár, képráma faragásokat s mind e szakma keretében vágó szakmunkák elkészítését a legszolidabb árak mellett vállal

Szotér és Wekerle

fa szobrászok

Novisad, Futoška ul. 74
a Rókus templommal szemben. 4 3 5 0

LENKEY IMRE ÉS FIA

GOLGOTA

TEMETKEZÉSI VÁLLALATA

Novisad, Uspenszka ulica 12. szám.

Temetések rendezését a legolcsóbbtól a legnagyobb igényeknek is megfelelően, dísz és modern villanyvilágítással, vállalunk, exhumálást, szállítást a legolcsóbb árban. Nagy raktár saját készítésű koporsókban, koszorúk és szemfedelekkben. • Azonkívül raktáron tartunk butort, vállalunk mindennemű asztalos munkát kedvező fizetési feltételek mellett.

Centrál Rádió

Subotica

Kaszinó palota

Telefon 4-35

A legujabb és legtökéletesebb
rádiók
hangszórók
és rádióalkatrészek lerakata

ÉRTESETÉS! Novisad és környéke közönségét van szerencsém értesíteni, hogy 22 év óta fennálló és előnyösen ismert

fűszer- és csemegekereskedésemet

megnagyobbítottam és ujonnan berendeztem. Véltozatlanul gazdagon felszerelt raktárral azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a vásárló közönség legmesszebbmenő igényeit kielégíthetem.

Szíves támogatást kérve
kiváló tisztelettel

Neupauer István Futoska 35

'INDIAN'

szőrme készítő és
szőrme festőgyár!

KNEBL, DITRICH & CO, R.G. INDIJA

Mindennemű szőrme kikészítése és festése. Különlegesség: báránybőrök különféle nemes színekre való festése u.m. nutria, bisam, seal, oposum, nyest, görény és más színekben a legtökéletesebb fényvel. Vállalunk kikészítést és festést garancia mellett.

Knebl & Ditrich Indijija

szücs és bőrruhagyár

Készítünk mindennemű bőrruhát minden hivatás és sport részére. Tekintettel sok évi tapasztalatainkra, abban a helyzetben vagyunk, hogy minden igényt ki tudunk elégíteni. Utibundák, lábszákók, szőrmesapkák, stb. kidolgozása saját üzemünkben.

KIÁLLITVA A NOVISADI KIÁLLÍTÁSON PAVILLON A. II. 292

4327

A REICHENBURGI TRAPISTA KOLOSTOR

csokoládé és likőr

kiállítása a novisadi nemzetközi vásáron

Cornélius Vanderbilt, akit a hajó és a vasút tett milliommossá

A mult század közepén egy ismeretlen szegény fiatalember indult el az amerikai Staten szigetről és telve akaraterővel, ambícióval, a vagyoni jólét és a hírnév legmagasabb fokára küzdött fel magát. Cornélius Van der Bilt volt ez a merész, tehetőséggel és szerencsével megáldott fiatalember, aki néhány évtized alatt világszerte ismert hangzást adott nevének nagystilű és uttörő vállalkozásai révén. Ő előtte a Van der Bilt-ek szegények, ismeretlenek voltak, nélkülözve tengődtek az Újvilág sokféle keveredési páriái között. Cornélius kiemelte őket a szegénységből, a szürke névnek tekintélyt, megbecsülést és olyan befolyást szerzett, amely messze túlterjedt Amerika távolra nyúló határain is.

Cornélius Vanderbilt (később így vonták egyé három részből álló nevüket) százmillió dollárnyi vagyont bányászott ki a fiatal Amerikából, amely akkor kezdte kiheverni a polgárháború nyomorúságát és tért az ipari berendezkedésre. Ennek az óriási munkának nagy részét, az ipari fejlődés nagyvonalú fejlődésének lehetőségét Vanderbilt adta meg, az ipar elengedhetetlen előfeltételének: a közlekedésnek megteremtésével. Ugy a tengeri, mint a szárazföldi közlekedés terén hatalmas szinte századokra szóló munkát végzett Vanderbilt és csodálatos, hogy ebből az alkotások grandiózus kifejlesztése aggkorára, életének utolsó tizenkét esztendejére esik. Amerikára már fáradt, öregember volt, tetterejének utolsó föllángolásával dolgozott azért, hogy Amerikát vasúttal lássa el, mert tudta, hogy enélkül egy új világrész fejlődése kibontakozni nem lesz képes. Amerika nagy tehnikai előretörésének kétségkívül egyik alapvető munkása volt Vanderbilt.

Ime néhány adat, hogyan indult el és hogyan szökött az élre ez a csodálatos ivelésű karrier. Cornélius Vanderbilt 1794-ben született Stapletonban, Staten szigeten. Tizenhat éves korában megtakarított pénzeszközéből egy vitorlás-csónakot vett, megtanulta kormányozni és elkezdett utasokat, gabonát, eleséget szállítani Staten szigetről Newyorkba. 1813-ban már fölszerelést és anyagot szállított a newyorki kikötő erősítési munkálataihoz. 1817-ben kapitánya egy nagyobb gőzösnek, amely Newyork és New-Brunswick között közlekedik. Lassanként újabb hajókat vásárolt és kis flottájával igen élénk közlekedési forgalmat fejleszt ki a tengerpart mentén. Csakhamar nagy népszerűsége tesz szert és megkedvelteti a hajózást a fejlődő ipar és kereskedelemmel s 1855-ben már teher- és személyforgalmat bonyolít le Newyork és Havre között. Amerikában a Commodore nevet kapja és igazí flotta-parancsnok kis hajórajja élén, amikor hirtelen elfordul a hajózástól.

Eladja a gőzhajóit és minden figyelmét a vasútnak szenteli, amelyben nagyobb jövőt lát. Igazgatója és elnöke lesz a Newyork Railway, majd a Hudson-Railway vasúttársaságnak. Élete végén — 1877-ben halt meg — Amerika hat legnagyobb vasúti vállalatának volt a tulajdonosa és harmincegy vasúttársaságnál volt érdekeltsége. Nevezetesebb alkotásaihoz tartozik a Vanderbilt egyetem megalkotása.

Ez dióhéjban Cornélius Vanderbilt életrajza.

Igazságtalanság volna Vanderbiltet a Drew-ek, a Fisk-ek és a Gould-ek mellé állítani, akik különböző ügyeskedésekkel, ravasz fortélyokkal vagyonokaif harácsolnak össze és Vanderbiltre is rásütnei a kalózkodás bélyegét. Az említett három amerikai tőkepénzes a nagystilű hazárdörök fajtájához tartozott. Kétségtelenül óriási szerencsével dolgoztak, de már abban sem hasonlítottak Vanderbilthez, hogy mindent, amihez hozzányultak, előbb-utóbb eladtak s ami kezükből kikerült, abban a percben, amint már nem volt az övék, értéktelenebb lett. Vanderbilt maradandót alkotott és a kezében minden csak nyert, emelkedett értékében. Vanderbilt szerette a pénzt, keze sóváran, mohón sepepte be az aranyat, de ez a kéz alkotott is.

Ezek a tulajdonságok karakterizálják Cornélius Vanderbiltet, az üzletembert. Egyéni, emberi jellemvonásai már nem ilyen kiválóak, sőt egyenesen ellenszenvessé teszik. Gyanakvó, zárkózott, titkot tartó mogorva ember volt. A felesége iránt kevés gyöngédséget tanusított. Amikor a többszörös gyermekáldástól megviselve és a gyakori egyedüllétől szomorúan panaszkodott urának, hogy Staten szigete

téről a barátságatlan Manhattanra költöztek át, Vanderbilt dühében bezáratta az asszonyt egy orvos menedékházába. Csak később, anyja egyenes parancsára, — akire nagyon hallgatott és akit szeretett — szabadította ki a fogházból.

A rideg pénzügy 1877-ben halt meg. Hatalmas testében nem volt egy egészséges szerv sem, egészen felőrölte a munka, de hátrahagyott egy vagyont, amelynél egészségesebb kevés volt a világon.

Amikor az öreg Rothschild halálához közel volt, aggódva töprengett, hogy vajjon fiai meg fogják-e tudni örizni azt a vagyont, amelyet nekik gyűjtött. Mert Rothschild olyan feltékenyen örökölt vagyona épségén, mint családja egészségén. Ugy gondolta, akkor konzerválja legjobban vagyonát, ha felosztja öt fia között. Ugy is tett és fiainak meghagyta, tartsanak össze jöban-rosszban és segítsék egymást. Cornélius Vanderbiltet is sokat foglalkoztatta az a gondolat, hogy utódai meg fogják-e tudni tartani a vagyont, ő azonban a vagyont nem tekintette a családdal annyira összefonottnak és csak mint egy halom pénzt nézte. Kilencvenmillió dollárt a fia, William Henry örökölt tőle, a többit pedig azzal a rendeltetéssel hagyta hátra, hogy osszák fel egymás között a fivérek.

— Pokol lesz nekik az osztoszkodás! — mondta és úgy is lett.

William Henry tehetséges ember volt, az atyja azonban nem szerette és ezt igen kiméletlen módon éreztette vele. A lelki keserűség mély nyomokat hagyott egész egyéniségében, rideg, keményszívű nyers ember volt, álszemérmes (hatalmas műgyűjteményéből számuzte a női aktokat), testvére, az ifjabb Cornélius pedig iszákos, epileptikus, hazárdör és kártyás, akit az apja kiátkozott. „Adnék egymilliót, ha sosem hívták volna Cornéliusnak!” — mondotta sokszor.

Mikor az aljegyző úr, a korcsmázásról szokott le

Hosszas töprengés, önmagában való tusakodás után elhatározta az aljegyző úr, hogy vadász lesz. Muszáj vadászni. Valami szebb, egészségesebb szórakozást keresni, mert az örökös korcsmázás, ivás kártyázás egészen tönkretette az idegeit. Hivatalnokember ugyanis örökölte az irodában él, zárt levegőben dolgozik, ami amúgy sem a legelőnyösebb az ember egészségére. Hivatalos órák után meg a korcsma. Eppen elég ahhoz, hogy az ember idő előtt Abrahám kebelébe kerüljön. Az aljegyző úr tehát elhatározta, hogy ezentúl minden szabad idejét a természet ölében tölti, vadászni megy. Ehhez azonban puska, töltény és tölténytáska is kell, de vadászuniformis is szükséges, mert a vadász uniformisba öltözött vadász a vadak is jobban respektálják, hamarabb elmenekülnek előle. Az aljegyző úr minden szerelvénnyel el volt látva. Most már csak löni kellett tudni. Löni azonban majd megtanul. A célzást ugyanis a vadakon kell gyakorolni. Alló célba hiába gyakorolja magát, a kacsá, fűrj, meg a többi szárnys vad nem áll ám meg a puskaeső előtt, s nem várja be míg a vadász úr szépen célba méltóztatik venni s le méltóztatik löni. Ezek röpködnek és cikk-cakkos irányban, hogy a vadásznak nincs ideje célozni. Csak kapásból löheti le őket. Hát még a furfangos nyulat, amely állandóan a farka torzsáját mutogatja a vadásznak s a kocavadászkokat sokszor ki is neveti. Leül nekik, mintha fényképezés előtt volna, vagy lelapul az ugaron úgy, hogy a gyakorlatlan vadász keresztül bukik rajta és sokszor úgy kell felpiszkálni, hogy szaladjon s hogy a vadász lelőhesse. Mert vérbeli vadász csak a futó és kellő távolságban levő nyulra lö. Fekvő nyulat soha nem bánt.

Az aljegyző úr tehát teljes felszereléssel megkezdte az új életprogramot, az üditő, teljes egészségét hozó vadászattal. A vadak üldözésére, illetve ir-

William Henry mint vállalkozó szerencsés kézzel operált és jól tudta továbbfejleszteni azt a vagyont, amelyet apjától örökölt. Megsokszorozta pénzét az a tranzakció, amikor a Newyork Central Railroads részvényeit átadta Pierpont Morgannak, hogy helyezze el azokat külföldön. Ez az üzlet maga 36 millió dollárt hozott neki. De sokat keresett rajta Morgan is és óriási külföldi tőke vonult be az üzlettel az Egyesült Államokba.

A nagy Vanderbilt vagyont azonban csak az ifjabb Cornélius tudta még gyarapítani. A család mind nagyobb lett, a beházasodások révén lassan-lassan elaprózódott a pénz és az öreg Vanderbilt 34 vasutja, amely ezer és ezer mérföldeket köt össze Newyorktól Csikágóig, nem tudta összetartani a családot. Az utódok közt akadt még egy-két tehetség, de olyan alkotó zseni, a pénzesinálásnak olyan zsonglörje, mint az öreg Vanderbilt volt, egy sem.

Az amerikai vasutkirály családjának a hatalmas vagyon hatalmas befolyást és hatalmas társadalmi tekintélyt biztosított. A család legérdekesebb alakjai közé tartozik Cornélius Vanderbilt generális. Mérnöki pályára lépett s egy újfajta mozdony-és szerkocsi-típust talált fel. Találmányát az Union Pacific és a Southern Pacific vasutvállalatok vették meg. Később a katonai pályára lépett s 1915-ben tagja lett a tábornoki karnak. A világháború folyamán Európába jött az amerikai önkéntes csapatokkal. Cornélius Vanderbilt tipikus példája a saját erejéből fölemelkedő karriereknek, nem a családi tekintély folytán érte el nagy eredményeit, hiszen legrosszabb viszonyban volt apjával, mivel ennek akarata ellenére nősült. Vanderbilt tábornok társadalmi és katonai körökben oly nagy a tekintélye s oly nagy általános tisztelet övezi alakját, hogy azt a katonai egyenruhát, mit a világháborúban viselt, muzeumban üvegszekrénybe helyezték el.

A második Cornélius özvegyét a letragikusabb sorsú Vanderbiltnek nevezik. Valamikor a felső tizezer legünnepelebb asszonya volt, azonban mindhárom fiának halála óta (egyik a Lusitania katasztrófánál veszett oda) Staten Islandi villájában teljes visszavonultságban él s a családi hagyományok leghivebb ápolója.

tására való bevezetést, utmutatást Paja bácsi, a ravasz, vén paraszt szolgáltatta. Őt kérte fel erre az aljegyző úr. Paja bácsi pedig a legnagyobb készséggel vállalkozott az utmutatásra. Egy szép szeptemberi délután ki is mentek a határba. Paja bácsi ravaszul mosolygott a bajusza alatt. Tudta már tapasztalatból, hogy az ilyen ur féle, kezdő vadászok nagyon mulatságosak szoktak lenni. Kint a határban kukoricásokon, tarlókon mentek keresztül, egyszerre csak odaszól Paja bácsi az aljegyző urnak:

— Jegyző úr, ahol a nyul a!

Az aljegyző úr néz, néz, de nem lát semmit.

— Hát nem látja?

— Nem látok én semmit.

— Jegyző úr, hát itt fekszik e.

A nyul két lépésnyire feküdt előttük, kissé beásva. Avatatlan szem nem is látja meg de Paja bácsi régi vadász és sasszemével igen hamar észreveszi a nyulat.

— Látja-e már, jegyző úr?

— Nem én.

— Nos várjon, majd mindjárt meglátja.

Erre Paja bácsi odalépett a nyul fekvőhelyéhez, a puskatussal megpiszkálta a nyulat, mire az felugrott s örült futással futni kezdett.

— Ott szalad a nyul ni, jegyző úr. Lőjjon rá.

— Lőjjek?

— Hát persze, mert mindjárt elszalad.

Mire az aljegyző úr arcához illesztette a fegyvert, a nyul már száz lépésnyire futott.

Durr, durr...

A nyul azonban mintha égő taplót dugtak volna a fülébe még veszetebbül futott.

— Na jegyző úr, ez elszaladt. Majd a másikat.

Egy ugarrá tértek aztán. — Ott a nyul — jegyző úr!

Egy sikkasztó, aki nem sikkasztott...

S Paja bácsi ujjal egy husz lépésnyi távolságban levő szürke foltra mutatott, amit az aljegyző ur megint nem látott.

— Várjon jegyző ur. En majd mögé kerülök, erre ugratom s akkor löjjön rá.

Paja bácsi nagy vargabetűvel a nyul mögé is kanyarodott s ezt is kiugrasztotta nyughelyéről.

A nyul ijedtében azt se tudta, merre vegye az irányt. Egyenesen az aljegyző urnak szaladt s mire ez a hirtelen meglepetésből fölocsudott volna, föluggott a mellére, amire viszont az aljegyző ur riadt meg s ijedtében hanyat vágódott. A nyul keresztül rajta, úgy kerekelt oldott, mint a kámfor s elnyelte a közeli csalamádé tábla. Nosza utána. Paja bácsi egyik végéről, az aljegyző ur a másiktól. Ki is ugratták a csalamádéból s Paja bácsi egy jó kapással le is terítette. Mindez alatt órák multak el s a nap is lehanyatlóban volt.

— No, jegyző ur, most már menjünk haza. Ezt a nyulat magának adom.

Az aljegyző ur felcsatolta vadásztáskájára a zsákmányt s hazafelé indultak. Az első vadásznapi jól sikerült.

— Hanem Paja bátyám, betérünk ám egy kis áldomásra az Alberthoz.

— Nem bánom, jegyző ur.

Ugyis lett. Betértek az Alberthoz. Hanem mekkora meglepetés várt itt rájuk. Az aljegyző ur meghitt baráti társasága már itt várta a visszatérő zöldvadászt.

— Jó estét kívánok, köszöntött be az aljegyző ur a pájtásokhoz. Azok pedig lelkes örömmel fogadták a sikeres vadászat után megtért pájtást. Leült aztán közéjük s elkezdtek kvaterkázni. Eltették az aljegyző urat. Álmélkodtak azon, hogy első szereplése egy nyulat eredményezett. Paja bácsi ravaszul mosolygott.

— Te lőtted ezt a nyulat?

— Én bizony.

Paja bácsi bólingatva bizonyította.

— Ugy van, ugy. Az aljegyző ur jó vadász lesz.

Pohár pohár után csendült s az aljegyző ur egészen meglepedkezett arról, hogy ő tulajdonképpen a korcsmáról akar leszokni. Gyönyörűen öntögette a csillogó szerémit a garatra. Nem sok kellett neki, hamar fel is öntött.

Ugy ült pájtásai között mint egy vezér, aki diadalmas hadjáratról tért haza. Közben-közben feleségére gondolt, aki jó paprikást fog neki a vadászszákmányból készíteni. Meg-megsimoghatta ezt az érdemes jószágot s közben becéző szavakkal kecsegtette, hogy „édes nyuszikám”, majd megesz téged a Károly bácsi. Milyen érdemes helyre is kerülsz.

Az aljegyző ur számadását azonban egy rövid kis szundikálás keresztül húzta. Ő ugyanis a kvaterkázás közben elsundított s ezt az időt ravasz, furfangos ivó kollégái arra használták, hogy kiesempészték a nyulat, le is húzták a bőrét, aztán ronggyal kitömték és újra visszacsatolták a vadásztáskához. Husából pedig jó paprikást készítettek s még az este jóízűen el is költötték. Az aljegyző urnak is tálaltak, s mire az boldog szendergéséből felébredt, már előtte párolgott a jó illatu paprikás.

— Nos, Károly bácsi, most pedig eszünk ebből a jó csibepaprikásból.

Károly bácsi, már t. i. az aljegyző ur evett is jóízűen, s mármorközi, ködös állapotában észre se vette, hogy nyulat falatozik. A paprikást jóízűen elfogyasztották s tovább kvaterkázak. Az aljegyző urat derekasan el is látták s úgy hajnal táján az egész vadászfelszereléssel együtt szépen támogaták haza. Felesége rémülten fogadta a leszokási tréning illeten eredményét, mivelhogy azonban ugy se tudott vele egyebet csinálni, lefektette. Másnap aztán annál szemrehányóbban vonta felelőségre.

— Te mit hoztál nekem?

— Mit? Hát nyulat.

— Nézz ide. S erre az orra elé tartotta a kitömtött nyulbőrt.

Károly bácsi bűnbánóan bólingatott, s rezignáltan mormogta magában: No ez a tréning is jól kezdődött. Még az nap eladta az egész vadászfelszerelést és sose ment többet vadászni.

Detroitban, a Ford-művek és a General Motors hezájában van egy kisebb bank, amely azért alakult, hogy a határmenti farmereket olcsó hitellel ellássa. A bank alaptőkéje elég csekély, de azért elég ahhoz, hogy a részvényesek kapjanak néhány dollárt részvényeik után és hogy a farmerek egy kis része hitelt vehessen igénybe, lábon álló termésére, csekély kamatért. Egy farmer tizezer dollárnyi hitelt akart igénybe venni és ezért beadványban fordult a nagytekintetű igazgatóságához, hivatkozva arra, hogy ő a kért pénzre feltétlenül jó, mert hiszen birtokának értéke többszörösen meghaladja azt az összeget, amelyet igénybe akar venni és adóssága nincsen. Az igazgatóság elhatározta, hogy a kért hitelt megadja.

Burton igazgató csemetett és így szólt a belépő bankszolgálóhoz:

— Küldje fel a pénztárteremből Knight pénztáros urat.

A pénztáros néhány perccel később megjelent az igazgatóság előtt. Nagyon udvariasan meghajtott magát. Az igazgatóság tagjai nem nagyon érdekeltek meg a pénztáros udvariasságát, mert csak igen kis fizetést adtak neki, úgyhogy Knight a lehető legrosszabb anyagi viszonyok között élt. Edesanyját és nővéreit volt kénytelen eltartani és fizetéséből a maga céljaira nem maradt egy fillérje sem. Mégis tisztességgel és becsülettel szolgálta a bankot és Burton igazgató számolatlanul akár milliókat is bizott volna rá.

— Ma délelőtt ki kell fizetnünk tizezer dollárt. Itt az utalvány, — mondta az igazgató.

Knight egészen természetes hangon így válaszolt: — Igazgató ur, ezt az összeget nem tudom ma kifizetni.

Az igazgató csodálkozva nézett rá:

— Miért nem tudja kifizetni? — kérdezte Burton. — Hiszen a pénztárban legalább harmincezer dollár fekszik e pillanatban.

Knight anélkül, hogy egy arcizma megrándult volna, így szólt:

— Igazgató ur, a pénztárban nincsen egy cent sem.

Az igazgató elfehéredett.

— Nincs egy cent sem? Hogyan mondhat ilyet?

Kinek fizetett ki harmincezer dollárt?

— Nem fizettem ki senkinek sem.

— Hát akkor hol van a harmincezer dollár?

A pénztáros nagyon szerényen és alázatosan, szinte behizelgő kedvességgel csak ennyit mondott:

— Elsikkasztottam, kérem!

Erre nagy ribillió támadt. Az igazgatóság tagjai felugráltak helyeikről.

— Ön tréfál, Knight, — mondta Burton mosolyogva.

— Nem tréfálok!

— És hová tette a pénzt? — kérdezte az intézet ügyésze.

— Eldugtam!

Az igazgatóság tagjai rémülten tekintettek egy-

másra. Az ügyész felugrott és a telefonhoz rohant: — Azonnal értesíteni kell a rendőrséget!

Izgatott kiáltások hallatszottak.

Az ügyvéd már ott állt a telefómál.

Knight nyugodtan így szólt:

— Uraim, ha önök a rendőrségre telefonálnak, nem jutnak a pénzükhöz. Engem lecsuknak, a lapok megírják a szenzációt és ez nem nagyon használna a banknak. Én azt ajánlom, hogy ne értesítsék a rendőrséget. Ülünk le szépen és tárgyaljunk egymással. Önök engem havi nyolcvan dollár fizetéssel pénztárosnak tettek meg ebben az intézetben. Soha ellenem semmi panasz nem volt, mindig tisztességesen és becsületesen dolgoztam. Hatévi szolgálatom alatt minden hónapban kértem fizetésjavítást, de az igazgatóság mindig visszautasította ajánlatomat. Ezért most elsikkasztottam a harmincezer dollárt hogy némileg kárpótoljam magamat.

— Ha előadja a pénzt, akkor nem jelentjük fel, — kiáltotta Burton.

— Egy feltétellel előadom...

— Ha felemelik az urak a fizetésemet nyolcvan dollárról háromszárra.

Az igazgatóság tagjai egymásra néztek. Csak adja elő a pénzt... Addig mindenbe bele lehet menni, amíg ez a csirkefogó a pénzt előadja. Aztán még lehet változtatni a dolgokon.

— Rendben van.

— En ezzel nem érem be, — mondta Knight. — Kérem a fizetésemelést írásban lefektetni és egyúttal tízéves szerződést adni nekem.

Hosszas tanakodás után végre ebbe is belementek az igazgatóság tagjai, csak hogy a pénzt visszazakapják. Kitöltötték és aláírták az okmányt.

— És most adja ide a harmincezer dollárt...

— Mingyárt, uraim, — mondta Knight mosolyogva. — Mingyárt elmehetnön kérte...

Az urak felugráltak.

— Messze kell menni? — kérdezte az ügyvéd?

— Nem, csak néhány lépés.

— Hát hol van a pénz?

— Kövessenek az urak.

Az urak izgatottan követték.

— Hol a pénz? Hol a pénz? — hallatszott folyton.

A pénztáros megállt a pénztár előtt és kinyitotta a nehéz vasajtót. A pénztárból pedig elővette az egy kötegebe kötött harmincezer dollárt és átadta az igazgatónak:

— Parancsoljon, igazgató ur.

Burton kétkült-zöldült.

— Hát maga nem sikkasztotta el a pénzt?

— Nem...

— Hát akkor mire volt jó ez?

— Az urak nem voltak hajlandók a fizetésem felemelni, kénytelen voltam magam gondoskodni erről...

Ezekre a szavakra nagy kacagás támadt és Knight ma is buzgó, becsületes alkalmazottja a banknak — havi háromszáz dollár fizetéssel...

Itt az ősz...

ADRIAI LEVÉL

Kincsemné önagsága a kék Adrián

Ejszaka volt már mikor Szusákra értem. A villanylámpa halvány fényt vetett az utra. A szálloda felé vivő uton csak magam jár-
tam meg a hold az égen. A hold az utat sze-
gélyező fák közé világított s közöttük egy
pillanatra megvillant a tenger. Csak ka-
csinott egyet. A szállodában pihenőre tér-
tem. Az álom jótékony tündére az éj ső-
tétjéből és holdfényből szót fátyolt dobott
lölém. Halk esobbanással verődtek a habok
a parthoz. A földanyát csókolgatták éjjeli
bucsuccsokkal engem pedig álomba ringat-
tak.

A tengeren.

Reggel van. Ünnepeles csend körülöt-
tem. Rajtam izgalom vesz erőt. Ma meglá-
tom a tengert. Erre a gondolatra szívem
hangosabban dobog. A kocsis hosszú kigyó-
zón visz a hajó állomásra. Végre megáll.
Szemeimet nem merem mindjárt felemelni.
A most s pillám felnyílnak és előttem áll
ragyogó napfényben a tenger, az Adria.

Szembem velem nyugodtan áll a hajó.
Ez visz 15 órán át a tengeren. A kikötőben
nyüzsgő a sok ember. Hajók rakodnak ki,
hajókba rakodnak be. Bárkák siklanak, ha-
lok túlkölnék. Füllépek a hajóra. Komolyan
ünnepelesen s nekitámaszkodom a fedélzet
karfájának. Távolban Abbázia házai fehérle-
nek. Köröttem sirályok röpködnek. Alattam
pedig kéken, szépen, a reggeli napfénytől
csillogóan fekszik a tenger. Milyen békés!
Milyen csendes! Milyen kék! Milyen csillo-
gó. Am ha vihar korbácsolja fel a hullámo-
kat, akkor ereje félelmetes. Nem egy hajó,
nem egy bárka lett haragjának áldozata.

De most csendes. A hajó már is mozgás-
ban van. A móló lassan elmarad, elmarad
nak Abbázia és a környező hegyek. Csak
a sirályok jönnek velünk. Mint fehér pe-
hely úgy szállongnak a hajó körül. Néha-
néha egy lecsap a tengerre zsákmány után.
Henykor még egy pár sirály vág le ugyan-
arra a helyre. Hullámokon himbálódznak
s vijjogva szállnak fel újból.

Hajónk egykedvűen szeli a hullámokat,
melyek mindig erősebbek lesznek, de a hajó
ingása alig érezhető.

Egymás után kötünk ki Crkvenicán, Ráb
szigetén. A strandokon mindenütt nagy az
élénkség. A hajó kikötését szívélyes és han-
gos üdvözléssel fogadják. A hajóról hason-
lóképen viszozoznak. Rövid időzés után foly-
tatjuk utunkat. A parton állók már csak
apró pontoknak látszanak a part pedig vé-
kony sávnak. Azután elmosódik minden s
mi a nyílt tengeren vagyunk.

Nyílt tenger. Amerre a szem ellát min-
denütt víz, égnél kékebb. Napfényben pom-
pázóan terül, tágul az Adria. Hullámokon
féhéren fénylik a hab. Hosszu, soha véget
nem érő csipkefodrok.

Szerettem volna kiáltani. Nézzétek mi-
csoda pompás, hatalmas, hullámos, fehér ha-
bóktól csipkés, kék, szép terítő! Azután
csendes lettem. Összetörtém. Kicsiny lett a
hajó, a világ. A sok csepp kezdett kiáltani
helyettem: csepp, csepp emberke, csepp
csepp hajó, nagy hatalmas, a sok cseppből
álló tenger. A cseppek hullámos ritmusa
a lélekbe markolt s ütemei nyomán felesen-
gett a Végtelen nagy és fényes himnusz.
Zugón, harsogón, soha meg nem szünve,
mint azt az Adria teszi már időtlen idők
óta.

Hány lény hemzseg kifürkészhetetlen mé-
lyedben? Hány csodás állat talál rejteket
vizborította szikláid alatt! És ha vihar szá-
guld feletted, hullámaid tornyok magassá-
gára emelkednek s hangod ereje verseny-
tug a vihar harsonájával.

Lelkemben viszem csillogó tükörképe-
det, drágakő tüzeként ragyogó napodat. Hul-
lámaid sohasem szűnő csobogását, szellő
halkan szóló suttogását. Magammal viszem
mélységedből felzúgó szavadat, félelmetes
viharos arcodat. Magammal viszem megsem
misítő végtelenségedet. Magammal viszek,

hogy felidézsem képedet a mindennapi élet
szürkeségében, te nagy, fényes tenger, te
szép, kék Adria.

Megjelennek a Delfinek.

Még sokáig néztem elmélázva a ten-
gert, amikor egyszerre hangos köszöntés
lértett magamhoz. Jónapot újságíró ur! Ej
de ismerős hang! Megfordulok és találják
ki nyájas olvasóim ki állt előttem? Igen
kitalálták. Kincsemné. Mintha a hajó rin-
gása esőkkent volna!? (Testvérek közt 150
kg).

— Kerestem már rég óta. Szerettem vol-
na megmondani, hogy amióta a vonaton el-
mondta, hogy az újságíró ur hova való az-
óta én is megváltoztattam véleményemet ma-
gukról. (Meghajoltam volna erre a nagy meg-
tiszteltetésre, de elment köztünk valaki s így
ez uton pótlom a mulasztást.) Tudja én
gondoltam valamit. Látom, hogy nincs még
jeggyűrű az ujján. Vagy talán nem vágta
zsebre, hogy szabadabban mozoghasson? (I-
gaz, hogy szabadon mozogtam, de ezzel sem
az ujjakon csillogó jeggyűrűk ellen sem az
ujjamra huzandó érdekében nem tettem sem
mit sem.) Kincsemné, látom, hogy elhitte
nekem (azt hiszem nyájas olvasóim is)
mert már is folytatta. — Látja nekem van
otthon egy unokanővérem. Miért néz olyan
csodálkozóan? (Már t. i. én). Én azt magának
szántam azóta, amióta úgy kiesalta a köny-
nyeket a vonaton a szememből. Valamivel
karsubb mint én (t. i. Kincsemné.)

Epen válaszolni készültem, amikor a fe-
délzetem felhangzott a kiáltás: Delfin! Itt
beszélgetésünknek vége szakadt és minden
szem a Delfint kereste a tengeren. Ott, ott...
most felbukott, most egy hullám betakarta.
Újra előtűnik. Egy, kettő, három, négy, öt.
Öt Delfin bukácsolt nagyokat szökte a
vizen hajónk körül. Jó félórát tartott a
Delfinek játéka azután eltűntek a mélyben.
Nem láttuk többet őket. Kincsemné nem tu-
dott hova lenni a sajnálkozásától. Miért is
nem hozott magával egy nagy dunctos üve-
get. — Dunctosüveget? — kérdeztem. —
Mit csodálkozik. Maga újságíró, magának
tudnia kell, hogy minek a dunctos üveg.
Ugy látszik sehogy sem értettem a dunctos
üveg meg a Delfin közti összefüggést, mert
Kincsemné azonnal magyarázattal szolgált.
Fogtunk volna egyet és én haza vittem volna
a dunctos üvegben.

Képzeld csak, hogy pukkadtt volna ott-
hon mindenki. Ezt még csak elképzéltem, de
Delfint a befőttes üvegben (Kincsemné sze-
rint dunctos üveg) sehogy sem tudtam el-
képzélni. Ep úgy nem mint Kincsemné vala-
mivel karsubb unokanővérét az oldalam
mellett.

Mégis csak jó, hogy a Delfinek megje-
lentek!...

Közeledünk Hvarhoz.

Ezen apró „incidenstől“ eltekintve (t. i.
Kincsemné unokanővére) nyugodtan folytat-
tam utamat.

Lassan-lassan kigyultak a világító tor-
nyok. A nap mindig mélyebben és mélyeb-
ben járt az ég alján. Sibenik kikötője már
messze mögöttünk volt. Egy-egy elkésett ha-
lászbárka sietett az otthon felé. Az első
csillagok már kigyultak az égboltozaton. —
Szplit kikötője már tündöklő lámpafénybe
öltözött fogadta a hajót. De már bucsuz-
tunk is tőle. A villanylámpák mint apró tűz-
pontok még sokáig látszottak. Végre azok
is eltűntek s az Adria fölé leereszkedett
az éjszaka.

Most igazán csend volt. Lelket pihente-
tő, csillagpalástos, csendes tengeri éjszaka.
Még akik a fedélzetem maradtak azok sem
beszéltek. Mindenki a messzeségbe nézett.
Vajjon hova gondoltak? Az otthonmaradot-
takra? Az elhagyott otthonra? Hegyekre,
síkságokra? Távoli leányszívre? Legényszí-
vre? Hány régi és új képet idézett fel a csen-
des, csillagtáboros, titokzatos, bábajos Ad-
riai éjszaka?

A hajó csak ment egykedvűen, megszo-
kott utján s vitte a sok kíváncsi vagy pi-
henni, üdülni vágyó embert az új otthona, új
ismeretlen tájak s vidékekre ahol megfű-
röszthetik fáradt lelküket az Adria napsu-
garas légkörében.

Messziről vörösen pislákol egy világító
torony. Készülődöm. En már elérkeztem uta-
zásom céljához Hvarba. A hajó gépei me-
gállnak. A partról már integet a villanyfényes
móló. A hajó lassan hozzásimul. A kötelek
kirepülnek a partra. Megálltunk. Vártak rám
Hvár fürdő titkára, Königstedtler Kornél.
Az első ismerős noviszádi. Kettőt ütött az
óra, amikor pihenőre tértem, hogy bájos hva-
ri reggelre ébredjek.

Tur Tamás.

Régi szerb népdal a Sár Planináról

Lehullott a Sar-Planina
És befedett három juhász.

Egyik juhász így könyörgött:
Engedj engem, Sar-Planina!
Feleségem busul értem!
(Asszonybánat csak hat hónap)

A második így könyörgött:
Engedj engem, Sar-Planina!
A nővérem busul értem!
(Nővérbánat hat esztendő)

A harmadik így könyörgött:
Engedj engem, Sar-Planina!
Édesanyám busul értem!
(Anyabánat végtelenség)

ford. Csuka Zoltán.

Szeptember

Kacagj, hogy ismét rádborul az ősz,
Ne mondd, hogy fáj az — tagadd!
Örülj, ha este borzongat a szellő,
S ha korán látod az árnyakat.

Nyáron elsápadnak a lombok
A perzselő fény alatt,
De az ősz fia — a Dér — majd
Pirosra festi azokat.

Ha néha zümmög csak egy bogár,
Ha bágyadt a harang szava,
Ha zizeg — susog a falevél,
Ez az ősz — melódia.

Ősszel felejt el mindent,
A szerelmet, az álmokat,
Nem esőkolhatod többé fel
— Ami lehullt —
A Nyár szimbolumát:
Az akácokat...

Kacagj, hogy mint falevél az ágtól,
Ősszel szived a vágától szabad,
Kacagj csak könnyesen tovább
— Ha fázol —
És ámitd magad...

Subotica, 1930 szeptember hó.

Nojcssek Tusi.

Halk, elámult csók a homlokodra

Arcodat nézem, szemed csodakapuja tárul,
Mögötte titkos új világ üzen felém;
az életed.

Tiéd?

Hány élet ég és árad ereidben,
milyen csodákat sugárol felém,
parányi kozmosz.

Te vagy?

Es ámulón, szent borzalommal, mint a bölcs,
ki messze csillagok szemébe néz, lehajlok
s megcsókolom a homlokod.

Csuka Zoltán.

A nagy kapu

Irtó: Sipos Iván

I.

Az asszony lehajtott fejjel, csendesen sirdogált. A szobát már előtötte a szürke alkonyok lomposan sűrűsödő fáradtsága és az ablakon felhőszyonyegtől szintelen ég kedvetlenkedett befelé. Szoboszlai Kálmán a végtelenül egyhangú, köddel festett nagy szürkeségbe bámolt.

— Ennél már a halál is jobb! — nyögte az asszony és a kicsordult keserűség úgy hatott, mint a pont valami reménytelenséget festegető mondat végén. Szoboszlai egészen összebrazadt tőle.

Csend következett, béna és letört, különös csend, amiben semmi sincs az enyhülésből, nyugalmából, fájdalmak, sirások, bánatok és kétségbeesések engesztelődő oldódásából.

— Kálmán — kezdte újra az asszony tompa, minden szín nélkül való hangon — nem volna kedved meghalni, Kálmán? Én nem bírom tovább...

Szoboszlai felcsuklott a biztosabb felé törhető mohóság. Pillanatra szerette volna magához ölelni asszonyát ezért a nagyszerű, mindent megoldó, mindent lerázó gondolatért. De másodperccel később belédöbent valami távoli, halvány, egészen elmosódott kötelességérzet féle:

— És a... gyerekek?... — tétovázott.

A csend, ami a habozó kérdést követte, most szinte testet öltött. Vér, izgalom, remegés töltötte el. Láz fűtötte át ezt a csendet.

— Nincs más megoldás!... Öket is visszük... magunkkal!... — vergődött az asszony válasza feléje.

— Visszük Kálmán, mert nem hagyhatjuk őket magukra! — sóhajtott az asszony olyan elszánással, ahogy a bírő mondja ki a halálos ítéletet. Odacipelte fáradt testét az ura mellé és halkán suttogott tovább a fülebe a lehetőségek egyetlenéről, mely épp olyan megnyugtató is, amilyen szörnyűséges mindaddig, amíg a kétségbeesés mindent fel nem perzsel a végzet szekerén ülők lelkében.

II.

— Jó — mondta végül a férfi tompán, borzongó irtózással és szeméből tragédiák izzó, fekete lángolása látázza a kis szoba egyre sötétedő homályába. — Jó, igazad van — ismételte és a rémület felcikkázó tüzes karikáinak izzásába irottan látta: nincs más út előtte! Börtön — vagy halál! Börtön, ami örök becstelenséget, családjának szégyenfoltot és nyomort, neki magának örök kárhozatra ítéltséget jelent, — vagy a halál, ami ki egyenlít, elméit, engesztel, sőt tragikai hőssékké avat! A halál, ami az ő helyzetében borzalmasan ható demonstráció is: emberek, figyeljétek, lássátok, borzadjatok!...

...Bort ittak a vacsora mellé és bort itattak a gyerekekkel is. Aztán lefektették őket.

Az asszony vállalta a levélírást. Rövid és keserű bucsu volt ez: kérelmetlenül kemény szavak korbácsütése minden emberi gyűlölködésen, hasznosító kapzsiságon és társadalmi törvények szemébe röhögő véres arcok hiszterikus tánca a borzalmak éjszakájából.

Szoboszlai már semmit sem érzett. Fásult egykedvűség borongott benne, mint felhők a tavaszi égboltozaton. Kell, hogy legyen: lesz. Mindegy. Minden mindegy... Altalában: délután óta sajátságos erőteljes erő tartotta fenn őket, erő, ami a legvégső gyöngeségből fakad, erő, amit a legősibb gonoszság táplál. Erő, ami felfal mindent: kulturát, tudást, hitet, reményt, életkedvet, ami megőrzi az agyat és szívet, mignem kizárólagos urrá válik az elsatnyult, állati embervázakon...

— Készen vagy, Kálmán — kérdezte végre az asszony.

— Kész! — felelte tompán a férfi.

— Akkor...

Az asszony a férjére nézett. Pupillái kitágultan meredtek a megmozduló férfire, szája felnyílt, mintha sikoltozni akarna, nagyot, óriásit, olyat, ami az egész világon áthallatszik. Belehasított valami hideg és dermedt borzalom, valami ősi és gonosz, hihetetlen fájás, valami nyilaló kín, ami ellopja a levegőt a lélekzeni akaró száj elől és ennek a rémnek pillanatnyi nyilalása alatt elfeketedett szeme előtt a világ, sohasem látott feketére. Az az ember érezheti így magát, aki látja, hogy feje felett megindul a hegyek csúcsa, hogy könyörtelen-

nül eltapossa a vergődő emberférgeket... Megingott a teste és ránehezedett a drámai tömörségű bucsulevéltre...

— Akkor... — hallotta Szoboszlai és nem nézett hátra, asszonya felé. Megindult határozottan, lélektelenül a hálószobába. Nem látott, nem hallott, nem érzett. Csak valami leküzdhetetlen kényszer élt még benne: befejezni, amit elrontott, mindent eltüntetni, kitörölni az életből, amiben neki akár milyen parányi kis része van is!...

Keze rázuhant ölmos-sulyosan a kilincsre, mely elválasztotta a nyugodtan alvó gyerekektől. És erre a kísérteties zörrenésre, ahogy az ajtózár felsőhajtott hörgő, dörömbölő rianással, egyszerre emberi szédülés fogta el az embertelen vívódások sora után. Megborzongott. Mintha villamos áram futott futott volna át rajta: pillanat alatt megmozdult minden eddig erőszakkal háttérbe szorított érzés, minden a halál hideg keze alá gyűrt gondolat. A jövőteltetlen cselekvések küszöbén, a minden

titok titkait őrző nagy kapu előtt, mely életet a halláltól elválasztja, megtorpant a sikoltó tragédiák zuhanó hőse. Teste megingott ájulólendülettel.

— Nem bírom! Nem teszem! — tört ki hosszan, elnyújtva a tikkadtra száradt ajkak közül a tiltakozás hangja. És mintha megnyílt volna a pillanat Ezerdrészére előtte a nagy Kapu, hörgőve folytatva, de lehunytt szemekkel az irtózatossá látomástól: — Nem tudom... nem akarom... Eljétek csak, eljétek!...

Lezuhant a földre. És amíg esett, világosan látta, hogy borzasztó mélységekből menekült meg, ha küzködéses, ha szenvedésekkel, fájdalmakkal, megpróbáltatásokkal, ha gyakran elviselhetetlennek is látszó, de mégis lehetőségeket mutogató emberi életbe!...

Kint hajnalodott már, mikor magához tért. Asszonya még most is ott ült a zasztal előtt, meredt tagokkal, tágranyított, üveges szemmel borult az utolsó levélre. Megölte a leszakadó hegyecsucs gígaszi látványa, hogy ne láthassa soha a kezét, mely az ő szavára a legszörnyűbb utra lendült. Szoboszlai ma is esküszik rá, hogy az asszony testéből kiröppent lélek fogta le a végzetes pillanatban az ő kezét és rázta meg a kilincsen annyira, hogy újra emberré vált.

Lipton és Vanderbilt küzdelme a világ legköltésesebb díjáért

A két yacht győzelmét kétszáz millió dollárral fogadták

Newyorkból jelentik: Egész Amerika és Anglia lázban van. Az angol és az amerikai sajtó naponta hasábkon át foglalkozik a világ most lezajló legklasszikusabb és legnagyobb történelmi versenyével: az Amerika-Kupával. Két világbirodalom legelőkelőbb sportférfiai állnak egymással szemben. Milliók repülnek ide-oda, magában a Wall-streeten közel ötven millió dollárban, az egész Usában és Angliában pedig legalább kettőszázmillió dollár az összeg, amelyre a kupáért folyó küzdelemben résztvevő két yacht győzelmére fogadtak. Óriási összegek forognak tehát kockán és ha még hozzávesszük, hogy az angol yacht tulajdonosának

a kihívás 800.000, az amerikai védőnek a védelem pedig hárommillió dollárba kerül,

amelyből egy cent sem térül meg, akkor láthatjuk csak meg, hogy mekkora az érdeklődés a verseny iránt.

A két világbirodalom izgalmanak okozója Sir Thomas Lipton, a 80 éves rajongó sportférfi, aki magas kora ellenére ötödször kísérli meg a díj hazahozatalát. Tavaly, amikor bejelentette a Newyorki Yacht Clubnál kihívását, a hír Amerikában nemcsak nagy izgalmat, hanem nagy riadalmat is keltett. Az ir főur kihívására összejöttek az amerikai pénzkirályok és elhatározták, hogy a négy yachtot, amelyek közül a védő kikerül, közösen építtetik meg. Négy csoport alakult. Az egyiknek az élén Harold Vanderbilt, gróf Széchenyi Lászlóné első unokatestvére áll. Ez a csoport építette a védő Enterprise yachtot. A másik csoport, élén Morgannal, a Wectamoe, a harmadik Cornelius Vanderbilttal a Yankee és a negyedik csoport Astor vezetésével a Whirlwind-yachtot építette. A négy védőyacht versenyéből győztesként kikerült Enterprise építője Hereshoff, fia annak a német származású világhírű csónaképítőnek, aki az összes eddigi védőyachtokat 1893 óta építette és arról volt nevezetes, hogy világtalan lévén, a modelleket tapintás útján készítette el. Az Enterprise parancsnoka maga Harold Vanderbilt, aki híres vitorlás hírnevében áll, amit az eddigi versenyeken alaposan be is igazolt már. Lipton új yachtjának újból a Shambrock (négylevelű löhere) nevet adta az V. számmal. A hajó parancsnoki fülkéjében cserépből ismét ott szerénykedik és zöldül egy szép löherebokr. Hátha végre szerencsét hoz és győzelemre segíti az angol színeket! A Shambrock V. teljes hossza 36.6 méter vízivonal hossza 24.4 méter. Egyetlen árbóca 45.7 méter magas, a vitorlák felülete pedig 900 négyzetméter. A két nemzet közötti viadalt hét versenyből áll. A két yachtnak három versenynapon a kétszer 27.8 kilométeres pályát kell szél ellen és szél alatt lefutni. A további négy versenynapon a háromszög pályát távja az előirt teljesítmény. A kupa győztese az a yacht lesz, amely

legalább négy napon győz. A versenyeket a Newport (Rhode Island) előtt levő öbölben tartják meg. Az első versenynapon az Enterprise 2 perccel 40 másodperccel előbb ért be a célba, mint az angol yacht, a Shambrock V., amelynek szakértők szerint tulgyenge volt a szél. A versenypályán a rendet torpedórombolók tartják feen. A négy emlitett milliárdos luxusyachtjai egymagukban egymillió dollár értéket képviselnek. Az első napi versenyt a yachtokról és a szárazföldről több száz-ezer főnyi tömeg nézte végig.

A kupa története.

Londonban 1851-ben világiállítást rendeztek és hogy minél jobban felköltsek az amerikaiak érdeklődését, felhívták az Egyesült Államok vitorlás yacht clubjait, hogy küldjenek át egy vitorlászachtot, hogy álljon ki az angol yachtok ellen. A yentik a kihívást elfogadták és a Newyork Yacht Club színeiben győztek, megnyervén a Royal Yacht Squadron által alapított és akkor kétezer dollárt érő kupát. Azóta több verseny folyt le, de az angoloknak egyszer sem sikerült eddig a kupát visszaszerezni. Ezért szánta rá magát Sir Lipton, hogy ha török-szakad, de mindenáron visszaszerzi.

Eddig már több millió fontot áldozott erre a célra Anglia eme egyik leggazdagabb emberére.

aki reméli, hogy ezuttal már leveri az amerikai konkurenciát. A versenyt a legközelebbi napokban tartják meg és a két világbirodalom máris teljes lázban felkészülve várja a világ legdrágább versenyének lefolyását.

MEGHATÁROZÁS.

Tanító: Mi az az ember, aki folyton csak beszél és beszél, akkor is, ha senki sem kíváncsi a mondanivalójára.

Gyerek: Az egy tanító, kérem szépen.

EGY GONDOLAT...

— Milyen vidám Smithnének az arca.
— Bizonyára az új ezüstróka-beájára gondol, amit most vásárolt.
— És milyen komor Smith ur ábrázata.
— Bizonyára ő is arra gondol.

PEKBOLTBAN.

— Borzasztó, milyen apró zsömléket sütnek itt. Egy harapásra belefér a számba.
— Bocsnat, nagysád, de arról a zsömlye igazán nem tehet.

DARVAS GÁBOR:

„Mindent meggondoltam és mindent megfontoltam...”

(1) ...Mire a levelek lehullanak a fákról, mindannyian otthon leszünk... A császárnak ez a kijelentése örökölt végig a szerb fronton 1914 októberében. A feneketlen sárban és a folyton szitáló esőben ez öntött belénk lelket. Kezdett a hecc kényelmetlenné válni. Különösen mikor láttuk, hogy a dolog napról-napra mindjobban összebogarodzik. Minden nap egy újabb nagyhatalom ártotta magát a véres-mocsos küzdelemben...

Eleinte csak egy kis kirándulási kalandnak számított az egész. Olyan nagy gyakorlatfélenek. Csak mikor az első halottak véres hulláján ültünk s a sebültek kínos javszékélését hallgattuk ébredtünk fel. Hohó, itt mégsem vaktöltéssel lövöldöznek!...

A dér nagyrészen már lemarta a fákról a lombot, s ami még meg volt, gyönyörű sárga-piros szín pompában csillogott az őszi napfényben. Éjszaka kegyetlen derék hideg járt át, ami nem hagyott bennünket aludni. Akkoriban szokatlan dolog volt még a táborozás. A béke nyugodt kifinomult kényelméhez szokott emberek voltunk, akik csak ágyban tudtunk aludni és jól elkészített ételeken élni.

A leszerelést azonban napról-napra hiába vártuk. E helyett az örvénylő ár mindjobban táncolt, keringett, s a hullámok mind magasabbra csapkodtak körülöttünk.

A császár jóslata csak nem akart teljesedésebe menni. Kombináltunk és variáltunk, e körül forgott minden téma, miközben a késő őszi nap lankadt melegét élveztük, elhemperedve a lehullott száraz avaron.

— Ravasz ember az a Vilmos. Nagyon határozatlanul tüzte ki a dátumot — vélte az egyik.

— Annyi bizonyos, hogy lassan fogynak a levelek — hangzott a reményvesztett válasza.

Élénk vita indult meg. Infanteriszt Veréb, aki nagy szakértője a természetnek, lévén civilben juhász, azt állította, hogy még karácsonykor is akad levél a fákon. Majd megvertük. A karácsony még elérhetetlen messzeségben ködlött előttünk. De azért lassan-lassan mégis az a vélemény alakult ki, hogy a leszerelés legkésőbb karácsonyra meglesz. Vilmos császár is ilyenformán gondolhatta, — véltük — pontosat utóvégre ő sem tudhat. Ilyen nagy dolognál mint a háboru, (mert, hogy nagy dolog, azt megirták az ujságok is) ő is tévedhet egy pár hetet...

A hűvös időjárás kivül még valami kellemetlen volt a száznál. Nem is valami, hanem valaki: Kapitány ur Corty, aki nem törődött azzal, hogy háboru van, azzal sem, hogy rezervista-e vagy standbeli az illető, épen úgy felpofozott mindenkit mint a kaszányában vagy a nagygyakorlaton. S ha hozzávesszük még a kikötést, ami a békeidőben nem létezett, hát a helyzet határozottan rosszabb volt.

Aztán egyéb dolgok sem folytak a rendes úton. Például ha valahol letáborozhattunk — mint ahogyan táboroztunk is vagy hat hétig a Jagodinán — ahol a híres jagodinai útközetet „pihentették” ki velünk, nem győztünk a különféle vizetekre készülni. Megvizitáltak ott minden lehetőt, csak a cipőt nem, amely helyett ujat kellett volna adni, mert kilukadt a papirostalp. S a vizit katonáéknál békében is veszedelmes dolog, hát még a fronton, de különösen ha azt kapitány ur Corty tartja. Az ember soha sem lehetett biztos, melyik fához köti ki. Ha egy-két pofonnal meguszta, hálát adhatott a hadak istenének. A for-

sírtot pontosan betartották csak az adminisztráció lett megrövidítve. Minden körülményes eljárás vagy rapport nélkül, nyomban kiutalták a nyaklevest. Egyéb leves úgy sem igen akadt... Egyszer az eső miatt nem jött a trén, egyszer meg a hid dőlt össze a Drinán. Ami a menázsit illeti nem igen voltunk baj nélkül.

A tetejébe a „gelencibungot” is elkezdtek reggelként, ami végképen elkezerített mindannyiunkat. A kaszányában, ha volt valami, amiért kivántuk a háborut, az csak a gelencibungtól való megszabadulás reménye lehetett. S ime: meg van a háboru s megmaradt a gelencibung is. Rossz üzlet volt határozottan.

Kitapétázott fedezék a háboru elején nem volt még ismeretes. Egy-egy ideiglenesen föltart árok azon csupaszon, nedvesen képezte minden ember menedékét. Ha egy-két napnál tovább voltunk egy helyen a tetejét ágakkal, levelekkel fedtük be, melyekre esetleg egy kis földet szórtunk. Alánk a megsárgult falevelek kerültek alomként, amiben helyenként térdig gázoltunk. Napal ha nem kellett patrulba vagy arbajtra menni valahová, vagy ha a vizit befejeződött, szorgalmasan irtuk haza a piros tábori levelezőlapokat. Kártyázni szigorúan tilos volt még akkor, hiszen a háboru nem rágta át a dinsztreglama fegyelmét. Ezt legfeljebb a Nacsa meg az Altmann merték megkockáztatni, még egynéhány elismert jópipával.

Az október vége gyönyörű volt. A nap szépen sütött, csak az éjjel volt mindig türhetelen hideg. Körülöttünk az enyhén dombos, lankás, helyenként azonban tekintélyes magasságra szökő Jagodina megsárgult őszi szín pompájában, melyet csak néha néha zizegett meg egy-egy lustán átrepülő kis srappell szele. Apró rovarok zümögtek a déli napsütésben s mi kéjesen nyújtózkodtunk végig az ellenséges zöld gyepen. A napokat számoltuk karácsonyig s álmództunk az abban hagyott munka folytatásáról. Százszor elolvastuk a hetekig megkészt otthoni postát, a kézről-kézre járt az elrongyolt, elázott kéthetes ujság. Ezekből értesültünk a világ folyásáról. Hogy németek Páris alatt vannak, hogy Törökország mellettünk fogott fegyvert, hogy megindult az első hadikölcsön jegyzése és így tovább.

Szentül meg voltunk győződve, hogy a mi szénánk teljesen rendben van. A szépen csillogó ujságcikkek tökéletes kiegészítését képezték annak az oktatásnak, amiben még az iskolákban volt részünk. A németországból átszivárgott erős nemzeti érzést és faji büszkeséget gondosan táplálva verték belénk. A németek fenn hirdetett erkölcsi és értelmi fensőbbsege, nálunk is jó melegágyat talált. Mit tudtunk mi akkor idegen népekről, kissebbségekről, expanzióról, nagyhatalmi törekvésekről, imperializmusról, megsértett nemzetközi jogról, reyancheról, vagy hasonlókrol. Egy olyan éra neveltjei voltunk, akik csak saját magunkkal törődtek s akik anyanyelvünkön kivül egy szót sem tudtunk. Abban az időben még az is szokatlan volt, ha valaki egy idegen nyelvet tanult. A közös hadseregben a magyar fiu legfeljebb ha annyit sajátított el a három év alatt, hogy: „Her hokmány ik merde gehozzám kancellárijá bekomen”. Még egynéhány kitekert német szó ezenkivül, már szép eredménynek számított s ennél többre nem igen terjedt egy embernek se a tudománya.

A háboru kitörésekor természetesnek találtuk, hogy a jogért és igazságért hadba kell szállnunk, bűnösöket megbüntetni, s

jogos bosszút állani azért a „gyalázatos gyilkosságért” amit a Szerbek Szarajevóban elkövettek. Mit tudtuk mi azt akkor, hogy a szerbeknek annyi közük volt ehhez a gyilkossághoz, mint az orosz-japán háboruhoz. Irták az ujságok, tehát elhittük, anélkül, hogy kutatgattuk volna. Mert az ujságokból értesültünk mindenről s azok túlfűtött hangulata képezte a mi hangulatunkat is. De ki is állhatott volna ellent az érzélgős cikkeknek, melyek a háborut megelőző hetekben az ujságokban megjelentek?

Ferenc Ferdinánk, aki alapjában véve minden magyar ember előtt legalább is ellenszenves volt zárkózottsága s nem egyszer tüntetően kimutatott magyargyűlölete folytán e cikkekkkel vértanunak lett előléptetve. Így sikerült legalább holta után népszerűséghez jutni. S a visszamaradt szegény árvák története — akiknek habár maradt árvaságuk után is mit a tejbe aprítaniok — a követ is megindították az akkori Magyarországon.

Még valami ami a nagy Német Birodalomból lassan átszivárgott: a vasfegyelem, amely a katonai élet keretén is jóval túment. Ez a vasfegyelem, a mesterségesen szított nemzeti érzéssel párosulva eredményezte azt, hogy a mozgósítás elrendelésekor minden ember a helyén volt.

Ezer fenyegetés ordított le a frissen ragasztott plakátokról, melyek alig száradt, helyenként elmaszatolt fekete betűi egy-egy kakastollas csendőrnök látszottak. S ezek a feltűzött szuronyu csendőrök hangtalan hangon ordítottak bele a gyönyörű júniusi vasárnap reggelbe: „Mened kell!... Mened kell!...”

A tartalékosok tömegesen jelentkeztek hadiszolgálatra már az első napon, s már ekkor mutatkozott a Németországot mindenben majmoló Ausztria-Magyarország tehetetlensége: amíg Németországban a vasfegyelem mögött egy mindent átfogó hatalmas organizáció állott, addig Ausztria-Magyarország nem volt képes a jelentkező katonákat sem elhelyezni, sem beosztani, sem élelmezni. Teljes fejletlenség uralkodott az egész vonalon. Mindenki csinálta és mindenki másképpen akarta csinálni. Minden ember a helyén volt, csak a vezetőség nem.

A napilapok szorgalmasan ontották a naponta a gyűlölet bacilusait s közben gondosan kendőzték a balsikereket. Az első szerbiai támadás meggyűlöletével azzal intézték el, hogy a háboru úgysem a szerb hadiszintéren fog eldőlni. Ellenben színes mesék jöttek az orosz frontra dobott „vörös ördögök” hőstetteiről, amely mindig egy-egy huszárezred vagy zászlóalj megsemmisülését jelentette.

A katonaság mindenhez nagyszerűen értett csak a hadviseléshez nem, amit nem is lehet felróni, hiszen minden ember életéből csak három évet loptak el a kötelező katonai szolgálat címén. A német parádék és cifraságok a legteltesebb mértékben átültődtek. A díszmars, a fegyverfogás, az örökös gombpucolás, a szabályszerű szalutálás pontos tudása volt a legfontosabb.

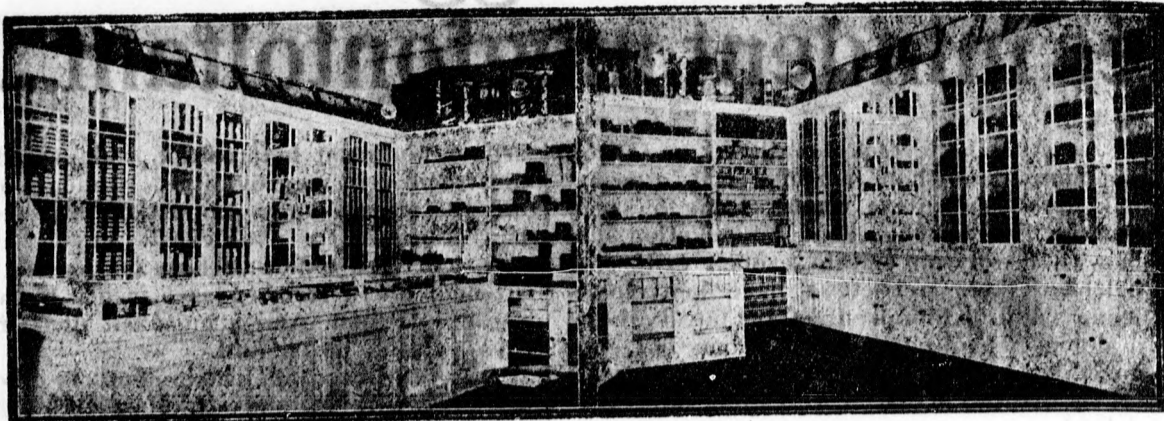
A mindenféle lim-lommal megpakolt katoná negyven kilót cipelt a hátán, s ha elegett nem tudott fölkelni. A tiszték hosszú kardjaikba botlottak a terepen minduntalan, de a viláért le nem tették volna: Forsíft volt. A híres csukaszürke egyenruha pedig a lehető legszebb kontrasztot képezte a tereppel.

Az első háborus napokban hős például az volt aki egész figurával kiállt az ellenség elé. Lebujni szégyen volt és gyávaság. Le is szedték őket a szerbek egymásután. Mi pedig gímen is láttuk őket. Zöldesbarna ruhájukban láthatatlanná váltak. Felszerelésük csak a legszükségesebbekre szorított, vagy egyáltalán nem volt. Fürgék voltak, könnyen mozgogtak előre-hátra. Tüzérségük nagyszerűen célzott: Keveset lőtt és sokszor talált. Ők már megtanulták a balkán háboruban mindazt, amit az osztrák-magyar hadsereg csak véres áldozatok árán és jóval később tanult meg, akkor is tökéletlenül...

Folytatás következik

BARTA I DRUG, fotószaküzlet, NOVI SAD

Dana ucca 22.

Nemcsak Noviszádon, hanem az egész Dunabánságban is jól ismert neve van a Barta I drug fotószaküzletének, amely egyike az ország leggondosabban vezetett és legbővebben felszerelt ilyenü üzleteinek. Az üzletet tíz esztendővel ezelőtt alapították s jelenleg Barta Vilmos szak szerű vezetése alatt áll. Az üzlet nem régen költözött át mostani modern helyiségeibe, amelynek tágas középső termét széleskörűen rendezték be a közönség részére s felszerelték mindazzal a komforttal is, a-

mivel egy modern és nagyjövőü üzletet fel kell szerelni. Az üzlet ragyogóan tiszta fehérségben ragyog és a vevőnek jól esik belépni ebbe a ragyogó tisztaságba. A raktár dusan fel van szerelve és a fotóamatőr mindent megkaphat, amit csak a mai modern fotótechnikától kívánhat.

A szaküzlet már esztendőök óta a legsebben feldolgozza a fotóamatőrök képeit és ezzel a nagy fővárosokban divó szokást vezette be és nagy népszerűsége tette szert a leszállított munkák szoliditásával és gon-

dos kidolgozásával. A nyers felvételeket kivánság szerint a leggondosabban feldolgozzák a legmodernebb felszereléssel állnak a közönség rendelkezésére.

Az uca felé eső fronton a bőségesen felszerelt és modern üzletet találjuk, az udvari fronton van elhelyezve a modern laboratórium, az iroda, valamint a gazdag raktár. A cég az egész ország területére szállít és valóban megérdemli azt a nagy érdeklődést, amely mindenünnen megnyilvánul irányában.

Barth Domonkos, dobozgyára

Noviszád, Veliki Liman

Barth Domonkos dobozgyárát, amelynek jelenleg az egész országban igen jó hírneve van és minden felé eszközöl szállításokat, 1872-ben alapította a jelenlegi tulajdonos édesatyja, Barth Károly. A dobozgyárát akkor a Zrinyi Ilona uccában alapították meg és itt is volt egészen a legutóbbi évekig, amikor már a dobozgyár forgalma olyan nagy volt, hogy külön és modern gyárépületet kellett a számára emelni a Veliki Limánon. A gyár teleinte kicsiny üzemmel, de egyre inkább kiépítette üzemét és midőn Barth Domonkos, a gyár jelenlegi tulajdonosa 1907-ben átvette az üzem vezetését, nagyobb lendületet kapott ez a fejlődés, amely napjainkban sem állt meg. A mai modern gyárépületet 1927-ben építették fel a Nagy Limánon, a Radnicska uccában, a térsza-

gyár mellett és a legmodernebb gépekkel szerelték fel. A gyárban különböző dobozokat a legolcsóbbtól a legfinomabb kivitelben készítenek. Konfekciós dobozokat, kalap, cipő, ing, torta, különféle desszert dobozokat készít a gyár, emellett pedig cukrászlapokat, tálcákat, tortacsipkéket, húzott dobozokat, mindenfajta gyógyszeres dobozokat, zacskót, puderesdobozt, elsőrendü falemezeket fehér, barna és szürke színben, szignatur vignettákat, kaucuk bélyegzőket gyári árban, nagyban és kicsinyben szállít. Nagyobb megrendeléseknél a cég a vevőt a legnagyobb kedvezményben részesíti. A gyár kiszolgálása mindig azonnal történik és arra nagy gondot fordítanak, hogy minden egyes megrendelő csakis elsőrendü árut kapjon.

Fazsaluzinokat,
Vas-, „Perziene“ biztonsági zsalukat,
Rips-szővedékrolókat,
„Floss“ vászonrolettákat,
Markise előtetőket,
Napellenző szerkezeteket,
Üzleti portálokat vasból és fémből,
Felvonókat, lifteket,
Vaskapukat, -ajtókat és -rácsokat,
Vasárbócokat, -tetőszerkezeteket,
-kioszkokat, -pavilonokat
-kazettákat és -szekrényeket,
Drótfonatrácsokat, vaskürtöket
és kéményeket, diszrácsokat,
Templomablakokat és haranglábakat,
valamint kereszteteket,
Villámhárítókat,
Különböző tartányokat, csigalépcsőket,
Takaréktűzhelyeket és mindennemü vas-
konstrukciókat és épületlakatosárukat.

A noviszádi nemzetközi kiállítás és mintavásár egyik legnagyobb attrakciója a Bernold Szilveszter cég elsőrendü gyártmányai

A noviszádi nemzetközi kiállítás sorában osztatlan érdeklődést kelt a Bernold Szilveszter cég kiállítási fülkéje, mely szemléltetően mutatja be a országoshirü cég gyártmányait.

A Bernold céget néhai Bernold Lipót alapította 1885-ben s a cég kezdettől fogva mindennemü redönyök, valamint az épületlakatos munkák előállításának szentelte magát. 1910-ben belépett a cégbe az alapító fia: Bernold Szilveszter, miután ugy itthon mint a külföldön végzett szakkiképzését befejezte. Ezen alkalommal a cég „Bernold Lipót és fia“ névre alakult át. Gyártmányai már abban az időben is kiváló hírnévnek örvendtek s az összes kiállításokon főleg Párisban, Londonban és Rómában a legmagasabb kitüntést nyertek.

Az alapítónak 1916-ban bekövetkezett halála óta Bernold Szilveszter az egyedüli tulajdonosa a vállalatnak. A cégnek már

alapítása óta alapelve volt: mérsékelt árak mellett praktikus, időszerű konstrukciókat nyújtani a legjobb és legcélszerűbb anyagok felhasználásával, a legszolidabb kivitelben.

Gazdag, hosszúéves tapasztalatok, idősebb, szakértő és jóliskolázott tisztviselők illetve munkások, valamint a gyárnak kiváló és modern berendezése kezeskednek ugy a cég mint a gyártmányai állandó fejlődéséről. Ma már kitünő gyártmányai révén nemcsak hazánkban, de az egész Balkánon ismert és becsült nevet szerzett magának a cég. A gyár átlagban 100 munkást alkalmaz és gyárt:

Acélredönyöket,
„Detektiv“ görredönyöket,
„Stora“ görredönyöket,
„Bostrick“ tolórácsokat,
„Esslingeni“ farednyöket,

SCHIFF A.

ponyva és zsáknagykereskedés
NOVISZÁD, Futoški put 2.

A Schiff A. cég neve ma már fogalomná vált az egész országban mint a ponyva és zsáknagykereskedés vezető cége. Schiff A. az idei noviszádi mintavásáron ismét speciális pavilonnal vesz részt, amint azt még az első noviszádi kiállításon is tette. Az eredeti pavillont 1923-ban állította ki a cég és azt akkor Öfelsége részére vásárolta meg az apatini erdőgazgatóság vadászsátornak. A cég most ennek a pavilonnak a másolatát készítette el még szebb kivitelben és vesz részt a noviszádi mintavásáron vele.

A céget, amely harminc esztendeje áll fenn, 1900-ban alapította Schiff A. és eleinte csak kicsinyben kezdett dolgozni. Az üzlet vezetését 1910-ben vette át a mostani vezetője, Hajós Gyula, aki az üzletet teljesen modern alapokra fektette és hatvan villanyerőre berendezett géppel szerelte fel elsőnek vezetve be Jugoszláviában a ponyva és zsák konfekcionálását. A cég amelynek szoliditása ismeretes, ma is az első helyen áll az országban és óriási raktárral rendelkezik. Eddig öt kiállításon vett részt és aranyéremmel van kitüntetve. A cégnek Beogradban is van fiókja és az egész ország területére szállít árut.

Hogyan emeljük üzletünk forgalmát?

A modern reklám eszközei. — Olcsó és hatásos reklámok

A mai nehéz gazdasági viszonyok fokozott erőfeszítésre kényszerítettek kereskedőt, iparost egyaránt. Előbb-utóbb minden kereskedő és iparos rájön arra, hogy azok a módszerek, a reklámnak azon eszközei, amelyek jobb gazdasági éveken elegendők voltak arra, hogy a fogyasztóközönség figyelmét a kereskedő, vagy iparos cikkére felhívják, ma már távolról sem elégti ki a nagy konkurrencia pergőtüzében álló kereskedőt, vagy iparos igényét.

A mai nehéz idők fokozottabb mértékben követelik, hogy

az árusító minden rendelkezésére álló eszközzel felhívja üzletére a fogyasztó figyelmét.

Igy az üzlet külseje a kirakatok modern felszerelése, az izlése feltűnő, szembeöltő cégtáblák, mindmegannyi hangos ügynökei minden kereskedőnek.

Jugoszláviában a kirakatok külső és belső felszerelésének, üveg, réz, nikkel stb. berendezésének kérdésével, valamint a modern és raffinált fényhatásokat elérő cégtáblák készítésével, a legújabb külföldi kutatások eredményének felhasználásával egyedül a

noviszádi „Alba” üveg- és tükörpar por-tál-kirakat felszerelő és reklámtábla osztálya foglalkozik.

Miután nem csak az egyes cégek magán

érdeke, hanem közérdek is az, hogy a város külső képére oly nagy befolyással bíró üzletek külseje méltóan reprezentálja az egyes városok kereskedelmét és iparát, felhívjuk olvasóink figyelmét az „Alba” gyár kirakat és cégtábla osztályára, Zselyeznicška uca 53, továbbá a noviszádi áruminta vásár főépületének második termében levő kirendeltségére.

Mindenki jól teszi, ha a fenti gyárhoz fordul, ahol, mint ahogy meggyőződünk róla, a legnagyobb készséggel állnak az érdeklődők rendelkezésére.

A gyár minden különköltség felszámítása nélkül kiküldi tervező mérnökét

és költségvetéssel szolgál. Megjegyezni óhajtjuk, hogy a modern kirakatberendezés és cégtáblák előállításai költségei ma már olyanok, hogy azokat minden kiskereskedő is könnyű szerrel viselni tudja.

lepő gyorsan leszállíthatja a megrendelt árut s ami a legfontosabb a készítmények árai meglepően olcsók és versenyképesek.

Ezúton is figyelmeztetünk minden érdeklőt, különösen az építési vállalatokat erre az iparvállalatra. Aki építeni óhajt, az feltehetően kérjen ajánlatot az uradalmi igazgatóságtól Starifutog, vagy érdeklődhet telefonon is Noviszád 21-42 számon.

Végül megemlítjük még azt is, hogy a futogi uradalom téglagyárának gyártmányából Futakon és a környékbeli falvakban már a múltban is igen sok épületet építettek s újabban Noviszádon is sok neves építőmester és vállalkozó is már innen szerzi be anyagszükségletét.

Tüzifa és szénkereskedés

Pacik István és Fia Novisad, Vásártér (Obor)

Raktáron tart mindennemű tüzfát, felsősziléziai gázkocszot, porosz szenet, retorta faszenet, téglát és cserepet. Kívánatra házhoz szállít. **Telefon 26-10**

Mellett tüzifa szükségletét beszerezne tekintse meg raktárunkat

Üzembem megtekinthető

28-30 HP stabil szivógázmotor generátorral, Jindrich deráló, kötőrő, transzmissziók, szíjtárcsák stb. eladók

Gausz János

Noviszád, Futoski put 66.

PUTNIK MÉNETJEGYIRODA

a noviszádi nemzetközi kiállításon saját pavillonjában díjmentes felvilágosítást ad az összes kiállítási ügyekről, a jugoszláv turisztikáról és minden ebbe a szakmába vágó propagandáról. —

A futaki uradalom feltűnéstkelő pavillonja a noviszádi kiállításon

Ha belépünk a noviszádi nemzetközi kiállítás és mintavásár területére, a bejáratától jobbra szemünkbe ötlök egy kis pavillon szerű épület, mely díszére válna bármely parknak, szőlősnek avagy gyümölcsösnek. A kis épület nyers falazó téglából épült és lépcsőn jutunk be a szobáscskába, az épület háta mögött pedig egy kis kertecske van és így amint már ezen rövid leírásból kitaláljuk, igen kellemes látványt nyújt a szemlélőknek.

Természetes hogy mindenkinek a kíváncsiságát felkelti ez a miniatűr épület, mely pár óra alatt nőtt ki a földből, mintha oda varázsolták volna, hogy demonstrálja mire képes Noviszád és környékének ipara.

Az épület homlokzatán van egy tábla, melyen büszkén díszlegat:

Cigljana vlastelinstva Futog

és amely sejteni engedi, hogy tulajdonképpen mire szolgál ez az épület.

Sokak előtt ismeretlen, hogy a közvetlen szomszédságunkban Futakon még 1907 évben egy urasági téglagyár lett építve, amely legmodernebb eszközökkel van felszerelve. A gyár nagyarányu kifejlődése elé hosszú időn át különböző akadályok gördültek. A legnehezebb és legnagyobb úgyszólván áthidalhatatlan akadálynak látszott

az a körülmény, hogy a téglagyár termékeit tengelyen kellett az állomásra szállítani.

A gyárépület közvetlenül a starifutogi állomás mellett van és ez év tavaszán sor került a gyár teljes reorganizálására mellett arra is, hogy a vasútállomást iparvágánnyal kötötték össze. Ezen nagyarányu beruházást igénylő munkálatokkal az uradalom elérte, hogy néhány perc alatt a kis vagonok az állomásra szállítják a gyárban előállított téglaneműket.

Mivel a gyár fel van szerelve a legmodernebb eszközökkel és a nyersanyaga is a legjobb minőségű amit el lehet képzelni, így előállításra kerülnek: falazótégla (közönséges és speciális) kemény klinker, kelek oszloptégla, kut tégla, falburkoló tégla nyers falazáshoz való egynegyed, két negyed, három negyed és négy negyed nagyságban, — amiből az uradalom e kis minta épületet építette, — továbbá járda burkolásra alkalmas tégla, melyeket a gyár hat és négyszögű formában állít elő, lépéső tégla és végül tető cserép.

Mindezeket a téglafajtákat a gyár — mely évi három és fél millió kapacitása — megrendelésre 20—25.000 darabot szállíthat mivel naponta 25—30.000 darab téglát képes kitermelni.

A jöminőségű áru mellett figyelemre méltó körülmény, hogy a gyár ilyen meg-

Az idei szezon legújabb, legdivatosabb és legizlésebb eredeti bécsi mintái megérkeztek, ugyancsak storr, függöny, miljö, futó, falvédő, ágyterítő és ággyarnitúrák, fehernemű és ruhaminták, melyeknek előnyomatását, valamint kidolgozását a lehető legjutányosabb áron végzem!

Kézi és géphímző terem. Gombáthuzás

Azsurozás és endlizés, szmirna szőnyegek nyírása, divatos csipkék és mindennemű kézimunka-keλλékek a legolcsóbb áron beszerezhetők:

NAGYFEJEŐ

kézimunkaüzletében:
NOVISZAD
Kraljica Marija ut 2. sz.
(az új hidhoz vezető uton)

Tekintse meg kiállítási pavillonomat!

NEVEGYEN

csak nézze meg áruinkat.

Csodálkozni fog!

Raktáron tartjuk a rőfös-
szakma minden kincsét
a legolcsóbb napi áron!

KARA és FRATRICSEVICS

„Az ōrangyalhoz“ Futaki ut 48
(a villamosmegállival szemben)

Apatini Sörgyár r.t.

Ajánlja elsőrangú

Vojvodsko és salon sörét

Noviszádi fiók :
Futoski put 101
Telefon 23-21

Költözködés miatt CSILLÁROKAT

olcsó áron árusítom
GELB, NOVISAD, FUTOSKI PUT 2

Tekintsék meg

novisadi kiállításon
levő pavillonunkat!
SCHOMANN és BAUER

CEMENTÁRU ÉS MŰKÖGYÁR, NOVISAD

Narodna Menza

OSIJEK, Kapucnska 8.
Royal szállóval szemben
Elsőrendű magyar konyha.
Bácskaiak találkozóhelye.
Komplett 5472
Ebéd 13' - dinár
Vacsora 10' - dinár

Különféle használt
személy- és teher-

autók

Fordson traktor és
új traktor-ekék üzlet-
átszervezés miatt rend-
kívül olcsón ELADÓ.

WEIGAND

autógarázs, Szubotica
P. Kujundžićeva ul. 4.
Telefon 61. 5504

ERTL BALINT

ékszerész, órák és látászéző

Szép választék a legkülön-
félébb ékszerek, drágakö-
vek, arany, ezüst, prima
china-ezüstárak, zseb- és
faliórákban. Ékszerek át-
alakítását, órák, vala-
mint minden e szakmába
vágó tárgyak javítását a
legjutányosabban eszközöm

Noviszád, Kr. Petra 30
(róm. kat. hitközség palotájában)

Fegyver

és

lőszer-

kereskedés
és
javító üzem!

Nagyban és kicsinyben

Kérje
a legújabb
képes árjegy-
zékemet

5 din. beküldése
ellenében, vásár-
lás vagy javítás
esetén és viszont-
eladóknak, va-
dász társaságok-
nak díjtalanul!

Tekintse meg
a kiállítási
pavillonomat!

Irsay

József

Novisad IV,
(Petrovaradin)
Flókküzlet: Trg
Knjeg. Zorka 13
(volt Buzatér)
Telefonsz. 28-14

12 havi részletfizetésre is kaphat
Philips rádiókat

világmárkás
gramfonokat
és legújabb sláger
lemezeket!

Zongorák

pianinók, harmoniumok, vonós- és fuvó-
hangszerek, teniszverők és labdák
olcsóbb, mint bárhol

TRUPPEL hangszer műtermében
Novisad, Duna ucca 17
Telefon szám: 26-69

Mindenféle nyomdai
és könyvkötészeti
munkát elsőrangú
technikai kivitelben
és kedvező árban
ajánlunk Önnek!

Városi nyomda
és könyvkötészet
Szubotica

Színház ucca 2. Tel. 180

O Abba a lakásba, ahol

TILOS **NARAG-CLASSIC-**
fűtés van, a télnek
tilos a bemenet
MIÉRT?

MERT
60

Alapított 1903

Spirka József
műszaki vállalkozó
Novisad, Ljubljanska 21

Elvállalja: Vízvezeték, csatornázás, gőzfürdő, bármilyen rendszerű központi fűtés, szellőztetés szárító berendezések tervezését és kivitelét.

Költségvetésekkel díjtalanul szolgál.
Elsőrendű referenciák

0/0 tüzelőanyag megtakarítása mellett a **Narag-Classic** melegvízfűtés lakását egyenletesen kellemes hőmérséklettel látja el.

ZORKA

Első Jugoszláv Kémiai Részvénytársaság

SZUBOTICA

Sürgőnycim: ZORKA Szubotica

Telefon száma: 3-19 és 3-18

98-99 százalékos rézgálicot

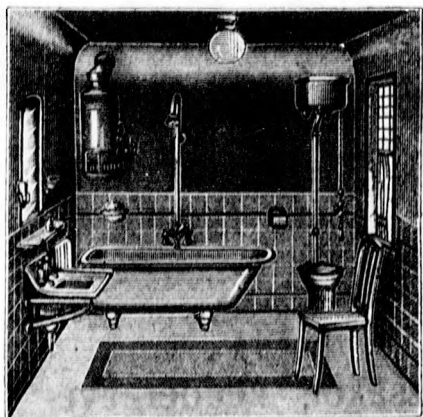
kénsavat, sósavat, superfosfátot, glaubersót, kristálysódát és akkumulatorsavat.

5508

A kiállítás szenzációja!

HANDLER & GROSSMANN

PAVILLONJA

FÜRDŐBERENDEZÉSEK

csövek, légszesz, víz- és gőzvezetési felszerelések, szerszámok és műszaki cikkek.

Megbízható kiszolgálás.

Szolid árak.

Kérjen árajánlatot!

A kiállítási pavillonban teljes fürdőszobaberendezés nyomban megtekinthető. Autogelzir.

Az azbeszes fayence lapokat

BAUMIVO

közismert noviszádi keramikai vállalata készítette.

A NARAG

fűtési berendezést

SPIRKA JÓZSEF

4385 készítette.

Kohn Gyula József

rövid-, kötött- és szövöttárak nagykereskedése

Alapított 1868.

A „kék lóhoz“

NOVISZÁD, Kralja Aleksandra ulica 11. sz.

A közeledő karácsonyi ünnepek alkalmából felhívja a t. közönség szives figyelmét

játékárukban és karácsonyfa - diszekben

dusan felszerelt raktárára. Megtekinthető vételkényszer nélkül Kralja Aleksandra 11. szám alatti üzletben.

Telefonszám 21-40 - Sürgőnycim: JULES Noviszád

A noviszádi kiállítás tartama alatt a közismert, nagy és modern áruház:

Eduard Krausz

Noviszád

összes áruinak árát mélyen leszállította. Keresse fel okvetlenül Krausz Ede cég tiz pavillonját a noviszádi kiállításon és tekintse meg a kiállított árut. Megtekintés után ne mulassza el az alkalmat a cég Kralja Alekszandra uccai kirakatait és helyiségeit megtekinteni minden vételkényszer nélkül.

A csehszlovák ipar pavillonja

a noviszádi nemzetközi kiállításon

Noviszád, póstafiók 138.

Érdeklődők díjmentes felvilágosítást kaphatnak kereskedelmi, szabadalmi és vámügyekben amelyek a csehszlovák gyár-iparra vonatkoznak.

Tekintse meg pavillonunkat!

Fonó- és kötél- verőgyár r. t.

Odzsaci

készít: mindennemű kenderzsineget, kötélárut, kenderzsákot, kenderhevedert, kenderfonalat, kévekötőt, szőlőkötözőzsineget kenderből, ezenkívül az ujonnan berendezett jutefonodában és juteszövődében mindennemű

**Jutefonalat,
Juteszövetet és Jutezsákot**

továbbá szalmazsákot és mindennemű más juteárut. Kérjen árajánlatot!

Uraknak

Épen olyan fontos, mint a hölgyeknek, hogy jól legyenek öltözve. Jó öltözködésnél nem az a fő feltétel, hogy minnél drágábban vásárolják a szükséges ruhadarabot, hanem az, hogy minnél nagyobb választék álljon rendelkezésére a szükséges ruhadarab megválasztásánál.

Ettől az elvtől vezéreltetve az idei őszi és téli idényre valódi angol szövetekből óriási mennyiséget vásároltam, úgy, hogy bátran állíthatom, hogy mindenki talál izlésének megfelelő árut és előnyös vételeim folytán szolid árakat is biztosíthatok.

A férfiszövet ujdonságok mind megérkeztek

Tisztelettel

Vujkovics Pero
Szobotica

GROSZ ÉS LAZIĆ NOVI SAD

Norinbergi-, rövid-, szövött és kötött áruk nagykereskedése a Vasemberhez. Tel. 22-52

Solingeni acélárak, játék és tűárak, dohányzó és toilett-cikkek, harisnya, kötött és szövött áruk gyári lerakata Nagy választék mindenemű bazárárakban. — 4351

BÖHM ÁRMIN

fűszer- és gyarmatáru-
ügynökség

bizományi üzlet

papirgyári lerakat

4360

Novisad, Laze Kostića ul. 15.

Telefón: 22-26.

Sürgöncim: Hermes.

SKODA

TRAKTOROK

AUTOMOBILOK

s leggazdaságosabbak, a legtartósabbak! - A noviszádi kiállításon külön pavillonban!

Felvilágosításokat ad:

AUTO-SKODA, NOVISZAD

Pasicseva ulica 31.

Hölgyeim! Ne busuljanak,

mert férjeik nem fog-
nak haragudni, ha
őszi bevásárlásaikat

Jakovljević és Keszler

cégnél eszközlik, hol
a legszebb és leg-
ujabb anyagokat,

mint:

**Tweed őszi kabát
és ruhakelméket
férfi szöveteket,**

valamint
selymeket:

**Flamingo,
Tiflis E. Crep
Romain**

divatszineken és
nagy választékban
a legolcsóbb áron
kaphatók!!!
Legnagyobb raktár
vászon és zephir
árúkbán!

Autógejzir

Megtekinthető:

Handler és Grossmann

fülkéjében a nemzetközi mintavásáron

Özzünk és fürödjünk

gázzal

irodájában

Megrendelhető a noviszádi Gázgyár városi

Beck

Papirkereskedése és
könyvkötészete

NOVI SAD

Futoški put br. 96.

János

Az összes iskolacikkek, író és rajzszerkek állandó nagy raktára.

Saját készítményű üzleti könyvek, képeslapalbumok és emlékkönyvek nagy raktára.

A legkényesebb ízlést is kielégítő dus választék divatos levél-papírokból és képeslapujdonosságokban.

A legmodernebb gépekkel és anyagokkal berendezett könyvkötészet, elvállalja úgy egyes könyvek, mint egész könyvtárak bekötését díszes és egyszerű kivitelben, térképek és tervrajzok kasírozását, valamint minden e szakmába vágó munkát a legolcsóbb árakon.

**Okmánybélyegek,
levélbélyegek és
dohányárda**

PHILIPS

rádiókészülékek

a noviszádi nemzetközi mintavásáron
megtekinthető a következő cégeknél

Truppel Béla

B épület, I. emelet 448-450 sz. fülke

Hirsch testvérek

A épület, földszint 63-69 sz. fülke

Teofanović Radojica

A épület, földszint 87-90 sz. fülke

Kurtz Kornél

A épület, földszint 73-82 sz. fülke

Brandecker Ferenc

posztógyára - mint betéti társaság

KULA (Bačka)

GYÁRTUNK: nőknek és férfiaknak minden évadra különféle minőségű kammgarn- és cheviot-szöveteket és egyenruhaposztót minden elképzelhető célra.

A hazának jó szolgálatot tesz az, aki a hazai ipart támogatja. Minek angol és cseh árut venni, amikor a miénk is oly jó és lényegesen **olcsóbb?**

Aki tőlünk vásárol, tiszta gyapjuból készült árut kap, amely még akkor is értékes, ha már csak rongy, tartóssága pedig felülmúlja a pamuttal és műselyemmel manipulált olcsó, de értéktelen árut.

Lerakatunkban Noviszád, (Kralja Aleksandra ulica 20) a legkisebb mennyiséget is vásárolhatja.

A kulai márka ma már fogalom!

**TEKINTSE MEG
KIÁLLÍTÁSUNKAT
A MINTAVÁSÁRON!**

KRAMER TESTVÉREK

drót, drótszeg, drótáru és vasszerkezeti gyár

NOVI SAD, Mali Liman

Gyárt:

négysarkos fonatokat, hatsarkos Merkur fonatokat, Herkules (Hungária) fonatokat, a legolcsóbb versenykivüli árakon.

Gyárt:

minden fajta drótszöveteket közép, erős és extra erős kivitelben és légyszöveteket.

Gyárt:

vas, horganyozott és vörösrevezett vasdrótot 0.2 mm-től egészen 8 mm-ig minden számban.

Gyárt:

szeget minden nagyságban, tűskedrót, butorrugót és minden elképzelhető egyéb drótarut.

Gyárt:

díszes vasrácsokat, kerítéseket, kapukat, ajtókat, vasablakokat, plélábtörlőt, vaságyakat, vaságybetéteket, stb. stb. Kérjen képes árjegyzéket!

A noviszádi nemzetközi kiállításon és mintavásáron
saját pavillonomban

Micics és Kamler

szerb vászon és selyemgyárának saját készítményei:

Legfinomabb szerb vászon, Wassertuch, különböző törülközők, angin, külön selyemosztály: crepe de chine, crep bango, crep georgette, crepe satin, selyem ripsz, toile de soi, marceline, selyemkendők, burette férfiszövetek részére, továbbá a kiváló minőségű svilenac valamint más különböző selyemáru.

Alapítva 1914-ben. 120 munkás
Saját villanyközpont, modern
gőzgépberendezés. - Tekintse
meg a gyár pavillonját!

ÜVEGÁRUK

és márkás porcellán-servisek; dísztárgyak; alkalmas nászajándékok és teljes stáfirok legolcsóbban!

Komercáruban kereskedők részére nagy választék!

Legolcsóbb árak.

JURSZIK JÁNOS cégnél, KULA

4358

Fárbás István

faszobrász - esztalgályos üzem

KULA

Szállít mindennemű szobrász- és esztalgályosmunkát, minta, rajz vagy árjegyzék szerint. Vállalja a legmodernebb ebédlők, hálók, templomoltárok stb. stb. faragását. — Raktáron tart szobrász- és esztalgályosárut nyers és kidolgozott állapotban. — Vaskereskedők és asztalosok legjobb beszerzési forrása!

Treuer György, Kula

szállít nagyban fekete kötött **CIPÖKET:**

4357

talpnélküli páronként: Gyermek: 1-7-ig 8 dinár, férfi, női 8-16-ig 12 din. Bőrtalppal 1-7-ig 20 dinár, 8-16-ig 30 dinár.

A **Reggeli Ujság** részére

hirdetéseket és előfizetéseket

Kulán

és környékén

PLEESZ PÁL

ottani munkatársunk vesz fel

Figyelem! Figyelem!

Mindennemű

épület és lóveretet

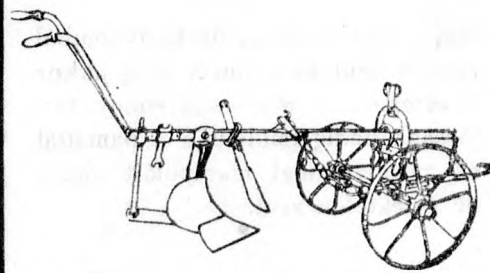
elsőrendű kivitelben, jó anyagból és olcsón

'HERKULES' fémárugyártól

Kulán szerezheti be.

Ha nem ismeri még gyártmányainkat, kérje **MÉG MA** képes árjegyzékünket!

4356

Mezőgazdák!

Sok pénzt takarítanak meg, ha ajánlatot kérnek egyes és kettes ekéinkről, altalajlazítóinkról, fogasainkról acél fogakkal, lánchoronákról és minden más mezőgazdasági eszközről;

Polich és Varga ekegyára Kula

A novisadi mintavásáron kiállítási pavilonunk van. — Okvetlenül nézze meg kiállított ekéinket! — Árjegyzékkel, leírással mindenkinek díjtalanul szívesen szolgálunk.

DUNGYERSZKY LÁZÁR

SÖRGYÁRAI

NIS

VELIKI BECSKEREK

CSIB

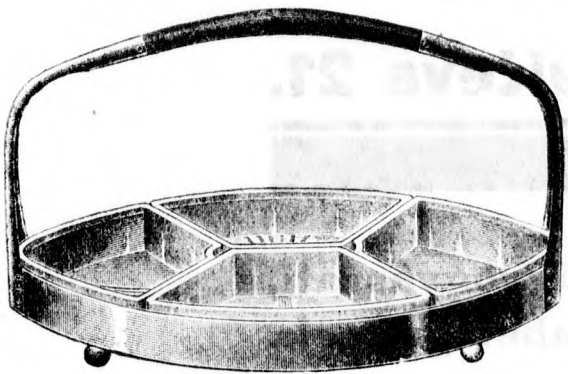
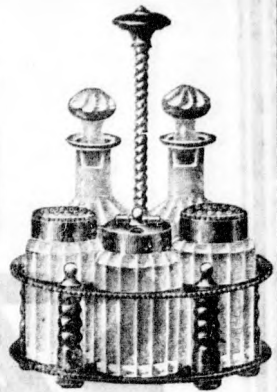
VILÁGOS ÉS BARNA SÖR, VALAMINT KÜLÖNLEGESSÉGI SÖR
Á LA PILSEN

Külön is felhívjuk a nemzetközi vásár látogatóinak figyelmét az elismert noviszádi cég:

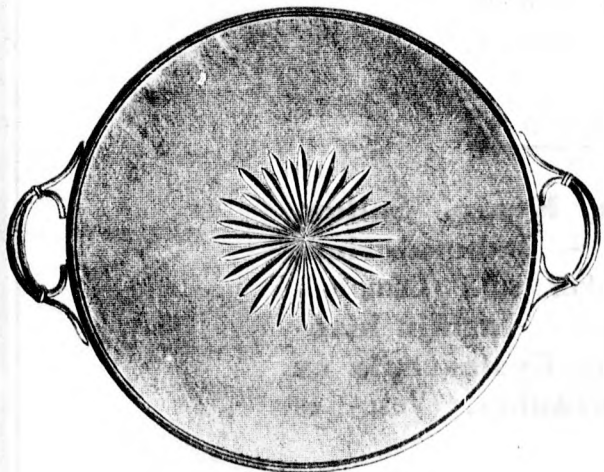

NISEVIC'S SZÁVA

kiállítási pavillonjára.

A modern háztartás szükségleteinek praktikus meg-
 érzése, párosulva rendkívül
 jó ízléssel, ennek a cégnek
 — fennállása 14 év alatt —
 vezető helyet szerzett a Vaj-
 daságban.

A kiállítási pavillon azon-
 ban, amely önmagában is
 valóságos látványosság, csak
 töredéke ama nagy válasz-
 téknak, amelyet a cég üzleti
 helyiségeiben:

Kralja Petra ul.

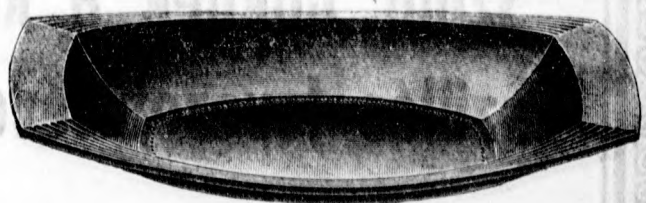
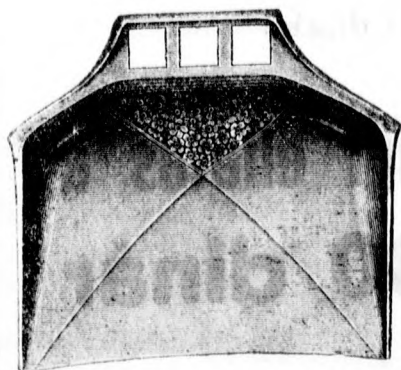
10. szám alatt

gazdagságban és méltányos
 áron nyújt a látogatóknak.
 Minden, amire a konyhában
 és háztartásban szükség van,
 a legegyszerűbbtől a leg-
 pompásabb kivitelig, minden
 megtalálható itt, miért a ki-
 állítás egyetlen vidéki látogatója se mulassza el, hogy a kiállítási pavillon mellett a

Nisevics Száva

cég üzleti helyiségeit is meg-
 tekintse.

PARK SZANATORIUM

A vasutállomás közelében

Interurban telefonsz.: 70

Szubotica, Ivan Antunovičeva 21.

**Szülészeti, sebészeti, urológiai, nőgyógyászati,
bel-, ideg-, orr-, fül-, gége- és szembetegeknek.**

Diagnosztikai osztályán három nap alatt a szükség
szerinti összes vizsgálatok elvégeztetnek.

S z a b a d o r v o s v á l a s z t á s !

Röntgen (diagnosztika és therapia) **Diathermia, Kvarc, Sollux, Hydrotherapia, villanykezelés** (Vierzellenbad). — **Laboratorium** (Gerincvelőfolyadék - Wassermann vizsgálata. Vércukor stb.) (Lumpbal-punctio ambulanter). **Pneumothorax** (Légmellkezelés). **Insulin hízókúra.** Cukorbetegek diétás beállítása. **Orthopedia, Cystoscopia és vesevizsgálatok. Pyelographia, Cholecystographia.** (Vese- és epehólyag Röntgen felvétele.)

Állandó bennlakó orvos. Betegszállító lift. Fényjelző csengő. Telefon. Rádió. Hideg-meleg folyóvíz. Központi fűtés. — Szobák, lakosztályok fürdőszobákkal, balkonnal. Társalgó. Terrasz. Napfürdő. Diétás konyha.

Zárt idegosztály. - Alkohol, morphium, cocain elvonó kurák!

Munkásbiztosító pénztári és egyéb betegsegélyző egyesületek (Merkur),
Önálló iparosok, vasutasok tagjainak n a g y k e d v e z m é n y !

Önálló, modern szülészeti osztály. A szülések narkózisban
végeztetnek. - Mérsékelt árak! - Méltányos műtéti díjak!

**Szülő nőknek a klinikai osztályon 8 napi ellátás a
szülés levezetésével együtt csupán 1500 dinár**

Általános feltűnést kelt a noviszádi kiállításon a Kulpin-gyár gyönyörű pavillonja

A gyár évi produkciója 230 vagon

A noviszádi „Kulpin“ konzervgyár r. t., amely

a noviszádi nemzetközi kiállításon szenzációs pavilonnal vonul fel s amely az ország legkiválóbb konzervgyára,

különböző főzelék, gyümölcs, hus, kávé és egyéb konzerveket készít. A gyár vezetősége

A gyárban a legnagyobb rend és tisztaság uralkodik.

A munkálatok nagy részét automatikus gépek végzik, úgy hogy emberi kéz alig jut érintkezésbe az anyaggal.

A gyártás szellős és kitűnően temperált helyiségekben történik és a készáru

azonban kilátásba vette, hogy más élelmiszer konzerveket is fognak gyártani. A gyár évi teljesítménye nyers áruban körülbelül a következő: paradicsom 1 millió 500.000 kg, zöldborsó 180.000 kg, zöldbab 60.000 kg, gyümölcs 200.000 kg, hus 250.000 kg, uborka és paprika 60.000 kg és 50.000 kg más nyersanyag,

összesen körülbelül 2,300.000 kg vagy

is 230 vagon.

A konzervek nagy része leginkább a belsődonon kel el. A nyersanyag legnagyobb részét a gyár a kulpini és kamendini gazdaságból szerzi be, amely

Dungyerszki Gyóka, a Kulpin elnökének tulajdona,

aki a Kulpin gyár részvényei többségének birtokában van.

külön hűvös helyiségben van elraktározva.

A Kulpin pavillonja a kiállításon óriási feltűnést kelt

és a közönség tömegesen látogatja az izléesen és művésziesen berendezett hatalmas fülkét. A konzervgyár legutóbb a zágrebi kiállításon is részt vett és ott is általános feltűnést keltett gyártmányaival.

Azt hitte... A minap egy külföldi gyáros érkezett Kulára, hogy vevőjét egy üvegáru nagykereskedőt látogasson meg. A vizsgálat és megismerés után a következő szavakkal fordult a kulai kereskedőhöz:

— En azt gondoltam, hogy Kula sokkal nagyobb, fejlettebb mint amilyen.

— Miután következtette ezt?

— Az Ön rendelései után.

Olvassa el Jurszik János hirdetését.

Miért népszerű a hölgyközönség körében Szattler Jenő noviszádi selyemáruháza

A noviszádi hölgyközönség körében egyik legnépszerűbb áruház az, amelyet Szattler Jenő jelenleg a Jevrejszka ucca 6 szám alatt vezet és amelyet október elsejétől kezdve a Kralja Petra ucca 26 szám alá a volt Boston féle cipőüzlet helyiségébe a Burghardt féle házba helyez át. Az áruház, amelyben kizárólag női selyemáruk kerülnek eladásra, azért örvend a noviszádi hölgyközönség körében olyan nagy érdeklődésnek, mivel ez az áruház bevezette azt a szenzációs újítást, hogy engros árban ad el kicsinyben is selyemárukat.

Uri divat

Az uri divat az idén kalapokban, fehérneműben, nyakkendőben és keztyűkben igen szép újdonságokat hozott, amelyeket nagy választékban és izléeses kivitelben bemutat Önnek vételkényszer nélkül az ismert, szolid uridivat cég: Fuchs György, Novi Szád, Kralja Petra 30.

A férfi izlésének legjobb fokmérője: egy elegáns kalap, szép ing és izléeses nyakkendő. Forduljon hát bizalommal a Fuchs divatcéghez, ahol jutányos áron szerezheti be az Önnek való jó árukat.

Eröder és Fenyő nemzetközi szállító, Noviszád Telefon 22-92 és 25-90. Nevezett cég Noviszádon és a Dunabánságban legjobban bevezetett nemzetközi szállítási vállalat, amely az internacionális szállításokon kívül vámolásokat, fuvarozásokat és reexpediciókat a legköltségteljesen és legpontosabban végez. Nevezett cég a Dunán gyűjtőforgalmat létesített, és így abban a helyzetben van, hogy gyűjtőfuvar díjtételeket számít fel, tehát olcsóbban fuvaroz az officialis hajófuvaroknál.

A cég a Continentális Motorschiffahrt Amsterdam, Jugoszláv ügynöksége, amely vállalat kimondottan csakis motorokkal végzi hajójárait, ezenkívül szállítási ügynöke a Jugoszláv Királyság folyamhajózási társaságnak. A cég néhány hónappal ezelőtt Beogradban Knez Mihajlova 17. alatt fiókot létesített és minden szállítási ügyletet ott is a cégtől megszokott pontossággal és szoliditással intéz el.

Spirka József

műszaki vállalkozó

Noviszád, Ljubljanszka ul. 21

A céget 1903-ban alapította idősebb Spirka József aki 1915-ig vezette az egyre jobban fejlődő vállalkozást. Ebben az évben Spirka János, a jelenlegi cégfőnök vette át az üzletet, aki már előzőleg is aktív részt vett az üzlet vezetésében. Spirka János teljesen modern alapokra fektette és esztendőnk során országos hírévé tette a céget, mely feltétlen megbízható és szolid munkájáról híres. A cég az utóbbi évek során több mint 250 különböző rendszerű központi fűtést készített, a bácskai nagy szanatóriumokat is ő látta el központi fűtéssel és egészségügyi felszereléssel. Végzi családi és bérházak szerelési munkálatait. Elvállal vízvezeték, csatornázás, gőzfürdő, bármily rendszerű központi fűtés, szellőztetés, szárító berendezések tervezését és kivitelét.

Subotička Električna Željeznica i Osvetljenje D. Društvo

Telefon: 507 - VÁROSI ÜZLET - Kr. Aleksandra 8

A fogyasztó közönség kényelmére fenti cím alatt városi üzletet tartunk fenn, ahol az összes villamosvilágítási és erőátviteli cikkek, ugymint **izzólámpák, csillárok és egyszerű világítótestek, villamos főző, fűtő, melegítő és szellőztető készülékek** stb. stb. állandóan raktáron vannak és szolid áron, kedvező részletfizetési feltételek mellett is beszerezhetők.

Igen kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók városi üzletünkben a már közismert legjobb **Dr. Seibt-féle villanyrádiók és hangszórók**. — Kivánatra ezen villanyrádiókat vételkényszer nélkül bárhol díjtalanul bemutatja városi üzletünk.

VILLAMOS HÁZTARTÁSI KÉSZÜLÉKEK, ugymint PORSZIVÓK, PADLÓKEFÉK stb. csekély használati díj ellenében kölcsön is kaphatók városi üzletünkben, Szubotícán.

5515

Industrija

**Weltmann
Leopold**

vas- és rézáru gyár, külön vas és réz
butor osztállyal

**NOVI SAD: Sremska ucca 12 szám
Telefon 20-75, 24-66**

Főbb gyártmányai: patkó, patkósarok, patkógriff, épületvasalások, vagonkatrészek, szerszámok, vas és rézágyak gyermekágyak, éjjeliszekrények, mosdók, ruhafogasok, kályhaellenzők, állványok, sodronybetétek, stb.

Komplett szálloda, kórház és szanatóriumi berendezések.

A gyár és a raktár vételkényszer nélkül megtekinthető.

Ne mulassza el a kiállítási pavillonunkat megtekinteni A épület, I. emelet
255—258-ig

Katalogust kívánatra küldünk

Holik Rudolf

divatárúház

NOVI SAD
Kralja Aleksandra 12

Figyelem!

Saját érdekében tekintse meg a kiállítási pavillonomat, II. emelet 326. szám, hol minden hölgylátogatóm egy sorszámot fog kapni. Ezen számokat a kiállítás utolsó napján kisorsoljuk s két kihuzott számot **d i j a z u n k!**

NOVI SAD
Kralja Aleksandra 12

Figyelem!

Vigyázzon a sorszámra!

i. díj:
Selyem Empriméruha.

II. díj:
Velencei tükör,
Vitrum-gyártmány.

A kisorsolt számokat a Reggeli Ujság-ban fogjuk közzétenni

Már megérkeztek a legujabb párisi és angol őszi ujdonságaim! Óriási választék pompás selymekben, csipkében, ruha-, kabát- és felöltő-szövetekben, szőnyegekben, függönyökben, ágyvetőkben és legjobb minőségű vásznakban! Olcsó árak! Pontos, szolid kiszolgálás!

Ne törje azon a fejét,
 hogy mit vigyen ajándécul a novisadi mintavasárról.

hanem tekintse meg kirakataimat
 és feltétlenül fog valami megfelelőt találni!

Telefon
 28-12

Vételkényszer nélküli szives látogatását kéri

Seidling Pál

órás, ékszerész, optikus és fotókereskedő
 Novisad, Kralja Petra ulica 28. szám

Tüdőbetegségek gyógyíthatók!

Tüdőtuberkulózis - Tüdővész - Szédülés - Köhögés - Száraz köhögés - Nyálkás köhögés -
 Éjjeli izzadás - Légcsőhurut - Gégehurut - Elnyálkásodás - Vérhányás - Vérömlés - Félé-
 lemérés - Asztma - Oldalszurás stb. gyógyítható

Használat előtt

Használat után

Már ezren gyógyultak meg!

Követelje azonnal könyvem az újrendszerű táplálkozásról

amely már sok embert megmentett. Minden megszokott életmód mellett alkalmazható és elősegíti a betegség gyors leküzdését. A testsúly emelkedik és a teljes bemeszesedés megállítja a betegséget. Az orvosi tudomány komoly férfiai igazolják módszerem kiválóságát és szívesen hozzájárulnak annak alkalmazásához. Minél előbb kezdi meg táplálkozási módszeremet, annál jobb.

Teljesen ingyen kapja meg könyvem, amelyből sok hasznos tudnivalót merithet. Akit tehát fájdalmak kínoznak aki gyorsan, alaposan és veszély nélkül szabadulni akar bajától. Irjon még ma! Ismételtlen hangsúlyozom, **teljesen ingyen** s minden kötelezettség nélkül az Ön részéről megkapja felvilágosító munkámat s kétségtelen, hogy háziorvosa is hozzájárul a komoly orvosprofesszortól ajánlott

élelmezésének újjászabályozásához

Az Ön érdeke tehát, ha azonnal ír, ez esetben ottani képviseltem nyomban megküldi könyvem.

Merítsen tanulságot és **erős egészségi ösztönt** egy tapasztalt orvos könyvéből, amely bizalmat és **életvígasztalást** nyújt s mindazokhoz a betegekhez fordul akik a tüdőbetegségek kezelésének mai állása mellett érdeklődnek iránta. Címem a következő:

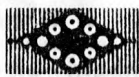
GEORG FULGNER, BERLIN-NEUKÖLLN
 Ringbahnstrasse Nr. 24. Abt. 625

LUSTIG LAJOS

Bank- és váltóüzlet, koncessionált tőzsdeügynökség.

NOVI SAD

Kr. Aleksandra 13. Telefon: iroda 22-03, lakás 22-02

Állami osztálysorsjegyek főárusítása. Vízumok beszerzése a beogradi követségeknél.

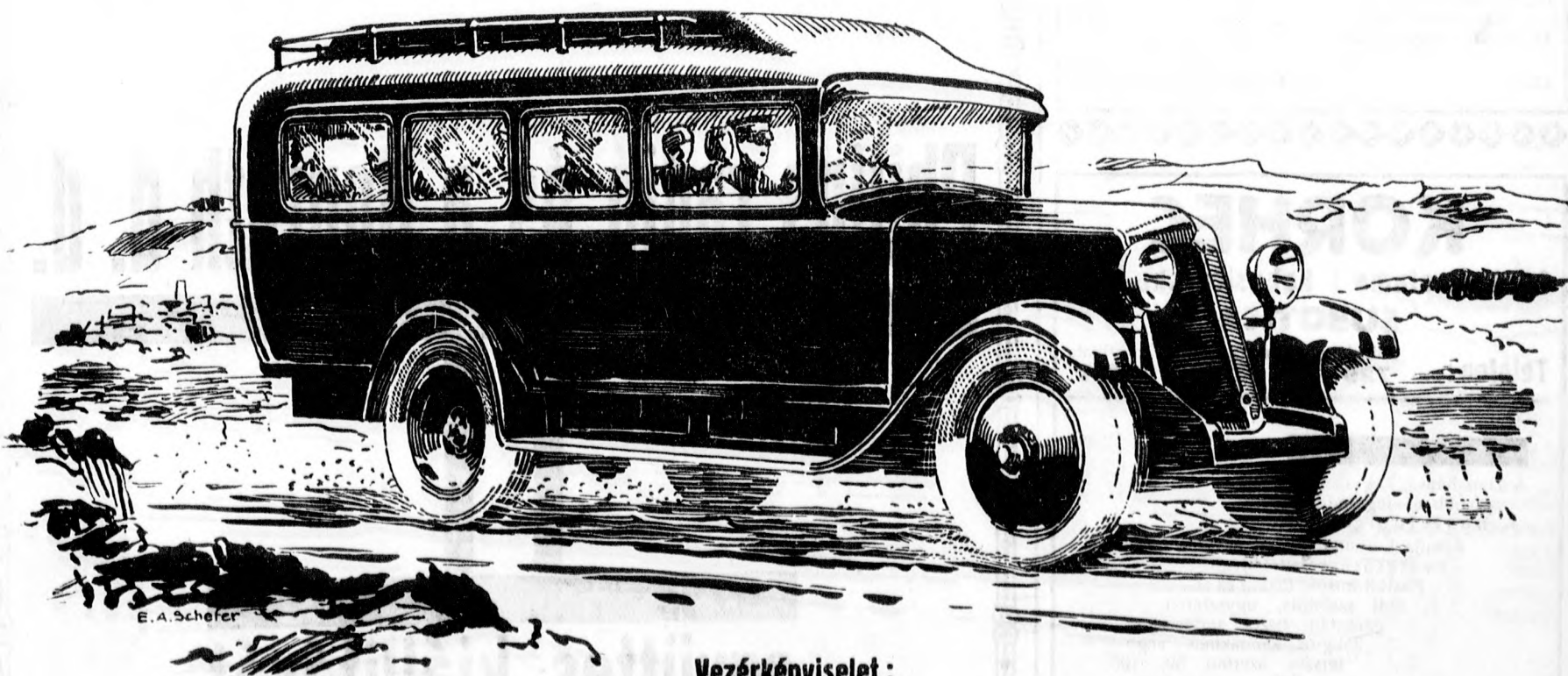

Külföldi valuták, értékpapírok, arany- és ezüstpénzek, dukátok vétele és eladása!

Tekintse meg a noviszádi kiállításon a kiállított

RENAULT AUTOBUSZOKAT

a különálló **RENAULT PAVILLONBAN!**

Vezérképviselet:

KRAUSZ EDE, NOVISZAD

Luxusautók, teherautók, villanytelepek, ipari és gazdasági motorok, tüzelőfecskenők stb. stb.

IRÓGÉPEK

STOEWER RECORD vezérképviselete Jugoszlávia részére

**Részletfizetésre is!
Kérjen árajánlatot!**

A Dunabánság legnagyobb írógépjavitó műhelye! Vidéki javításokat soron kívül vállal

JUST
Novisad, Kr. Petra 30. Telefon 20-95

Telefon 23-64

Keztyű Harisnya Fűző Női fehérnemű

S Z A K Ü Z L E T

FISCHER J. és FIA
Novisad, Kralja Petra ulica 23

SPITZER

szőrmemodelljei
világvárosiak kivitelenben, minőségben és olcsók

SZUBOTICA
Szokolszka ulica 3.
Zagreb, Ilica br. 44.

FEHÉRVÁRI GÉZA

kárpitos
Novisad, (Njegoševa 9

Legelőnyösebb árakon készített mindenféle kárpitozott butorokat

4407

Osztraui és sziléziai szénből gyártott

Gáz-kokszt és kátrány

kapható kicsinyben és vagon-tételben

Városi Gázgyár, Subotica

Van szerencsém tisztelettel értesíteni, hogy 1930 évi október 1-én

női divatszalonomat Noviszádon

a Jevrejska ulica 15 számú házból a Kralja Aleksandra ulica 10 számú házba (ugyanabba az épületbe, amelyben a Jakovljević és Kessler-féle üzlet van) fogom áthelyezni.

Tisztelettel kérem a n. é. közönség támogatását és nagyb. megrendeléseit.

Tisztelettel
PAŠIĆ női divatszalon.

4348

KORHEC

fabrika salame i kobasičarske robe
SUBOTICA

Telefon: Fabrika 729 Glavna radnja 728 Filijala 727

5495

A Dunabánság egyik legnagyobb és legmodernebb húsfeldolgozó üzeme.

Ajánlja I. rendű szalámi és hentesáru készítményeit.

Füstölt húsk, füstölt és sózott szalonna, ugyszintén garantált tiszta sertészsír

25kg-os kannákban, vagy tetszés szerinti 50, 100, : 200 kg-os hordókban. :

A noviszádi kiállításon

tekintse meg a

Philips-rádió és a Konrath d. d.

együttes kiállítását

5496

Vasárnap, 1930. szeptember 28.

A REGGELI UJSÁG KÉPES VASÁRNAPJA

Használat előtt

Igazi vigasztalás idegbetegek részére

a most megjelent iratom. Ebben sok évi tapasztalataim alapján az idegbeteg-
betegségek okairól, kezeléséről és
gyógyításáról tárgyalok. Az egészségnek
ezt az evangéliumát mindenkinék ingyen
küldöm, ha azt a lenti címemen kéri.

Használat után

A köszönőlevelek ezrei bizonyítják, hogy pihenésnélküli lelkiismeretes kutató munkám az emberiség javára szolgált. Aki
az idegbetegek hatalmas seregéhez tartozik
aki szórakoztatásban, tértiszonyban, gyengesémitéző tehetőségben, ideges tejfájásban, álmatlanságban, gyomorbántalmak-
ban, tülrézékenységekben szenved, vagy tagjai fájnak, avagy egészben, vagy részben testi épségben van, vagy az ideg-
ség felsorolhatóan jelenségeiben szenved

annak vigaszthozó könyveimet meg kell hozatnia

Aki a könyvet figyelemmel elolvassa, azt a megnyugtató érzést nyeri, hogy az egészséghez és életörömhöz igen egy-
szerű ut vezet! Ne várjon egy pillanatig sem, írjon még ma az alábbi címre:

ERNST PASTERNAK, BERLIN SO.

Michaelkirchplatz Nr. 13 Abt. 421

Fél liter tejjel, 5 dkg. cukor-
ral és egy csomagocskára **dr.
Oetker - féle pudिंगpor-**

kitünő puddingot készíthet

A puddingot a következőképpen kell
elkészíteni:

- 1) ½ liter tejet, 5 dkg cukrot, egy
kevés sót fazékban főni hagyunk.
- 2) Ezen csomag tartalmát egy csészé-
be öntjük és 4 evőkanál hideg
vizzel simára elkeverjük. (A pud-
dingot megjavíthatjuk 2 tojás sár-
gájának hozzáadásával.
- 3) Hogy csomós ne legyen lassan
öntjük ezen keveréket a felforralt
tejbe, amit folytonos keverés mel-
let addig tartunk a tüzen amíg
nehány pillanat múlva a pépen
holyagocskák lesznek.

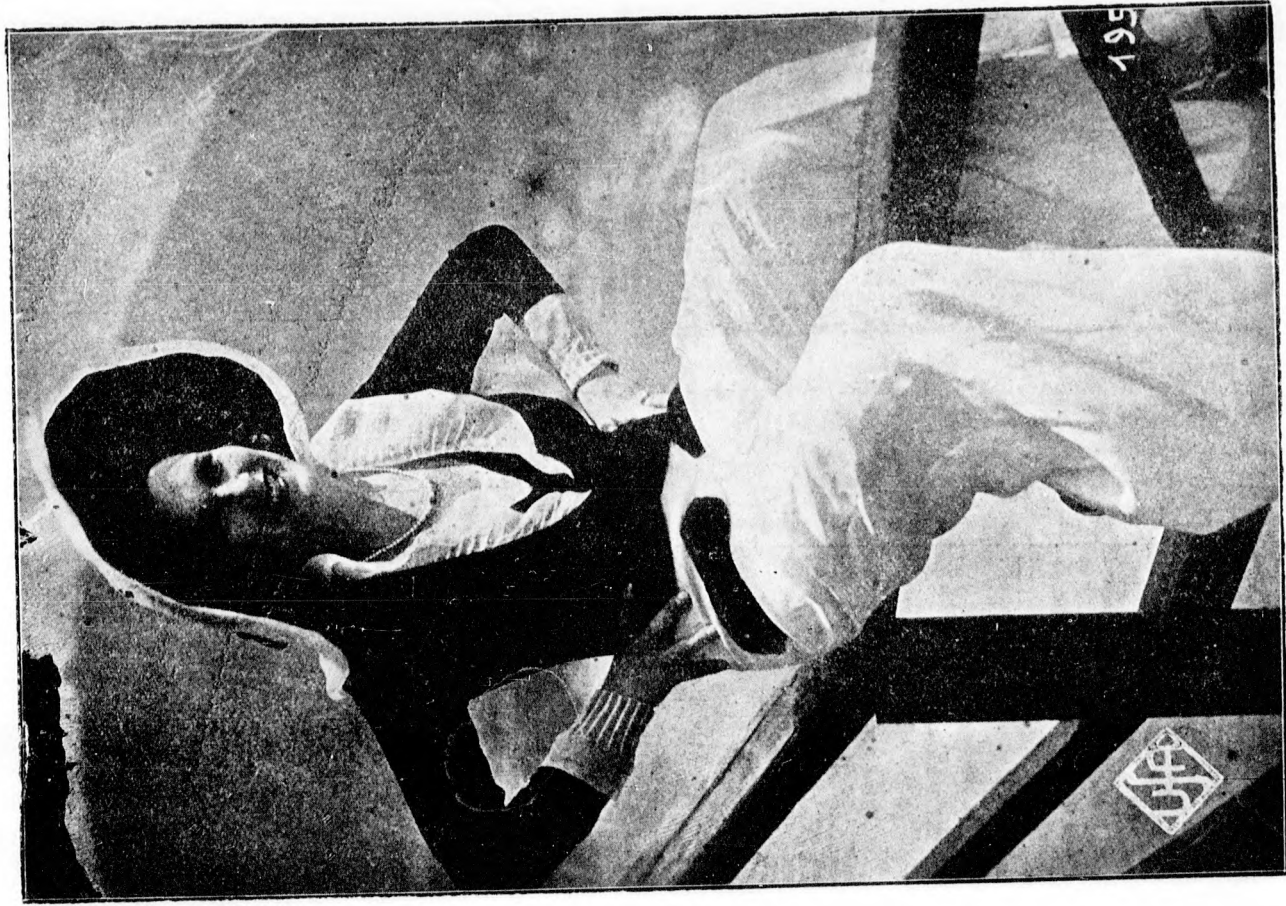
ral, ami együttesen 5—
nárból kerül, néhány perc
alatt 6 személyre elegendő

- 4) Most a fazekat a tűzről le vesszük
(Ha tojással megjavítottuk a pud-
dingot, akkor itt a két tojás fehér-
jének merev habját a még meleg
pépbe jó belekeverjük.
- 5) Az így elkészített puddingot hideg víz
zel kibőltített tába vagy formába tesszük
- 6) valamely hűvös helyen kihűlt hagyjuk
- 7) Találásra alkalmas tálat fedünk a
formára és felborítjuk.
- 8) A puddingot málnaszörppel leönt-
ve vagy befőttel élvezzük.
Abban az esetben, ha a kívánt pudding
port vaníliaival, málnával, citrommal,
mandula vagy csokoládéval nem kap-
hatná meg, írjon közvetlenül mielőbb

dr. Oetker, Maribor címre.

KÉPES VASÁRNAP

A „REGGELI UJSÁG“ HETI MELLÉKLETE

Olga Csehova

az UFA-film ezidei hatalmas Emil Jannings filmjében az „Istenek kegyelmeiben“.
A filmet Erich Pommer rendezte.

Mit lát a fotóriporter a Dunabánságban?

Képek Sztara Kanizsáról. (Szöveg a fölapon)

Matijevics László, Sztara Kanizsa polgármestere

Firány Lajos kanon, a sztarakanizsai kath. Népkör elnöke

Talty Alexander, sztarakanizsai főjegyző

Weissberger Ignác, a szt.-kanizsai Izt. nőegylet elnöke

Sztara Kanizsán is naponta Reggeli Újságot házhoz szállítjuk Önnek a

HOLLYWOODI DÁMLEXIKON

SUE CAROL

Beszél és énekel a Fox Movietone filmekben. A sportlady típusa

Népszerűsége ma már olyan nagy, hogy Mihelyt megjelenik az uccán máris megröhamoazzák a fotográfusok és filmoperatőrök.

Ezért már korán reggel a stúdióba lovagol, hogy rengeteg imádóját elkertülje

Mikor kilenceedik filmje elkészült, ismét vissza oda, ahol felvették a Fox ateliérba.

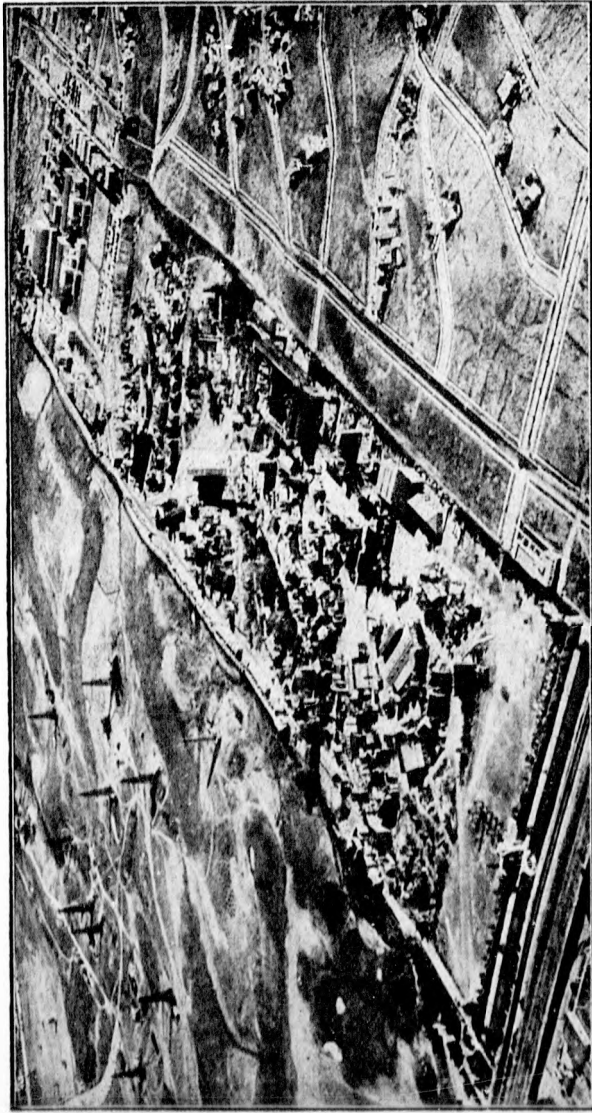
Legcsodálatosabb a mosolya, amellyel minden főleg pedig a férfiakat meghódítja.

Stepin Fetchak, a világhírnéger énekes és táncos

Hollywood fénylő napja

A film mindenkit kielégít, minden embert, tekintet nélkül arra, hogy az illető ország, amelyben él, tekintet nélkül arra, milyen nyelven beszél. A film s tekintet nélkül kulturájuk és civilizációjuk kára. Ha a filmpart nem vezetük bizonyos speciális szempontok szem előtt tartásával s ha ez szívesen kereskedelmi vállalkozás is, a film mégis

az egész emberiség, tekintet nélkül a nemzetiségére, nemre, korra és anyagi viszonyokra.

A Fox film corporation is ezt az álláspontot foglalja el és arra igyekszik, hogy azok a filmek melyek az ő műtermében készülnek, az emberek kíváncságának és szükségleteinek a tükrére legyenek. Mindamelllett azonban, hogy megfeleljenek az idők igényeinek is. A Fox filmvállalat a tonfilmek készítésére Hollywoodban külön kis várost épített, Fox Movieton Cityt, amelyet mellékelten mutatunk.

WARNER BAXTER

igazik filmszerelmes markans típusa. Azok a férfiak közé tartozik, akik férfias külsejüknél fogva újnak meg a nőket s a tonfilmben azt az előnyt vezeti, hogy férfias hangja a legnagyobb természetességgel cseng a produkcióban. Warner Baxter egyébként a Rio Grande románca című világhírű film főszereplője.

tünk be és amelynek költségei meghaladják a tíz millió dollárt. A Fox Movieton City valóságos csodaváros, amelynek példátlan méretei meghaladják a legveremesebb fogalmakat is.

A Fox filmvállalat azonban nemcsak kizárólag tonfilmeket készít, mert még nagyon sok vidéke van a világnak, ahol a moztulajdonosok nem tud-

ják beszerezni az aránylag drága tonfilmkészülékeket. Ezért a Fox filmvállalat az összes tonfilmekeket egyuttal némafilmváltozatban is elkészíti.

A Fox vállalat idei termésének nevezetesebb filmjei: A Rio Grande románca, Jeppideis, Nap a szivben, Newyorki vig éjszakák, Szavak és zene, A felfordult világ, Férfiak asszonyok nélkül, Testvér testvér ellen, továbbá a Hollywoodi esküvő c. tonfilmoperett stb. stb.

APOLO - APOLO TONKINO - APOLO TONKINO
APOLO, szept. 26-tól:

Bécs, a dalok városa

100-⁰/₀os német tonfilm

Főszerepben:
Scharlotte Ander, Sigfried Arno, Igo Sym

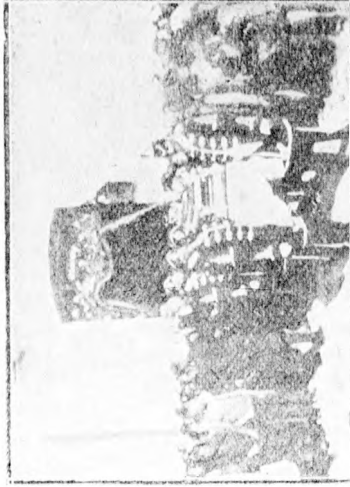
APOLO TONKINO - APOLO TONKINO - APOLO TONKINO
APOLO TONKINO - APOLO TONKINO - APOLO TONKINO

Márton Mátyás pápai prelátus temetése

Márton Mátyás, pápai prelátus, sztarakanizsai apát-esperes plébános

Sztara Kanizsán az elmúlt napokban óriási részvét mellett temették el Márton Mátyás pápai prelátust, kanizsai apát-esperes plébánost, aki az egész Dunabánságban nagy szeretetnek örvendett. A kanizsai nép kegyelettel őrzi fopásztorának emlékét. (A Reggeli Újság annakidején a temetést beszámolt, most képeinken mutatjuk be Márton Mátyás legutolsó fényképét és a temetés részleteit.)

Márton Mátyás koporsóját kiliozzák a templomból

Budanovics Lajos bácskai püspök imát mond a temetőben Márton Mátyás koporsója felett

Olcsó beszerzési forrás

BATA MÁRÓLY

vas- és gépherkedőnci SZTARA KANIZSÁN

Kérjen árajánlatot és okvetlen tekintse meg olcsó árajánlatot!

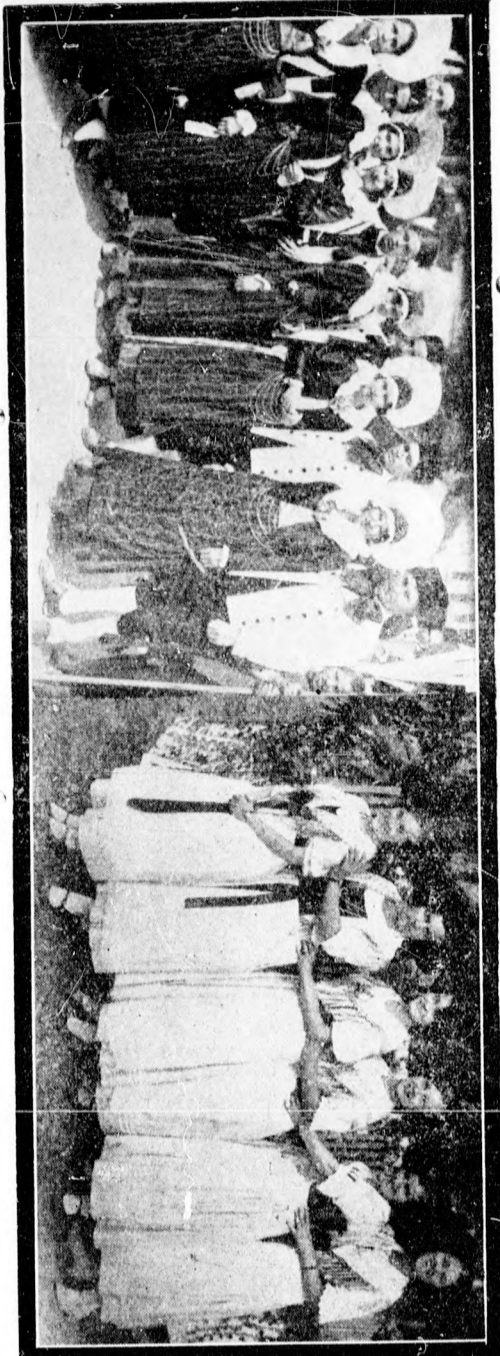
Válodi Wimer-tengelyek

Morzsolók

és csöves tengelydaralók

Rendkívüli nagy raktár mindenféle vasárútkban, gazdasági gépekben és műszaki cikkekben. Tizedes- és konyhamérlegek, la prima gépszijak, kerékpárok és járgányok. — **Kézi és nagy szecskavágók, gabonadarálóok igen olcsón**, valamint borpresek és szállószúrók, vaddisznóvetőgépekben óriási választék.

A bácskapalánkai németek ünnepe

Leányok és ifjak csoportja Rajna-menti népviseletben

Leányok csoportja Thüringeni viseletben

Lélekemelő és szép ünnepsége volt a bácskapalánkai németeknek szeptember tizenegyedikén. Ekkor ünnepték meg százötvenedik évfordulóját annak, hogy elődeik Bácskapalánkára költöztek. 1780 szeptemberében érkeztek meg a német bevándorlók első csoportjai a régi sztarapalánkai szerb település mellé, ahol közösséget alapítottak. Azóta Bácskapalánka virágzó és szép mezővároska lett. A palánkai németek a százötvenedik évforduló alkalmából szép emlékünnepeket rendeztek, amelyről hódoló táviratot küldtek Orléansba a királynak s üdvözlő táviratot Zsitkovics Petár miniszterelnöknek s Matics Szevtomir dunai bánnak. Az ünnepség védnöke Sztójics Damján főszolgabíró volt. Az ünnepségeken igen nagy számú vendégsereg is részt vett. Képeink az ünnepség egyes momentumait mutatják be.

Sztójics Damján főszolgabíró, az ünnepség védnöke

Schiff Ábráhám

NOVISAD, Futoška 4. - Beograd/Sava zsák-, ponyva és zsinag áruháza
Az elmúlt legújabb lezárultak cég ebben a szakmában. — Versenyképes és jó árké-
nyen árukat — Nagyban és kicsinyben

Ma nyílik meg Harkányi noviszádi mű-fényképész új műterme a Kr. Petra 7. alatt

Tanulmányfotók Harkányi fotóműterméből

A noviszádi Kralja Petra ut. 7. szám alatt a mai napon nyílt meg ünnepélyesen új és teljesen modern fotostudioját Harkányi fényképész, akinek két tanulmányfotóképet fent mutatjuk be. Harkányi fotostudioját a világvárosi szalonok mintájára rendezte be és az intelligens közönség részére olyan világvárosi szintű villannyal készített fényképeket állít elő, amelyek valóban bámulatra ejtenek. Harkányi kirakatalban egyébként a modern festett képek is megtekinthetők.

Dr. Wagner Károly

noviszádi főorvost az elmúlt hónapban meleg ünnepségekben részesítette a noviszádi Polgári Magyar Daloskör, amely a Daloskör népszerű elnökeit díszelnöke választotta és ez alkalommal művészies kivitelű díszoklevelet adott át neki. (A díszoklevelet Harkányi noviszádi fotóműterme készítette.)

A legszebb választék és a legjobb minőségű árak jutányos árak mellett

STEBLER ANIÁL

Órák, ékszerész és vérnőknél SOMBOR, Kralja Aleksandra utca 2 sz. - Alapítástól 1897. évben.
Saját műhelyben a ja vitások pontosan és jótállással készítenek